

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

факультет філології

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

кафедра англійської філології та перекладу

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

«Допущено до захисту»

В. о. завідувача кафедри англійської
філології та перекладу

Тетяна ЗУБЕНКО

“ ” _____ 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти

магістр

(ступінь вищої освіти)

на тему: **ХУДОЖНІ ПОРІВНЯННЯ В РОМАНІ ДОННИ ТАРТТ “THE
SECRET HISTORY”: ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Керівник: доктор філософії, доцент б.в.з
Животовська Тетяна Георгіївна

(вчене звання, науковий ступінь, П.І.Б.)

Рецензент: к. філ. н., доцент
Мукатаєва Ярослава Василівна

(посада, вчене звання, науковий ступінь, П.І.Б.)

Виконала: студентка VI курсу групи 641 М
Жаронкіна Олена Ігорівна

(П.І.Б.)

Спеціальності: 035 «Філологія»

(шифр і назва спеціальності)

ОПП: «Сучасна англійська мовна комунікація і
переклад – англійська мова і
література та друга іноземна мова»

Миколаїв – 2024 рік

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення

Кафедра, циклова комісія

факультет філології

кафедра англійської філології та перекладу

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

Спеціальність

035 «Філологія»

ОПП / ОНП

«Сучасна англomовна комунікація і переклад – англійська мова і література та друга іноземна мова»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри англійської філології та перекладу

Тетяна ЗУБЕНКО

“ ” 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Жаронкіної Олени Ігорівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Художні порівняння в романі Донни Тартт “The Secret History”: лінгвостилістичний аспект

керівник роботи: Животовська Тетяна Георгіївна, доктор філософії, доцент б.в.з
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від
«25» вересня 2024 року № 245.

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) «22 листопада 2024 року

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел та літератури, додатки.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) згідно з планом кваліфікаційної роботи магістра.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) не планується.

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 26.09.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1.	Вступ до кваліфікаційної роботи	вересень 2024	
2.	Розділ 1. Теоретичні засади вивчення художнього порівняння у лінгвістичній парадигмі	жовтень 2024	
3.	Розділ 2. Аналіз семантичних, когнітивних та функціональних особливостей художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”	листопад 2024	
4.	Висновки	листопад 2024	
5.	Переддипломна практика	07.10 – 20.10. 2024	
6.	Оформлення списку використаних джерел та літератури, додатків	листопад 2024	
7.	Попередній захист	15.11.2024	
8.	Рецензія на дипломну роботу	02.12.2024	
9.	Захист дипломної роботи	16.12 2024	

Студент

_____ (підпис)

Жаронкіна О.І.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи)

_____ (підпис)

Животовська Т. Г.

_____ (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ПОРІВНЯННЯ У ЛІНГВІСТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ	6
1.1. Визначення художнього порівняння.....	6
1.2. Основні класифікації художнього порівняння.....	21
1.3. Функції художнього порівняння.....	32
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СЕМАНТИЧНИХ, КОГНІТИВНИХ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ХУДОЖНІХ ПОРІВНЯНЬ У РОМАНІ ДОННИ ТАРТТ “THE SECRET HISTORY”	40
2.1. Семантичний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”.....	42
2.2. Когнітивний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”.....	53
2.3. Функціональний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”.....	66
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ	80
ДОДАТКИ	87

ВСТУП

Художні порівняння є могутнім засобом виразності та ефективності. Вони дозволяють створювати глибокі асоціативні зв'язки між різними об'єктами, явищами та ідеями. Протягом кількох десятиліть лінгвісти вивчають та поглиблюють свої знання про цей прийом, серед них: Е. Ортоні, П. Рікер, А. Гаргані, К. Вейлс, Л. Єфімов, В.А. Кухаренко, М. Оленяк, О. Молчко та інші. Внесок цих учених сприяв детальному дослідженню функціональних, стилістичних, семантичних і когнітивних аспектів художніх порівнянь. Багато письменників у своїй творчості вдаються до цього літературного прийому для створення виразних образів, поглиблення сюжету та розкриття емоційних станів персонажів. Художнє порівняння, його вплив на художній літературний твір та на формування ідіостилю письменника досліджували Л. Голоух, Дж. Мілітонян, Є. Чік, С. Таннер, Дж. Вейлер.

Однією з письменниць, яка майстерно використовує художні порівняння, є Донна Тартт – сучасна американська авторка, лауреатка Пулітцерівської премії 2014 року. Згідно з даними ВВС, дебютний роман Донни Тартт “The Secret History” після своєї публікації у вересні 1992 року швидко здобув як критичне, так і комерційне визнання, ставши одним із рідкісних літературних творів, що одночасно отримав широке схвалення серед літературних кіл і очолив списки бестселерів. Протягом тридцяти років після виходу роман залишається значущим культурним явищем: його було перекладено на 40 мов, а загальний обсяг продажів перевищив 2,3 мільйона примірників лише англійською мовою. Цей твір продовжує привертати увагу нових поколінь читачів, що свідчить про його стійке місце в літературній дискусії та глибокий вплив на сучасну культуру. **Актуальність** теми дослідження полягає в необхідності глибокого лінгвостилістичного аналізу художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”, які досі не були детально висвітлені в наукових дослідженнях українських лінгвістів.

Об'єктом дослідження є художнє порівняння як засіб виразності у художньому тексті.

Предметом вивчення є художнє порівняння, його види та функції у романі Донни Тартт “The Secret History”.

Мета роботи: обґрунтувати художнє порівняння та особливості його функціонування у контексті роману Донни Тартт “The Secret History”.

Відповідно до мети було виділено наступні **завдання:**

1. Проаналізувати теоретичні підходи вітчизняних та зарубіжних науковців до вивчення художнього порівняння у лінгвістиці.

2. Розмежувати поняття художнього порівняння та звичайного порівняння, а також порівняти художнє порівняння з метафорою, визначивши їхню схожість та відмінності.

3. Висвітлити основні класифікації художнього порівняння, запропоновані в дослідженнях лінгвістів.

4. З'ясувати функції художнього порівняння, розглянуті в теоретичних працях лінгвістів.

5. Дослідити семантичні, когнітивні та функціональні особливості використання художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”.

У ході вирішення поставлених задач було застосовано наступні **методи дослідження:** метод теоретичного аналізу полягає у вивченні досліджень і теорій науковців, що стосуються художніх порівнянь; метод суцільної вибірки застосовується при зборі даних з твору для практичної частини дослідження; описовий метод реалізується в практичній частині, в аналізі семантичних, когнітивних та функціональних особливостей художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що здійснено комплексний лінгвостилістичний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”.

Теоретична основа роботи становлять праці вітчизняних та зарубіжних вчених, що присвячені дослідженню художніх порівнянь (Л.П. Єфімова, Г. М. Удовіченко, Н. Кірвалідзе, Сема Глюксберга, Майкла Ізраїля та інших).

Теоретичне значення дослідження зумовлене розробкою адаптованої класифікації художніх порівнянь, релевантній специфіці твору.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що даний аналіз художніх порівнянь в романі Донни Тартт “The Secret History” надає інструменти для аналізу художніх порівнянь в художніх літературних творів письменників-представників англомовної літератури.

Апробацію результатів дослідження здійснено у формі доповіді під час щорічної студентської наукової конференції ЧНУ ім. Петра Могили «Могилянські читання-2023» (м. Миколаїв, 15 листопада 2023 року) та наукової конференції УКУ «Бакалаврський форум-2024» (м. Львів, 19 квітня 2024 року).

Публікації. Тези “Similes In Donna Tartt’s Novel “The Secret History”: Semantic and Functional Aspects” було опубліковано у збірнику тез доповідей науково-практичної конференції «Могилянські читання», 2024 рік.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку бібліографічних посилань та додатків. Загальний обсяг роботи – 119 сторінок, з яких 77 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ПОРІВНЯННЯ У ЛІНГВІСТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ

1.1. Визначення художнього порівняння

У літературі та мові часто зустрічаються різноманітні стилістичні прийоми або фігури мови, призначені для збагачення і підсилення виразності висловлювання. Особливе місце серед них посідає художнє порівняння – стилістична фігура, що виявляє несподівану схожість між двома, на перший погляд, непорівнянними речами. Художнє порівняння, імовірно, є найдавнішим легко впізнаваним поетичним прийомом у європейській літературі, що простежується від Гомера та мікенської епічної поезії до шумерської, санскриту і китайської мов [60, с. 1306].

Використання художніх порівнянь триває із віку в вік. Якби хтось ретельно записував мовлення наших «перших батьків», багато художніх порівнянь, які зараз є загальноживаними, були б відомі як такі, що вживалися в Едемському саду. Безсумнівно, у багатьох випадках батько Адам, звертаючись до матері Єви, використовував вирази на кшталт *«холодна як лід»*, *«зайнята як бджола»*, *«горда як навич»*, *«слабка як вода»*, *«зла як оса»* та *«гірка як жовч»*. За наявності достовірних даних, Адамові можна було б приписати багато порівнянь, які зараз вважаються анонімними. Проте існують інші джерела, які свідчать, що Адам і Єва часто використовували художні порівняння у своїх розмовах у саду. У Старому Заповіті містяться деякі з найвідоміших художніх порівнянь, які досі використовуються нами в повсякденному житті. Серед них: *«нерухомий як камінь»*, *«білий як сніг»*, *«гострий, як двосічний меч»*, *«танути, як віск»* і *«гіркий, як полин»*. Пісня Пісень Соломона також є багатим джерелом порівнянь: *«уста твої, як нитка багрянці»*, *«шия твоя, як Давидова вежа, збудована для збройової»*, *«зуби твої, як отара овець, вимитих і обстрижених»*. Згідно з «Історією Єгипту» Брестеда, за часів Рамзеса II (1292-1225 рр. до н.е.) було

написано «Поему Пентаура». Твір героїчного фіванського поета цінувався настільки високо, що був висічений на стінах храму на твердому камені. Пентаур активно використовував художні порівняння. Ось як він говорить про фараона:

«Його серце тверде, його відвага подібна до відваги бога війни».

«Його мужність тверда, як у бика».

«Цар страшний, як той похмурий лев у долині».

«Він з'являється, як бог сонця, сходячи рано-вранці» [66, с. 7].

Довговічність цього тропу зумовлена тим, що існування людини нерозривно пов'язане з процесом порівняння як когнітивної операції, яка є квінтесенцією пізнавальної діяльності. Сучасні мовознавці К. І. Мізін та М. Г. Шемуда припускають, що порівняння можна кваліфікувати як основний чинник формування картини світу як індивіда, так і етносу в цілому: все, що людина уявляє, і все, що вона бачить навколо, – це перманентний креатив порівняння. На їхню думку навіть доречно перефразувати декартове *cogito ergo sum* на *comparo ergo sum* (досл.: я порівнюю, отже, я живу), оскільки з неабиякою впевненістю можна стверджувати, що фізичне й метафізичне буття людини пов'язане з порівнянням [49, с. 88].

Художні порівняння допомагають нам бачити по-новому, звертаючись до наших знань з однієї сфери досвіду (скажімо, світу природи), для розуміння іншої, абстрактнішої або менш знайомої сфери (наприклад, сфери людських емоцій), таким чином створювати нові зв'язки. Вони допомагають застосовувати те, що нам вже відомо, щоб пролити світло на те, що ми тільки починаємо вивчати. Тож художні порівняння не лише прикрашають мову, вони функціональні [36, с. 184].

Більшість науковців визначають художні порівняння як стандартизовані вирази, які встановлюють відношення подібності між двома об'єктами – темою (the topic) та засобом (the vehicle), – а порівняння позначається маркерами “as” або “like” в англійській мові. Типовою є схема: (as) + adjective + as + noun, наприклад, “(as) clear as crystal” в англійській мові, «чистий як кришталь» українською мовою, де іменник визначає засіб, основна властивість якого

приписується темі, а прикметник виражає властивість – ознаку, що слугує основою для порівняння [38, с. 74]. Подібно структуру художнього порівняння у своєму визначенні описала українська мовознавиця В. А. Кухаренко. Вона зазначає, що художнє порівняння – це образне зіставлення двох несхожих предметів, що належать до двох різних класів, представлене структурою з трьох компонентів. Компонент, який порівнюють, називається “tenor”, а той, з чим його порівнюють, – “vehicle”. Ці два компоненти утворюють два семантичні полюси порівняння, які в англійській мові з’єднуються одним із наступних слів-зв’язок: “like”, “as”, “as though”, “as like”, “such as”, “as...as” [6, с. 108]. Аналогічний список сполучників художнього порівняння в українській мові представив Л. П. Єфімов: як, мов, мовби, немов, немовби, наче, начебто, неначе, ніби, нібито, ніж, аніж [3, с. 64].

О. О. Потебня також говорив про структуру художнього порівняння, та зазначив, що використання порівняльних конструкцій є процесом уподібнення одного предмета іншому на основі єдиної ознаки: «Пізнання є встановлення зв’язку пізнаваного (Б) з пізнаваним раніше (А), порівняння Б з А за допомогою ознаки, спільної тому й іншому, узятій з А» [11, с. 132].

М. Х. Куєнка вважає, що типова структура художнього порівняння також включає елемент уточнення – “elaboration”, тобто висловлювання, яке підкреслює, чим саме А схоже на Б. Наприклад, у фразі “*Cancer is like diamonds. It is forever*” після основної структури порівняння «Рак подібний до діамантів» слідує уточнювальне речення «Це назавжди», яке робить експліцитною властивість, що дала змогу провести це порівняння. Ця властивість зовсім не є конвенційною і може бути повноцінно інтерпретована лише в тому випадку, якщо читач знайомий із рекламним слоганом “Diamonds are forever”. Насправді, без цього уточнення, порівняння було б складно інтерпретувати, або його можна було б інтерпретувати по-різному, часто в спотвореному ключі [25, с. 144].

Вікторія Янева розширила можливу структуру художнього порівняння до п’яти елементів. На її думку воно складається з:

- *T*: теми, яку називають “tenor”: зазвичай це іменникова фраза, яка виконує роль логічного підмета;
- *E*: обставини (подія або стан) зазвичай дієслово, що задає рамки для спостереження за спільною властивістю;
- *P*: спільної властивості: вона виражає те, що є спільним для двох суб’єктів;
- *C*: компаратора: зазвичай це прийменник (like) або частина прикметникового звороту (better than), це ключове слово або словосполучення, яке вказує на наявність порівняння.
- *V*: “vehicle”: він є об’єктом порівняння і також зазвичай є іменниковим словосполученням.

Прикладом художнього порівняння, що включає в себе всі вищезазначені компоненти, може бути наступне: *He [T] looked [E] like [C] a broiled frog [V], hunched [P] over his desk, grinning and satisfied* [68, с. 92].

Проте деякі науковці критикують визначення художнього порівняння за його структурою. Наприклад, Марш Г. МакКолл молодший вважав, що визначення на кшталт «порівняння стверджує, що А є подібним до В, і використовує слово “as” або “like”» лише закріплюють поверхове розуміння цього терміну. Через це термінологія англійської літературної критики навряд чи візьме під категорією «художнє порівняння» такі умовні порівняння, як-от «*якщо вовки піклуються про своє потомство, так само й ми повинні плекати своїх дітей*», чи причинно-наслідкові порівняння, як «*оскільки дерева після довгої зими випускають бруньки, так само і люди повинні очікувати на щастя після часу нещастя*», або ж ілюстративні порівняння, як-от «*море приносить руйнацію містам, не захищеним муром; війна, друзі мої, знищить тих, хто не готовий до оборони*». У кожному з цих прикладів присутній елемент порівняння, проте жодне з них за формою не є класичним художнім порівнянням [45, с. 6].

Варто одразу ж зазначити, що в англійській мові існує два терміни, що означають порівняння: “comparison” та “simile”, які важливо розмежовувати, оскільки вони означають зовсім різні процеси. За визначеннями вже вищезгаданої мовознавиці В. А. Кухаренко термін “comparison” позначає

зіставлення двох об'єктів, що належать до одного класу речей, тоді як використовувати “simile” – означає характеризувати один об'єкт, зіставляючи його з іншим об'єктом, що належить до іншого класу речей. Тож “*She is like her mother*” – звичайне порівняння, яке використовується для констатації очевидного факту. Проте “*She is like a rose*” – це порівняння, яке використовується з метою експресивної оцінки, емоційного пояснення, виключно індивідуального опису [6, с. 108].

Аналогічну позицію висловлює і Т. В. Череповська: «Звичайні порівняння означають співставлення двох об'єктів, що належать до одного класу речей, з метою встановлення ступеня однаковості чи відмінності. Коли ж ми використовуємо порівняння як стилістичний засіб, ми встановлюємо контраст одного об'єкта з іншим, який належить до зовсім іншого класу речей». Вона підкреслює, що художнє порівняння виключає всі характеристики об'єктів, крім однієї, спільної для них. Наприклад, вираз “*The boy seems to be as clever as his mother*” являє собою звичайне порівняння, оскільки воно встановлює схожість між двома об'єктами – хлопчиком і його матір'ю – у рамках однієї й тієї самої категорії (людей). Тут порівнюються їхні інтелектуальні здібності, і метою такого порівняння є виявлення ступеня їхньої однаковості. Тоді як рядок з поеми «Паломництво Чайльд Гарольда» Джорджа Гордона Байрона “*Maidens, like moths, are ever caught by glare*” ілюструє використання художнього порівняння. У даному випадку об'єкти maidens (діви) і moths (метелики) належать до різних класів, і лорд Байрон використовує концепт «метелика», щоб підкреслити другорядну, але доречну характеристику дів – легкість піддачі на спокусу [16, с. 391].

Проте М. Оленяк вважає, що розмежування за ознакою належності до різних класів речей є дещо спрощеним методом, через те що порівняння елементів одного класу також може бути художнім. Наприклад, на сміливості людини можна наголосити не лише порівнянням із твариною – левом чи тигром, але й з впізнаваними постатями, такими як Ахіллес, Ричард Левове Серце, Жанна д'Арк чи сучасними українськими воїнами-кіборгами. Хоча вони й належать до

класу людей, ці особистості репрезентують не просто *homo sapiens*, а надзвичайно сміливих індивідів, чії вчинки стали легендарними. Таким чином, вони формують окремий клас нетипово відважних персон, які стали прототипами мужності, стійкості і витривалості. Отже, якщо у випадку з *comparison* завжди зіставляються поняття одного класу, то в контексті з *simile* варто, радше, говорити про різну концептуальну дистанцію між об'єктами, тобто зіставлення концептуально менш чи більш віддалених понять [9, с. 332].

Схожу думку представив Майкл Ізраїль та його колеги. Вони стверджують, що те, що робить *comparison* художнім, перетворюючи його на *simile*, полягає в необхідності того, щоб порівнювані об'єкти якимось чином були або сприймалися як такі, що фундаментально відрізняються один від одного, а отже, не підлягали б прямому порівнянню. Це, звісно, порушує питання: що робить дві речі схожими або, навпаки, несхожими? Дійсно, будь-які дві сутності можуть мати щось спільне – наприклад, люди і рослини мають безліч значущих молекулярних і клітинних біологічних характеристик. Однак, якщо хтось порівняє свою сестру з орхідеєю, навряд чи він матиме на увазі саме ці властивості. Подібність, значною мірою, залежить від інтерпретації і того, на чому ми фокусуємося, порівнюючи два об'єкти [39, с. 126].

Інакше продемонстрував різницю між термінами *comparison* та *simile* Ендрю Ортоні, вдаючись до таких прикладів:

- 1) *Encyclopaedias are like dictionaries.*
- 2) *Encyclopaedias are like gold mines.*

У першому прикладі йдеться про буквальну подібність, тому що порівняння підкреслює важливі спільні характеристики енциклопедій і словників, такі як використання для довідкових цілей та алфавітне упорядкування. Натомість у другому прикладі порівняння енциклопедій зі золотими копальнями відображає вже не буквальну схожість, адже спільні риси двох об'єктів є менш очевидними й більш абстрактними, наприклад, цінність та багатство, яке вони в собі містять. Відповідно, твердження, що передбачають буквальну подібність, можна назвати «буквальними порівняннями» (“literal comparisons”). Висловлювання, що

передбачають абстрактну подібність, можна назвати «художніми порівняннями» (“similes”) [51, с. 346-347].

Г'ю Бредін висловлював думку про те, що *comparison*, на відміну від *simile*, можна визначити як симетричне та зворотне явище. Наприклад, *Траса М10 така ж широка як траса М25* може бути перефразовано у вислів *Траса М25 така ж широка як траса М10* без зміни значення; у той час як *simile* є несиметричним і незворотним: наприклад, вислів *Його рукостискання міцне, як сталь* не можна перетворити на *Сталь міцна, як його рукостискання* без зміни сенсу [21, с. 72].

Продовжуючи цю ідею, Крофт та Круз запропонували простий «діагностичний тест», який дозволяє визначити, чи підпадає порівняння під категорію *simile* або ж *comparison*. Для цього необхідно перевірити, чи може порівняння легко трансформуватися в метафору шляхом зміни моделі “X is like Y” на “X is Y” без суттєвої зміни значення. Наприклад *John is like a lion* легко трансформується в *John is a lion*. В той час як *My house is like yours* та *Nectarines are like peaches* не можуть перетворитися на метафору, оскільки вони є звичайними твердженнями про подібність [24, с. 211].

Зважаючи на те, що українською терміни “*comparison*” та “*simile*” перекладаються однаково – порівняння, говорячи про “*simile*” в даній роботі ми будемо використовувати словосполучення «художнє порівняння».

Як слушно зауважила Кетрін Едісон, про художнє порівняння в наш час написано небагато, оскільки майже всі дискусії на цю тему підпорядковані набагато популярнішій темі – метафорі [17, с. 401]. Взаємозв'язок між порівнянням і метафорою цікавив лінгвістів ще з часів «Риторики» Арістотеля. Він зазначив, що художнє порівняння відрізняється від метафори лише наявністю слова, яке вказує на подібність (тобто єднального сполучника “like” або “as”). Завдяки цьому художні порівняння можуть бути легко перетворені на метафори [61, с. 26].

Слідуючи за Арістотелем, лінгвісти й досі повертаються до дискусійного питання взаємозв'язку художнього порівняння й метафори. Сучасний професор Стів Німіс навіть висловлювався з цього приводу так: «Переплетення

художнього порівняння та метафори виявилось найбільш заплутаним питанням у дискусіях про ці фігури мови, і ця плутанина, здається, сягає своїм корінням ще Арістотеля» [50, с. 215]. Аналогічно, Глюксберг розмірковує над цим явищем, підкреслюючи, що протягом століть відносини між метафорою та художнім порівнянням послідовно розглядалися як предмет онтологічного пріоритету, з фундаментальним питанням: «Що було першим, метафоричне яйце чи курка подібності?» [35, с. 29].

Тож, низка вчених (Джентнер, Боудлі, Кеннеді, Чіппе) дотримується арістотелівського погляду, стверджуючи, що метафори являють собою зменшені форми художнього порівняння, оскільки обидві фігури є варіантами унікального (або дуже схожого) концептуального процесу аналогії [40, с. 29]. Цей підхід також називають класичним, компаративним або поглядом еквівалентності [55, с. 1].

Класичну точку зору також підтримує Фогелін, теоретик- компаративіст, який прямо говорить про еквівалентність художнього порівняння та метафори. Він стверджує, що людина, прихильна до компаративістського підходу вивчення метафори, дотримується принаймні двох тез: 1. Буквальне значення метафори таке саме, як і буквальне значення відповідного художнього порівняння. 2. Переносне значення метафори збігається з переносним значенням відповідного художнього порівняння. Отже, вислів *My job is a jail* функціонально еквівалентний виразу *My job is like a jail*, відрізняючись, можливо, лише риторичною силою [31, с. 29].

Традиційний погляд на співвідношення художнього порівняння та метафори відстоював і Джордж Міллер: «Я намагатимусь відстояти версію традиційного погляду на те, що метафора – це скорочене порівняння» [48, с. 357]. Хоча Міллер і вважав, що художні порівняння менш цікаві, ніж метафори, оскільки умови подібності в них виражені явно і вимагають від читача менших зусиль; проте, він займався дослідженням взаємозв'язку цих стилістичних фігур з когнітивної перспективи і наголошував на тому, що художні порівняння та

метафори створюють однакові проблеми апперцепції (сприйняття) і стимулюють мислення, спрямоване на сприйняття аналогій.

Загалом когнітивна лінгвістика, на думку Косімова, пропонує досконалу теоретичну базу для осмислення метафори та художнього порівняння. Когнітивна лінгвістика – це міждисциплінарний підхід, який прагне пояснити лінгвістичні явища шляхом вивчення когнітивних процесів, що лежать в їх основі [29, с. 5]. У межах цього підходу і метафора, і художнє порівняння розглядаються як когнітивні процеси, що включають концептуальне зіставлення між двома різними ментальними сферами: вихідною і цільовою сферою. Наприклад, у метафорі *Місто – це джунглі* концепт «джунглі» метафорично співвідноситься з концептом «місто», підкреслюючи ідею метушливого та хаотичного міського середовища. Аналогічно, у художньому порівнянні *Її посмішка немов сонячне світло* концепт «сонячне світло» використовується для створення порівняння з концептом «посмішка», що передає поняття променистого та життєрадісного виразу обличчя. В обох випадках образна мова функціонує, встановлюючи концептуальний зв'язок між двома сферами, що сприяє кращому розумінню та комунікації [41, с. 24].

Водночас чимало вчених (Блек, Девідсон, Глюксберг, Ортоні) наводять аргументи на користь різних концепцій метафори та художнього порівняння. Ці лінгвісти розглядають метафори та художні порівняння як самостійні явища, що виконують різні когнітивні, комунікативні та дискурсивні функції. Одним із перших науковців, який поставив під сумнів класичну точку зору про еквівалентність, був Блек [20, с. 30-31]. Для Блека головна відмінність між метафорою та порівнянням полягає в «дискурсивній силі», причому метафора є сильнішою фігурою з двох: «прихований підтекст – це не те саме, що прихована ідентичність: дивитися на сцену через сині окуляри відрізняється від порівняння цієї сцени з чимось іншим [...], дискурсивно порівнюючи один предмет з іншим, ми жертвуємо виразною силою та ефективністю хорошої метафори» [55, с. 6].

Подібно до Блека, Глюксберг і Кейсар також вважають художні порівняння слабшими фігурами, ніж метафори: “хоча більшість метафор можна

перифразувати в художні порівняння, художні порівняння виявляються слабшими. Художні порівняння завжди можна підсилити, ввівши їх у метафоричну форму» [34, с. 406]. Таке підсилення художнього порівняння за допомогою відповідної метафори Кеннеді пізніше назвав «конвенцією виправлення» [22, с. 372]. Кеннеді наводить такий приклад: коли хтось каже «*Річард схожий на лева*», ми можемо посилити це твердження, сказавши: «*Я думаю, що Річард – лев*». І навпаки, якщо хтось стверджує, що «*Річард – лев*», то може здатися, що ми слабо з ним погоджуємося, якщо скажемо: «*Я думаю, що Річард схожий на лева*».

Н. Кірвалідзе вважає, що і метафора, і художнє порівняння ґрунтуються на аналогії і певній простежуваній схожості між двома явищами, які в іншому є абсолютно несхожими. Однак метафора передбачає ототожнення двох гетерогенних об'єктів або подій, тобто створюючи багат шарову та дифузну семантику, де одночасно співіснують два значення. В свою чергу, художнє порівняння, навпаки, одночасно об'єднує і розділяє об'єкти, демонструючи їхню схожість, але зберігаючи їхню незалежність. Таким чином, у художньому порівнянні цільовий об'єкт лише нагадує вихідний об'єкт, але не ототожнюється з ним, завдяки чому обидва зберігають свою оригінальність і самостійність [40, с. 29-30].

Франсіско Х. Руїс де Мендоса своїм аналізом продемонстрував, що природа порівняння в метафорі та художньому порівнянні суттєво різниться. Він визнає, що у деяких випадках, звичайно, різниця між цими двома фігурами мови може бути незначною. Наприклад, у виразах “*This house is like a pigsty*” і “*This house is a pigsty*” метафора лише встановлює тісніший зв'язок між порівнюваними об'єктами. Однак існують ситуації, у яких використання метафори або художнього порівняння є більш доречним залежно від сенсу, який потрібно передати. Порівняємо:

1) *He is lightning. How could he not dodge the attack?*

2) *Inspiration is like lightning. You never know when it will strike.*

У першому прикладі акцент зроблено на стрімкій швидкості героя, причому ця характеристика подається як невід’ємна і внутрішня частина його сутності. Блискавка асоціюється з раптовою і високою швидкістю, тому метафора точніше передає цю властивість, тоді як художнє порівняння *“He is like lightning”* менш виразне для цього контексту. У другому прикладі фокус зміщений на випадкову природу блискавки. Ця властивість вдало переноситься на натхнення, яке, будучи пов’язаним із творчістю, вирізняється непередбачуваністю та неконтрольованістю. Проте випадковість – це не центральна властивість блискавки, а радше її побічна характеристика, тому в даному випадку художнє порівняння *“Inspiration is like lightning”* підходить більше, ніж метафора *“Inspiration is lightning”* [56, с. 114].

Майкл Ізраїль, Дженніфер Ріддл Хардінг та Віра Тобін у своєму дослідженні описали найяскравішу відмінність між метафорою та художнім порівнянням: експліцитність. Художнє порівняння за своєю суттю є фігурою мови, що вимагає відкритого посилення на об’єкт-джерело та об’єкт-мішень, а також чіткої конструкції, що їх поєднує. Метафора, зі свого боку, цього не потребує, тому що вона є фігурою мислення. На їх думку метафора за своєю природою є когнітивним, а не виключно лінгвістичним феноменом, саме тому метафоричні вирази не обов’язково мають відкрито сигналізувати про себе. Це надає метафорі граматичної гнучкості, якої бракує художньому порівнянню. Метафорично можуть вживатися не тільки іменники та дієслова, а й прикметники, прислівники та прийменники. А звичайні вирази поза контекстом – наприклад, *«ми тільки закладаємо фундамент»* – часто мають подвійне значення, сприймаючись як у буквальному, так і в метафоричному сенсі. Такі висловлювання можуть бути застосовні до різних сфер: фраза *“we’ve come a long way”* може використовуватися щодо дослідницької програми, політичного руху, любовних стосунків або, звісно, у прямому сенсі – подорожі. Ці приклади ілюструють, чому метафора не є різновидом художнього порівняння. Метафоричний вираз *“we’ve built a solid foundation”* не вимагає від нас роздумів про те, що спільного між будівельним проектом і, скажімо, романтичними

стосунками; натомість метафора переносить мову будівництва напряду в іншу сферу. При цьому мовець може навіть не усвідомлювати, що використовує будівельну лексику. Замість того, щоб виокремлюватися і порівнюватися, вихідна сфера метафори відходить на другий план, стаючи практично непомітною і «прозорою» [39, с. 129-130].

Д. Девідсон опирався ж на семантичну перспективу: «Найочевидніша семантична відмінність між художнім порівнянням і метафорою полягає в тому, що всі художні порівняння істинні, а більшість метафор – хибні..., земля схожа на підлогу, але вона не є підлогою» [27, с. 39].

Вітчизняні лінгвісти також досліджували взаємний зв'язок художнього порівняння й метафори. Наприклад, Єфімов підтримував ідею про те, що ці фігури треба роздивлятися окремо, та наголошував на тому, що художнє порівняння вимагає меншого стрибка уяви, ніж метафора, оскільки художнє порівняння стверджує, що А схоже на Б, тоді як метафора припускає, що А насправді є Б [3, с. 65].

Л. Кравець погоджується з тим, що серед інших тропів художнє порівняння є найближчим до метафори. Однак вона стверджує, що ці тропи суттєво різняться: у метафорі обидва плани смислової структури зливаються, тоді як у художньому порівнянні вони залишаються розділеними [5, с. 32].

М. Оленяк доводить, що художнє порівняння є гнучкішим та витонченішим, ніж метафора. Вона аналізує такий приклад: «Генерал не як тигр, він – тигр». Потенціал художнього порівняння та його широкий спектр можливостей можна легко продемонструвати, заперечивши метафору в цьому реченні й додавши до нього елемент нерівності: «Генерал не як тигр, він навіть не тигр – він сильніший і страшніший за тигра». Це показує, що художнє порівняння здатне «регулювати» свою інтенсивність від слабшої до сильнішої та передавати ще вищий ступінь прояву ознаки, ніж метафора. Художнє порівняння з елементом нерівності можна назвати посиленням, оскільки воно здатне ще більше розділяти порівнювані концепти, створюючи новий, нетиповий і ексклюзивний образ, який значно перевищує еталон. Таким чином, можна

говорити про здатність художнього порівняння передавати градації подібності між поняттями, що відрізняє його від метафори, а також про ширший спектр зіставних можливостей. Тож художнє порівняння здатне створювати ефекти, яких метафора досягти не може [9, с. 430].

Л. Ф. Присяжнюк убачає різницю між метафорою та художнім порівнянням в різному способі представлення подібності, виділяючи наступні характеристики (див. таблицю 1) [12, с. 255].

Таблиця 1

Особливості характеру співвідношення порівняння та метафори за

Л. Ф. Присяжнюк

Метафора	Порівняння
лаконічна, уникає модифікаторів, пояснень, обґрунтувань, скорочує мовлення;	підсилює мовлення, мотивує висловлювання;
двочленна: (відсутній модуль);	трьохчленне: об'єкт, суб'єкт, модуль;
виражає подібність, яка розкриває суть предмета, його постійну ознаку;	вказує на подібність одного об'єкта іншому, незалежно від того, чи є вона постійною чи скороминучою, дійсною чи химерною;
не допускає обставин місця та часу;	характерні обмеження терміном або епізодом;
відсутність компаративного зв'язку	можлива наявність компаративного зв'язку

К. І. Мізін та М. Г. Шемуда розглядають метафору як категорію мови, тоді як художнє порівняння – як категорію і мислення, і мови. На їхню думку, художнє порівняння є найпотужнішим генератором, що забезпечує неперервність і нескінченність розвитку мови. У процесі вербалізації порівняння створюються мовні одиниці, які об'єднують як сам процес, так і його результат.

Це дозволяє вважати порівняння рухомим і вимірюваним уподібненням, тоді як метафора залишається статичною, оскільки вона відображає світ, що зупинився й не має внутрішньої динаміки, – світ сутностей [49, с. 83].

Відмінність художнього порівняння та метафори стає очевиднішою, якщо звернутися до їхнього латинського та грецького походження. Відповідно до словника Мерріам-Вебстер [46], слово “simile” походить від латинського *similis*, що означає «схожий» або «подібний», тоді як “metaphor” бере початок від грецького *metapherein*, що перекладається як «переносити». Словник також уточнює значення цих термінів: художнє порівняння визначається як «фігура мови, що порівнює дві несхожі речі, з використанням *like* або *as* (наприклад, щічки як троянди)». На відміну від цього, метафора описується як «фігура мови, в якій слово або словосполучення, що позначає один об’єкт або ідею, використовується замість іншого, щоб припустити подібність або аналогію між ними (наприклад, потонути в грошах)». Таким чином, художні порівняння виражають схожість шляхом прямого зіставлення двох об’єктів, тоді як метафори передають схожість за допомогою заміни одного об’єкта іншим, який має близьке за змістом значення.

Великий внесок у дискусію у 2012 році зробили студенти департаменту психології Хоккайдоського університету, які використали ФМРТ для визначення, чи однакові нейронні структури активуються метафорами та художніми порівняннями. Якщо, як припускав Арістотель, художні порівняння та метафори є еквівалентними лінгвістичними структурами, вони повинні активувати однакові ділянки мозку. Результати дослідження показали, що метафоричні речення обробляються значно довше (1924 мс), ніж речення з художніми порівняннями (1782 мс), буквальні речення (1309 мс) і аномальні/абсурдні речення (1636 мс). Це свідчить про те, що метафори вимагають більшої нейронної обробки, ніж художні порівняння або буквальні речення. Результати візуалізації мозку показали, що і речення з художніми порівняннями, і речення з метафорами активували ліву нижню лобову звивину – ділянку мозку, яка відповідає за розуміння дискурсу, виявлення семантичних аномалій і

розпізнавання неоднозначного значення. Однак порівняльні речення спричинили більшу активацію фронто-медіальних ділянок мозку, які є важливими для обробки зв'язності висловлювань. Ця активація може лежати в основі процесів висновку, необхідних для встановлення схожості понять у реченнях з художніми порівняннями. Водночас метафоричні речення викликали більшу активацію правої нижньої лобової звивини, яка відповідає за виокремлення ознак “tenor” та “vehicle” з подальшою інтеграцією цих понять. Ця додаткова обробка може пояснити збільшення часу реакції при ухваленні рішення про те, чи мають метафоричні речення сенс, порівняно з часом, необхідним для розпізнавання речень з художніми порівняннями. Наочну різницю між активацією різних ділянок мозку можна побачити на знімку Фмрт (див. рис. 1.1.1) [28, с. 24].

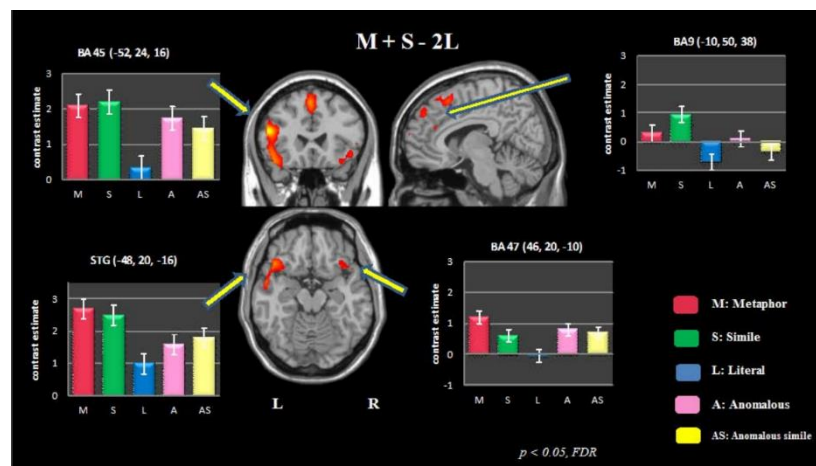

Рис. 1.1.1 – Ділянки, активовані в умовах метафори та порівняльного речення відносно умов буквального речення

Результати цього дослідження свідчать про те, що Арістотель помилявся, і ми повинні розглядати художні порівняння та метафори як різні лінгвістичні конструкції.

Отже, художнє порівняння має довгу історію, що починається ще з античних часів, і його використання продовжує бути актуальним і до сьогодні. Унікальність художнього порівняння пояснюється тим, що воно допомагає створювати нові концептуальні зв'язки між різними об'єктами або явищами, дозволяючи переносити знання з однієї сфери на іншу, менш знайому або

абстрактну. Художнє порівняння має специфічну структуру, що складається з трьох основних компонентів: об'єкта, який порівнюється (*tenor*), об'єкта, з яким відбувається порівняння (*vehicle*), та сполучного елемента (“like”, “as”, “such as”, “as...as” і т.д.). Важливо вміти відрізнити художнє порівняння від звичайного: звичайне порівняння спрямоване на констатацію схожості між двома об'єктами в межах одного класу, натомість художнє порівняння підкреслює унікальні та несподівані зв'язки між об'єктами, які належать до різних класів. Лінгвісти, як правило, приділяють багато уваги співвідношенню художнього порівняння і метафори. Частина з них розглядає порівняння як скорочену форму метафори, інші ж спростовують цю думку та розмежовують дані поняття, спираючись на такі аргументи, як експліцитність, граматична гнучкість, семантичні відмінності та різні когнітивні процеси, залучені до їх обробки.

1.2. Основні класифікації художнього порівняння

Як вже зазначено вище, художнє порівняння є складним явищем, яке досліджувалося ще з найдавніших часів. Відповідно, протягом довгої історії вивчення художнього порівняння вчені створили безліч класифікацій, побудованих за різними принципами.

Загальноприйнятим у лінгвістиці є поділ художніх порівнянь на сталі та авторські. В англійській мові існує довгий список сталих порівнянь, що вказують на аналогію між різними якостями, станами чи діями людини та тваринами, які нібито є носіями цієї якості, наприклад: “*treacherous as a snake*”, “*sly as a fox*”, “*busy as a bee*”, “*to work like a horse*”, “*to be led like a sheep*”, і багато інших подібних. Однак такі художні порівняння перетворилися на кліше [37, с. 154]. Продовжуючи цю думку, Г'ю Бредін стверджував, що художні порівняння розташовуються за шкалою від найбільш стереотипних до найбільш креативних. З одного боку, маємо справу з конвенціональними художніми порівняннями, тобто сталими виразами, що зберігаються як ідіоматичні одиниці в лексиці. З іншого боку – креативні порівняння, де з “*tenor*” асоціюється абсолютно

несподіваний “vehicle”. Між цими двома крайнощами ми можемо розташувати стандартні та оригінальні (свіжі, але не зовсім несподівані) порівняння.

- *This meat is as tough as old boot leather* – ідіоматичне;
- *He is like a father to her* – стандартне;
- *Encyclopaedias are like gold mines* – оригінальне;
- *She (Desdemona) was false as water* – креативне [21, с. 77].

Кетрін Фроміляж розробила психолінгвістичну класифікацію художніх порівнянь, відповідно до якої вони поділяються на об’єктивні та суб’єктивні. Об’єктивні порівняння базуються на реальному фізичному досвіді, який можна безпосередньо спостерігати і сприймати. Другий тип – суб’єктивні порівняння – ґрунтується на індивідуальних асоціативних механізмах. Ці порівняння не спираються на конкретне спостереження, а формуються через абстрактне мислення та асоціації особи. Різницю між цими типами можна висловити як «бачити як» на основі фактичного досвіду, проти «думати як» у рамках уявного сприйняття [32, с. 77].

Крім того, Фроміляж розкрила суть явних і неявних художніх порівнянь. В явному порівнянні сенс або ознака схожості вказується відкрито. Більшість речень зі структурою “as...as” є саме такими: “*as light as feather*”, “*as hot as fire*”, і т.д.. Неявне порівняння – це порівняння, сенс якого не виражений прямо, а його інтерпретація покладається на читача. Більшість слів зі словом “like” належать до цього типу: “*eat like a bird*” означає їсти дуже мало, “*live like a pig*” – жити неохайно, а “*swim like a fish*” – дуже добре плавати [32, с. 81].

Художні порівняння також поділяються на реальні та ірреальні. До реальних належать конструкції, що вводяться за допомогою сполучників «як» українською мовою та сполучників “like”, “as ... as”, “as” в англійській мові. Реальне порівняння – це результат логічної операції, за основу якого беруться реальні зв’язки предметів, і воно відображає життєвий досвід людини, тобто є проявом практичної свідомості. У процесі реального порівняння читач або слухач отримує нову інформацію про суб’єкт порівняння, причому отримані відомості є результатом об’єктивної оцінки порівнюваних явищ. Всі слова тут

вживаються в їх прямому, номінативному значенні, а ознаки, які порівнюються, залишаються незмінними. Водночас ірреальні порівняння належать до когніцій образного характеру і вводяться модальними сполучниками, такими як «начебто», «ніби», «немов», «точно» українською мовою або “as if”, “as though” в англійській [15, с. 19].

Г. М. Удовіченко вважає, що порівняно з іншими тропами, художнє порівняння характеризується великою різноманітністю структурної організації. Незважаючи на універсальність художнього порівняння як категорії, воно має специфічну структуру в різних мовах. В українській мові вони можуть виражатися:

- 1) повними та неповними порівняльними зворотами;
- 2) порівняльними зворотами зі сполучниками як, мов, наче, немов, немовби, якраз, точно тощо;
- 3) іменником в орудному відмінку однини (горить вогнем);
- 4) порівняльним ступенем прикметника або прислівника (швидше вітру);
- 5) порівняльними прислівниками (по-слонячому);
- 6) присудками (будинок немов фортеця) тощо;
- 7) порівняння, які у своїй структурі використовують слова «подібний», «схожий», порівняльні дієслова (нагадує) та інші сполуки [63, с. 54].

В свою чергу Єфімов досліджував структурну класифікацію в англійській мові, та виокремив 5 структурних типів, якими можуть бути виражені художні порівняння:

1. Сполучниками like чи as:
Rosa is as beautiful as a flower. Paula is like a fairy.
2. Дієприслівниковими реченнями (сполучниками as, as if, as though):
Robin looked at Sibil as a mouse might look at a cat.
3. Прикметниками у порівняльному ступені:
Roy behaved worse than a cutthroat.
4. Дієприслівниковими словосполученнями, що містять прийменникові атрибути:

With the quickness of a cat, Samuel climbed up the tree.

5. Неявні порівняння без формальних ознак:

Odette had a strange resemblance to a captive bird [3, с. 64].

Бердслі, зі свого боку, за структурою класифікував художні порівняння на два типи: відкриті та закриті [19, с. 137]. Тартаковський і Шен продовжуючи вивчати цю класифікацію пояснили її так: відкрите порівняння складається з об'єкта “tenor” і джерела “vehicle”, опосередкованих маркером порівняння “as” або “like”; тоді як закрите порівняння додає до них основу (ground), що іноді називають “tertium comparationis” або спільним параметром, яке є підставою для порівняння. Наприклад, художнє порівняння “*The boy is like a lion*” є відкритим, а “*The boy is as brave as a lion*” – закритим, де “brave” виступає як основа. Отже, різниця між закритим і відкритим художнім порівнянням полягає лише у явності: закрите порівняння робить явним те, про що в іншому випадку інтерпретатор лише здогадується [58, с. 204-205].

Анна Порадовська також займалася дослідженням типів художніх порівнянь з погляду їхньої структури і виокремила такі типи:

1. Художнє порівняння, в якому суб'єкт і об'єкт порівняння виражені експліцитно, при цьому останній виступає в якості предикативного члена: *I'm as sane as that old fool of a doctor, not that that is saying much; but if it pleases them to keep me here, I don't mind* (Chase). Порівняльна структура вводиться за допомогою дієслівної зв'язки “to be” і шляхом співставлення двох предметів виражає комплекс ознак предмета (найчастіше підмета), що є темою порівняння.

2. Художнє порівняння, виражене сполученням неозначеного артикля та іменника/субстантивної групи: *This kid was as jumpy as a cat, and every time he spoke to her, terror came into her eyes* (Chase). Ця група дещо нагадує попередню; представлена здебільшого конструкцією “as...as”, що містить оціночний прикметник у першій частині та субстантивну групу у другій. Здебільшого це сталі порівняльні конструкції, хоча зрідка зустрічаються й індивідуально-авторські.

3. Художнє порівняння, в якому і в першій, і в другій частині позначається одна і та ж дія, яка, однак, здійснюється іншим суб'єктом чи тим же суб'єктом в інших умовах: *This time they did not heed the cruel pellets that swept over them like hail (Orwell)*. Такі порівняння вживаються після дієслова або дієслівної групи, найчастіше вводяться сполучником “like” і характеризують дію суб'єкта.

4. Художнє порівняння, в якому права частина визначає обставину способу дії при дієслові лівої частини: *But the most terrifying spectacle of all was Boxer, rearing up on his hind legs and striking out with his great iron-shod hoofs like a stallion (Orwell)*. Порівняльні структури цієї групи вживаються після дієприкметника або дієприкметникового звороту і дієприслівника або дієприслівникового звороту (Participle I і Participle II та Participial constructions).

5. Художнє порівняння, в яких співставляються ситуації: *First he nodded politely, and then his face broke into that radiant and understanding smile, as if we'd been in ecstatic cahoots on that fact all the time (Fitzgerald)*. Вони зазвичай виражаються складним реченням або ж двома чи декількома реченнями [10, с. 372].

Виходячи з цієї класифікації, А. Порадовська також робить висновок, що доцільним було б розмежовувати поняття ситуативного і предметного художнього порівняння. У предметних порівняннях співставляються предмети, істоти, конкретні поняття для підкреслення спільної ознаки чи ступеня її прояву. Що ж стосується ситуативних порівнянь, то вони побудовані на співставленні двох розгорнутих ситуацій, коли порівнюються певні дії, вчинки та реакції персонажів у різних, або ж у подібних ситуаціях, але за різних обставин та у різні проміжки часу. Різниця між вказаними типами художніх порівнянь полягає в тому, що об'єкт, який порівнюється і об'єкт, з яким відбувається предметного художнього порівняння зазвичай виражаються лексичними одиницями, а відповідні компоненти ситуативного художнього порівняння, як правило, – словосполученням або реченням [10, с. 373].

Класифікація Я. Н. Просянникової спирається на когнітивно-семіотичну перспективу, поділяючи художні порівняння на три основні категорії відповідно

до типу семіотичного зв'язку між знаком (суб'єктом) і об'єктом порівняння на іконічні, індексальні та символічні.

1. Іконічні художні порівняння – це порівняння, у структурі яких суб'єкт і об'єкт співвідносяться на основі їхньої матеріальної, структурної або візуальної подібності. Категорію іконічності можна розглядати на фонетичному, схематичному та синтаксичному рівнях. На фонетичному рівні, наприклад, іконічні художні порівняння розглядаються з точки зору ономапеї або звукового символізму, завдяки яким ми можемо отримати знання про об'єкт: *By late August, beetles fell from somewhere in the sky, the click of their bodies on cement like seconds ticking.*

2. Індексальні художні порівняння – це порівняння, що покладаються на суміжність, коли знак вказує на свій об'єкт, не описуючи його безпосередньо. Контекст має вирішальне значення для інтерпретації таких порівнянь, і вони часто включають займенникові, часові або просторові індикатори для встановлення зв'язку.

3. Символічні художні порівняння ґрунтуються на конвенціональних відносинах, де знак використовується для представлення об'єкта або концепції на основі спільних культурних кодів. Символічні порівняння інтегрують культурні символи та коди, які можуть розкрити глибші значення та асоціації у художньому тексті. У художньому порівнянні “*He turned, like a hunted lion*” символічний компонент порівняння активується за допомогою символу-знаку лева. Гідність, сміливість, відвага, рішучість, відданість прайду є невід'ємними рисами характеру лева, отже, ці риси характеризують і особу, яку порівнюють з ним [13, с. 76-81].

Тематична класифікація запропонована А. М. Лисиченко ґрунтується на тому, з чим порівнюється об'єкт. Лисиченко виділяє дев'ять тематичних підгруп для класифікації об'єктів порівняння:

1. Живі істоти
2. Мінерали та каміння
3. Рослинний світ

4. Матеріальні об'єкти/продукти діяльності людини
5. Навколишнє середовище/явища природи
6. Людина та соціальні об'єкти
7. Продукти харчування
8. Міфологічні одиниці
9. Фантомні еталони [7, с. 21].

Г. М. Удовіченко, в свою чергу, виокремлював шість тематичних рядів художніх порівнянь:

- 1) опис зовнішності людини, її фізичного стану та рухів;
- 2) характер людини, характеристика стосунків;
- 3) параметри мислення та мовлення людини;
- 4) соціальні характеристики, матеріальне становище людини;
- 5) параметри емоційного стану людини;
- 6) ознаки неживих предметів, ситуацій, явищ природи [63, с. 54].

Крім того, Удовіченко розглянув семантичну класифікацію художніх порівнянь, розділивши їх на чотири основні групи. Перша група охоплює структури, що ґрунтуються на фізичних властивостях неживих об'єктів. Друга група охоплює порівняння, пов'язані з природними явищами. Третя група присвячена порівнянню з представниками фауни, де акцент робиться на найбільш очевидних характеристиках тварин. Четверта група – це порівняльні алюзії, що включають посилання на біблійні та міфологічні образи [63, с. 56].

Згідно з іншою семантичною класифікацією, яку описав Г.М. Удовіченко, художні порівняння можна поділити на нейтральні та оціночні. Нейтральні художні порівняння незалежно від контексту, виконують функцію об'єктивного інформатора та допомагають мовцеві неупереджено передавати характеристики явищ. Однак, якщо до об'єктивної інформації додається певний оціночний елемент, троп втрачає свою нейтральну характеристику і переходить до другої групи. Оціночні художні порівняння містять елементи оцінки або стилістичної експресії. Вони можуть бути поділені на дві підгрупи:

1. Традиційні порівняння, які розглядаються в рамках лексикографії.

2. Індивідуальні порівняння, які включають:

- традиційні порівняння, розширені письменником або журналістом;
- індивідуальні стилістичні неологізми [63, с. 55].

Розгорнуту класифікацію художніх порівнянь у своїй статті також надала Ніно Кірвалідзе. Вона спирається і на семантичний, і структурний принципи класифікації. Крім того, для позначення компонентів художнього порівняння, Н. Кірвалідзе використовує терміни “target object” – цільовий об’єкт, та “related object” – порівнюваний об’єкт. Згідно з першим принципом, професорка виділяє 4 типи художніх порівнянь:

1. Екстенсивні. Екстенсивні художні порівняння описують цільовий об’єкт за його зовнішніми даними через порівняння з іншим гетерогенним об’єктом на основі підсилення їхньої спільної ознаки, яка слугує мотивацією для порівняння.

2. Інтенсивні. Інтенсивні художні порівняння (від лат. *intensio* – «внутрішня сила») описують об’єкт відповідно до його внутрішнього або психологічного стану. Поняття «внутрішні стани» містить в собі як психічні константи людини, так і ситуативно зумовлені мінливі емоції.

3. Панорамні (фонові). Цей тип використовується для позначення різних природних явищ, подій чи ситуацій на тлі яких розвивається сюжет оповіді. Цільовий об’єкт у таких порівняннях виражається назвами, що позначають різні природні явища. Такий тип порівнянь диференціюється на динамічні та статичні підтипи, причому перші реалізуються за допомогою дієслів на позначення дії, тоді як другі ґрунтуються на якісній прикметниковій або дієслівній статичній предикації.

4. Узагальнюючі. Це останній тип семантичної класифікації, який анафорично відсилає читача до ланцюжка описаних подій, попередньо ідентифікованих у тексті. Такі художні порівняння мають на меті підбиття підсумку, та узагальнення висвітленої ситуації [40, с. 30-32].

Виходячи з другого, структурного принципу, Н. Кірвалідзе виділяє сім типів художніх порівнянь:

1. Аналітичні та синтетичні. Аналітичні порівняння реалізуються у трикомпонентній структурі, центральним компонентом якої є порівняльний предикат, за допомогою якого різномірні об'єкти об'єднуються в межах концептуальної моделі: *His mouth was perfect like a Cupid's bow.*

Синтетичні порівняння представлені лише двома компонентами – мовними маркерами порівняння *like*, які злилися з назвою, що позначає порівнюваний об'єкт. Це зумовлює зміну їхнього лінгвістичного статусу з функціонального слова на суфіксальну морфему, що зводить трикомпонентну структуру порівняння до атрибутивної синтагми: *She saw a fresh flowerlike face.* За потреби синтетичні художні порівняння можна легко реконструювати аналітичному вигляді: *She saw a fresh face that looked like a flower.*

2. З прямим та зворотним порядком слів. У художніх порівняннях з прямим порядком слів цільовий об'єкт стоїть у попередній позиції до порівнюваного об'єкта: *All the Tarleton girls were as unruly as colts and wild as March hairs.* Тоді як в порівняннях зі зворотним порядком слів, порівнюваний об'єкт образ передує цільовому об'єкту: *Dull as a flower, Stephany sat down on a stone.*

3. Явні та приховані. Ми визначаємо як явні ті художні порівняння, в яких порівняльна предикація завжди експліцитно реалізується за допомогою трикомпонентної структури: *The rain had thickened like a deepening scale of piano notes.* На відміну від явних художніх порівнянь, у прихованому порівнянні процес уподібнення схований і представлений в усіченому вигляді через атрибутивну синтагму, яку, за необхідності, можна перенести в явне художнє порівняння: *Harwey Klausner was a whole head taller than Michael and had apple-red cheeks.*

4. Моно- та полікореляція. Цей тип структурної опозиції художніх порівнянь ґрунтується на кількості порівнюваних об'єктів, що беруть участь у художньому порівнянні. Відповідно, у монокореляційних порівняннях цільовий об'єкт характеризується через порівняння лише з одним порівнюваним об'єктом (тобто має один корелят), тоді як у випадку з полікореляцією кількість корелятів

збільшується, що призводить до багаторазового підкреслення ознаки, на якій наголошує автор.

5. Моно- та поліоснова. Під порівняннями з моноосною розуміють ті, у яких є лише одна ознака, що слугує підставою порівняння. У порівняннях із поліосновами таких ознак може бути кілька, найчастіше виражених іменем прикметником: *Judge Cool clutched his fists and they were **hard** and **hairy** as coconuts.*

6. Ретардантні (запізнілі). Структурна особливість цього різновиду порівнянь зумовлена тим, що образність порівняння виявляється не безпосередньо в порівняльній предикації, а пізніше. В таких випадках предмет порівняння часто вводить займенником “something”: *He held something in his two hands that looked like a freshly skinned rabbit and hurried across the corridor with it and through another door.*

7. З розширеною основою. Художні порівняння з розширеною основою застосовуються, коли автор вважає за необхідне розширити і детально пояснити ознаки, які слугують мотивацією для художнього порівняння [40, с. 32-37].

Ельвіра Ахмедова запропонувала класифікувати художні порівняння за критерієм типу знань, до яких належать їх концепти-джерела на конвенційні, оригінальні, алюзивні, побудовані на реаліях і фразеологічні.

1. Знання про ознаки, за якими здійснюється порівняння у конвенційних порівняннях є загальновідомими знаннями (genetic knowledge), поділюваними більшістю людей на планеті Земля. Конвенційні порівняння не є культурно специфічними, оскільки вони спираються на загальновідомі знання, поділювані більшістю людей, незалежно від їхньої культурної приналежності. Слід також взяти до уваги, що конвенційні порівняння «зазвичай є оціночними та досить неформальними».

2. На відміну від конвенційних порівнянь, оригінальні порівняння спираються на «привілейовані нерозділені/ невикорінені», «специфічні знання» і креативну уяву автора художнього твору. Для розуміння таких порівнянь читачу необхідно розглядати їх, приділяючи увагу деталям, оскільки «індивідуальний

досвід значно відрізняється на рівні детальної інформації». Конвенційні і оригінальні порівняння знаходяться, так би мовити, на протилежних полюсах континууму порівнянь з точки зору ступеню специфічності когнітивного досвіду, на якому вони базуються.

3. Алюзивні порівняння відсилають до певного літературного твору, сюжету чи образу, а також історичної події з розрахунку на ерудицію читача, покликаного розгадати закодований зміст. В алюзивних порівняннях концепт-джерело/ провідник вербалізується за допомогою власної назви, яка може відсилати читача до різноманітних сутностей: справжніх або вигаданих осіб, місць, подій, артефактів, витворів мистецтва, продуктів масової культури тощо, які відомі у певній соціальній спільноті. Алюзивні порівняння різняться за ступенем конвенційності. Їх концепти можуть бути частиною загальновідомих знань або частиною специфічних знань, поділюваних лише членами певної групи.

4. Порівняння, побудовані на реаліях, відзначаються культурною специфікою. Реалії містять етнокультурну інформацію, яка, найімовірніше, є невідомою реципієнтам перекладного тексту і відтак порівняння, що базуються на реаліях, є втіленням концептуальних моделей, що спираються на культурно специфічні знання.

5. Останнім типом Е. Ахмедова виокремлює фразеологічні порівняння. Фразеологізмом вважається словосполучка, вибір хоча б одного компонента якої обмежується лінгвістичною конвенцією. Фразеологічні порівняння можуть спиратися як на культурно збіжні, так і на культурно специфічні/незбіжні концептуальні моделі [1, с. 71-85].

Таким чином, у цьому розділі було розглянуто різні класифікації художніх порівнянь, засновані на різноманітних критеріях. За ступенем усталеності виділяють сталі та авторські порівняння, а за принципом креативності, який ввів Г. Бредін – ідіоматичні, стандартні, оригінальні та креативні. Психолінгвістичні класифікації К. Фромляж поділяють порівняння на об'єктивні та суб'єктивні, явні та неявні. Залежно від зв'язку між об'єктами К. Тихай виділяє реальні та

ірреальні художні порівняння. Структурні класифікації різних лінгвістів акцентують увагу на побудові художніх порівнянь. Когнітивно-семіотична класифікація Я. Н. Присянникової поділяє їх на іконічні, індексальні та символічні художні порівняння. Також існують тематичні, семантичні та когнітивні класифікації. Така різноманітність класифікацій художніх порівнянь, запропонованих різними дослідниками, підкреслює складність цього лінгвістичного явища та його багатогранність у мовній практиці.

1.3. Функції художнього порівняння

Художнє порівняння, використане в тексті, виконує низку функцій. В. Кононенко вважає, що «виконання порівнянням пізнавальних, естетичних, лінгвокогнітивних, мовностилістичних функцій, передовсім у сфері художнього словомислення, виводить його на рівень одного з визначальних засобів текстотворення та образотворення» [4, с. 159].

Згідно з Фроміляж, художні порівняння, по-перше, слугують для спілкування стисло та ефективно, через те що вони є засобом, який розширює доступні лінгвістичні ресурси. По-друге, вони можуть функціонувати як когнітивні інструменти мислення, оскільки дозволяють нам побачити навколишнє середовище у новий, альтернативний спосіб. У дискурсі вони також можуть виконувати більш специфічні функції залежно від текстового жанру, в якому вони зустрічаються [32, с. 83]. Ці специфічні функції виокремила та описала Патріція П'єрні:

1. У науково-популярних текстах художні порівняння слугують для встановлення прямого зв'язку із загальними знаннями читача, що полегшує ідентифікацію теми.

2. У підручниках вони використовуються як педагогічні допоміжні засоби для викладання абстрактних або незнайомих понять, використовуючи поняття, відомі учням, наприклад: *An atom is like a miniature solar system.*

3. У публіцистичних текстах художні порівняння можуть використовуватися лише як елемент художнього забарвлення, але в багатьох випадках вони також ілюструють індивідуальний досвід: *It was, she says, like belonging to a very exclusive, exciting club (The Guardian Europe, October 2, 2002).*

4. У рекламних текстах художні порівняння використовуються для підкреслення унікальності рекламованого продукту, та для заперечення подібності між ним і його конкурентами на ринку.

5. У літературних текстах – чи то художня література, поезія чи драматургія – порівняння виконують естетичну функцію і, як правило, виступають креативним засобом говорити про щось у несподіваний спосіб [52, с. 24-25].

М. Х. Куенка досліджувала функції художніх порівнянь у каталонському медіа-дискурсі, охоплюючи різноманітні газетні жанри (новини, інтерв'ю, коментарі журналістів відгуки читачів) та блоги. Вона зазначає, що художні порівняння часто трапляються в інформаційних та публіцистичних текстах, оскільки вони є потужними інструментами для висловлення думки та чіткого позначення позиції автора. Цей троп сприяє аргументації та переконанню, привертаючи увагу адресата до запропонованої тези. Як правило, художні порівняння займають помітне місце в тексті. Зазвичай вони розташовуються на початку тексту (як заголовки), або у самому кінці. У фінальній позиції тексту художні порівняння функціонують у ролі коди, підсумовуючи позицію автора щодо теми. Під час аналізу Куенка встановила, що 33,3% текстів із художніми порівняннями включали їх як заголовок, тоді як метафори на кшталт «A is B» траплялися в заголовках лише в трьох випадках [25, с. 154].

Семюел Е. Бассет, аналізуючи природу художніх порівнянь у текстах Гомера, приходять до думки, що головна функція цього тропу – впливати на читача. Художнє порівняння в художньому тексті має викликати якомога більший ступінь і тип емоцій, додаючи елемент краси й універсальності в сприйняття, викликаючи таким чином вищий емоційний і перцептивний потенціал. На думку Бассета, гомерівські художні порівняння не стільки роблять розповідь зрозумілішою, скільки стимулює розум слухача, підвищуючи його

чутливість до настрою та подій у тексті [18, с. 147]. Марі Реймер, досліджуючи художні порівняння в романі Шарлотти Бронте «Джейн Ейр», зазначає, що їхня основна функція – зробити мову більш насиченою, особливо в емоційно заряджених ситуаціях. Такі сцени, сповнені сильних почуттів, часто складно описати напряму, проте завдяки художнім порівнянням вони стають конкретнішими, інтенсивнішими та легко сприймаються читачем [53, с. 7].

Смушак Т. В., досліджуючи функції художніх порівнянь у романах французької письменниці Ірен Немировськи виокремила кілька ключових функцій художнього порівняння, кожна з яких додає тексту унікальної виразності та глибини:

1. Емоційно-оцінна функція спрямована на формування в читача емоційної реакції, викликаючи чуттєве сприйняття теми та посилюючи емоційне враження від тексту.

2. Образотворча функція допомагає виокремити й підкреслити певні риси або якості персонажа, явища чи об'єкта, тим самим індивідуалізуючи та закарбовуючи їх в уяві читача.

3. Експресивна функція художнього порівняння надає тексту виразності та емоційної насиченості. За рахунок незвичної організації порівняння посилює вплив на читача, що дає змогу автору передати тексту експресивну маркованість. Наприклад, у творі Ірен Немировськи «Глядач» використовується порівняння *«сміялася, наче кінь, що ірже»*, яке, на думку Смушак, привносить додатковий рівень експресії.

4. Відображальна функція художнього порівняння слугує для передавання елементів реальності через образи, вносячи в текст мальовничість, наочність та емоційне забарвлення. Вона може виражати як одну яскраву якість об'єкта, так і являти собою «розвинену форму порівняння», що розкриває цілу низку характеристик групи предметів.

5. Естетична функція покликана прикрашати художній текст, роблячи його більш витонченим і привабливим для читача. У художньому порівнянні, крім

його смислового наповнення, завжди присутня естетична складова, яка надає тексту певного стилю й тону.

6. Описова функція художнього порівняння полягає у створенні асоціацій із певними предметами чи явищами, які виникають у нашій уяві. Такі порівняння допомагають читачеві уявити описуване в конкретних, зрозумілих образах, що робить текст для читача доступнішим [14, с. 130-131].

Фіона Меннінг [43] виділила 10 ключових функцій художніх порівнянь і зазначила, що хоча кожна з них є самостійною, будь-яке художнє порівняння, яке ми зустрічаємо в будь-якому контексті, може виконувати більше однієї функції одночасно.

1. Функція пояснення та моделювання. Художнє порівняння може спрямувати слухача на інтерпретацію оповіді так, як того бажає митець. По суті, воно може використовуватися для пояснення точної природи наративного моменту, який автор хоче передати, особливо в тих випадках, де можуть виникнути альтернативні інтерпретації.

2. Функція реконцептуалізації. Художнє порівняння може також використовуватися для реконцептуалізації “tenor” так, що “vehicle” постає в новому і несподіваному світлі. М. Едвардс дає власне визначення функції реконцептуалізації, пропонуючи, що «незалежне життя художнього порівняння додає свіжу ідею до яскравості та колориту основної оповіді» [30, с. 107].

3. Функція заповнення лексичних прогалів. Художнє порівняння може використовуватися для заповнення лексичної прогалини, якщо немає іншого достатньо стислого способу опису події.

4. Функція вираження емоційного ставлення. Художнє порівняння спрямовує аудиторію до емоційної інтерпретації, яку прагне передати автор. Читачі переживають емоції, які зазнають персонажі, задіяні в цьому порівнянні.

5. Функція прикраси і гіперболи. Використання порівняння для прикраси – як декоративного елемента, що додає оповіді приємних витончених нот – у минулому вважалося основною функцією художніх порівнянь у творчості Гомера і відображало загальноприйнятту думку про їх роль. На цю функцію часто

посилалися, щоб пояснити часте використання порівнянь у батальних сценах в «Іліаді». Однак ця функція, як правило, розглядалася в негативному світлі як така, що рятує від одноманітності батальної сцени, а не як позитивна прикраса. Використання порівняння для ілюстрації події може зробити текст більш цікавим і, за певних обставин, дозволити слухачу як розумово, так і фізично відволіктися від оповіді. Декоративні елементи можуть включати гіперболу.

6. Функція культивування близькості. Меннінг описує цю функцію як таку, що виникає зі «взаєморозуміння між мовцем і слухачем». Слухачеві потрібно спиратися на власні знання для розуміння автора. Це використання художнього порівняння зближує слухача з точкою зору автора, створюючи між ними зв'язок взаєморозуміння. Воно також працює на користь автора, створюючи відчуття згуртованості серед аудиторії. Залучаючи спільні знання чи досвід, митець створює загальне підґрунтя для розуміння та інтересу до історії, формуючи відчуття близькості, яке може тривати і після завершення оповіді, коли слухачі діляться своїм розумінням та оцінкою наративу.

7. Функція структурування тексту. Художні порівняння можна по-різному використовувати для структурування оповіді. Вони можуть підкреслювати певні моменти дії, об'єднувати сцени або акцентувати увагу на певних контекстах. Наприклад, у деяких частинах «Іліади» поет сповільнює розповідь і навіть створює паузи, використовуючи певні прийоми, такі як опис родинного минулого або послідовність порівнянь, щоб привернути увагу слухача та створити напругу. Текстове структурування включає передчуття або передбачення наративної дії, коли матеріал у художньому порівнянні може тісніше пов'язуватися з подіями в основній оповіді. Таке передбачення посилює напругу й емоційний відгук в аудиторії та слугує важливим способом спрямувати перебіг оповіді, наприклад, створюючи враження передчуття. Іншим методом структурування тексту є використання тематичних посилань у порівняннях, які підсилюють основну нитку оповіді та виступають як ранні вказівники на важливі теми твору.

8. Функція посилення запам'ятовуваності, виокремлення та інформативності. Художнє порівняння може використовуватися для того, щоб зробити предмет оповіді більш запам'ятовуваним або вартим уваги слухача. Цього ефекту можна досягти кількома способами: вибором яскравого предмета для порівняння, миттєвою затримкою розвитку оповіді через включення художнього порівняння, а також підкресленням важливості моменту. Включення художнього порівняння неминуче покращує запам'ятовуваність описуваного моменту оповіді, оскільки засіб порівняння ефективно повторює предмет тези в іншій формі, що саме по собі підкреслює важливість теми.

9. Функція продовження задоволення аудиторії. Використання художнього порівняння в певний момент оповіді може дозволити слухачеві можливість затриматись на цьому моменті, подовжуючи задоволення від сцени.

10. Інші – функції конкурентної динаміки. Функція, не охоплена попередніми – це функція конкурентної динаміки. І оповідач, і персонажі використовують порівняння як інструмент боротьби за увагу аудиторії, коли персонажі намагаються перевершити один одного за допомогою мовних порівнянь [43, с. 13-21].

Майкл Ізраїль визначає функції опису та оцінки як основні функції художнього порівняння. Він пояснює, що це є наслідком їхньої форми, а також того факту, що художнє порівняння містить порівняльну конструкцію, яка передбачає явну мету. Проте він також описує, як художні порівняння можуть підкреслювати тематичні елементи, додавати іронічного відтінку, вводити гумор або посилювати драматичний вплив кульмінаційних моментів оповіді. Він також припускає, що порівняння, з огляду на їхню описову сутність, частіше використовуються для створення фонового контексту, ніж для висунування на перший план основних подій в оповіданні [39, с. 12].

Тоні Вейл описав іншу важливу функцію художнього порівняння – гумористичну. Гумористична функція порівнянь полягає в їхній здатності створювати яскраві описи, що легко запам'ятовуються тим, що поєднують схожість і несхожість у несподіваний спосіб, часто створюючи ефект комічної

непоєднуваності. Ця «доречна невідповідність» дозволяє порівнянням підкреслювати контрасти, які одночасно вражають і забавляють. Художні порівняння часто перебільшують характеристики, доводячи правдоподібну схожість до іронічного, і навіть сюрреалістичного рівня. Наприклад, порівняння Реймонда Чандлера *“Even on Central Avenue, not the quietest dressed street in the world, he looked about as inconspicuous as a tarantula on a slice of angel food”* є явно іронічним. Воно грайливо описує ситуацію яка не просто привертає увагу, а вражає своїм сюрреалізмом [64, с. 5].

Підсумовуючи, можна зазначити, що різні дослідники визначили багатофункціональність художніх порівнянь. В. Кононенко виокремлює їхні пізнавальні, естетичні, лінгвокогнітивні та мовностилістичні функції. К. Фроміляж підкреслює їхню роль у забезпеченні стислою та ефективною спілкування. П. П'єріні виділяє специфічні функції художніх порівнянь залежно від текстового жанру, стверджуючи, що в літературних текстах вони виконують естетичну функцію. М. Х. Куенка, досліджуючи функції художніх порівнянь у каталонському медіа-дискурсі, зазначає, що вони є потужними інструментами для висловлення думки та чіткого позначення позиції автора. С. Е. Бассет і М. Реймер наголошують на здатності художніх порівнянь впливати на емоції читача та збагачувати мову в емоційно насичених ситуаціях. Т. В. Смушак виокремлює емоційно-оцінну, образотворчу, експресивну, відображальну, естетичну та описову функції. Ф. Меннінг перераховує десять функцій художніх порівнянь у творах Гомера, які досі можна простежити у сучасних текстах. М. Ізраїль визначає опис та оцінку як основні функції художнього порівняння, а Т. Вейл відзначає гумористичну функцію.

Таким чином, у першому розділі дослідження було виконано всі поставлені завдання теоретичної частини. Було проаналізовано теоретичні підходи вітчизняних та зарубіжних науковців до вивчення художнього порівняння у лінгвістиці. З'ясовано, що художнє порівняння належить до найдавніших стилістичних прийомів, що зумовлено тим, що процес порівняння є квінтесенцією людської пізнавальної діяльності. Визначено, що художнє

порівняння – це образне зіставлення об’єктів двох різних класів, як правило, представлене структурою з трьох компонентів: “tenor”, “vehicle”, та словом-зв’язкою. Крім того, деякі лінгвісти пропонують розширену структуру художнього порівняння, яка може включати до трьох або п’яти компонентів. Обґрунтовано різницю між термінами “comparison” (звичайне порівняння) та “simile” (художнє порівняння): художнє порівняння спирається на абстрактну подібність між двома образами, що належать до різних класів речей. Натомість звичайне порівняння має на меті співставлення об’єктів одного класу для констатації очевидного факту схожості або відмінності. Також було проаналізовано взаємозв’язок художнього порівняння та метафори. Доведено, що їх слід вивчати як дві різні лінгвістичні конструкції, оскільки вони відрізняються ступенем експліцитності, граматичною гнучкістю, семантичними особливостями та когнітивними процесами, що задіяні в їхній інтерпретації. У другій частині розділу ми сфокусувалися на висвітленні основних класифікацій художнього порівняння, що ґрунтуються на різноманітних критеріях: ступені стійкості, об’єктивності, явності, структурних особливостях, а також когнітивно-семіотичних, тематичних, семантичних і когнітивних аспектах. Наостанок було опрацьовано функції художнього порівняння. Дослідники наголошують на їхній багатофункціональності, зокрема на їхній ролі в літературі, медіа-дискурсі, міжособистісній комунікації, а також на їхньому впливі на емоції читача, виразність тексту та позицію автора.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СЕМАНТИЧНИХ, КОГНІТИВНИХ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ХУДОЖНІХ ПОРІВНЯНЬ У РОМАНІ ДОННИ ТАРТТ “THE SECRET HISTORY”

Донна Тартт – сучасна визнана американська письменниця, що народилася 23 грудня 1963 року у Грінвуді, штат Міссісіпі, і здобула освіту в Університеті Міссісіпі та Беннінгтонському коледжі у Вермонті. В своєму інтерв'ю Чарлі Роузу Донна розповіла, що вона цікавилася письменництвом з раннього дитинства, а перша збірка її поезії вийшла друком, коли їй було лише 13 років. Дебютний роман Донни Тартт “The Secret History” був опублікований видавництвом Alfred A. Knopf у вересні 1992 року і швидко став бестселером. Книга протрималася у списку бестселерів The New York Times 13 тижнів. Серед інших її творів – романи “The Little Friend” (2002 року) та “The Goldfinch” (2013 року), за який вона отримала Пулітцерівську премію з художньої літератури у 2014 році. Того ж року Тартт увійшла до списку *Time 100*: 100 найвпливовіших людей світу. Основні теми в творчості Донни Тартт охоплюють дослідження невинності та її втрати, ізоляцію і прагнення приналежності, сімейні травми, питання життя та смерті.

“The Secret History” – це перевернута детективна історія, події якої розгортаються навколо групи студентів вигаданого приватного гуманітарного коледжу під назвою Гемпден у Вермонті, Нова Англія. Розповідь ведеться від першої особи – Річарда Пейпена, який переїжджає з рідного каліфорнійського міста до Гемпдена з метою продовжити вивчення грецької мови. Однак викладач грецької мови, Джуліан Морроу, загадкова особистість, приймає до свого класу лише п'ятьох студентів, не залишаючи Річарду місця. Джуліан викладає у своєму приватному кабінеті та стає особливим наставником для невеликої групи студентів, які вивчають класичні дисципліни. Потоваришувавши з цією елітною групою, Річарду згодом вдається потрапити до класу та до ексклюзивної компанії з п'яти студентів: близнюків Чарльза та Камілли Макколей, Генрі Вінтера, Френсіса Абернаті та Едмунда «Банні» Коркорана. Група ексцентрична

і веде декадентський спосіб життя, насичений алкоголем і наркотиками. Інтрига загострюється, коли з'ясується, що Генрі, Френсіс і близнюки під дією наркотичних речовин влаштували вакханалію в лісі, що призвело до випадкового вбивства місцевого фермера. Коли Банні дізнається про вбивство, він стає загрозою для групи, насміхаючись і шантажуючи їх. Побоюючись викриття, друзі вирішують позбутися Банні, зіштовхнувши його зі скелі в яр. Після вбивства група страждає від параної та почуття провини, що поступово руйнує їх зсередини.

Особливість роману полягає в його перевернутій структурі: від самого початку оповідач зізнається в убивстві: *“The snow in the mountains was melting and Bunny had been dead for several weeks before we came to understand the gravity of our situation”* [59, с. 3]. Проте традиційна детективна структура “whodunnit” тут полягає не в тому, щоб розкрити особистість убивці, а з'ясувати послідовність подій, які передували злочину. *“The Secret History”* стала сучасною класикою, якій приписують започаткування естетичного руху і жанру, відомого як “dark academia”. Романи в жанрі «темної академії» розповідають про життя студентів, які роблять незвичайні або навіть божевільні вчинки. Значне місце в романах цього жанру займають філософські бесіди героїв, що відбивають їх інтерес до гуманітарних наук.

Попри те, що роман описує морально руйнівні події, він сповнений експресивної, образної мови, яка вдало підходить для такого роду психологічних досліджень. Донна Тартт володіє виразним стилем письма та вмінням передати таємний навколишній і внутрішній світ персонажів. Вона використовує символи, образи та стилістичні прийоми, зокрема художні порівняння, щоб відтворити складні емоції та думки героїв. Для цієї роботи з роману було виділено та детально проаналізовано 320 найяскравіших прикладів художніх порівнянь, що наочно представлено у формі таблиці в розділі «Додатки». У наступних розділах ми розглянемо їхній аналіз із семантичної, когнітивної та функціональної точок зору.

2.1. Семантичний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”

За семантичним принципом класифікації художні порівняння поділяються на екстенсивні, інтенсивні, панорамні та узагальнюючі. Співвідношення художніх порівнянь за цим принципом у романі Донни Тартт “The Secret History” можна побачити на діаграмі (див. рис. 2.1.1.).

Рис. 2.1.1. – Співвідношення художніх порівнянь за семантичним принципом класифікації в романі Донни Тартт “The Secret History”

Провідним типом художніх порівнянь в романі “The Secret History” є екстенсивне порівняння – 180 прикладів. Суть екстенсивного художнього порівняння полягає в описі цільового об’єкта шляхом порівняння його з іншими об’єктами або явищами, які мають спільні ознаки. Це дає змогу читачеві легше уявити і зрозуміти описуваний об’єкт або ситуацію через його порівняння з відомими та візуально доступними образами. Наприклад, художнє порівняння “...*he had started showing up in my room... looking as if he had just narrowly escaped some natural disaster, his tie askew and his eyes wild and rolling*” використовує загальні культурні асоціації з образом людини, що «ледь врятувалася від стихійного лиха» – тривожний погляд, неохайний одяг – щоб передати читачеві зовнішній вигляд напруженого і нервового Банні в період, коли він активно працює над своєю курсовою роботою (тут і далі, нами були виділені основні компоненти художнього порівняння – “tenor”, “vehicle” та єднальний

сполучник). А в епізоді, коли Річард не міг впоратися із чужою парасолькою, її неконтрольований рух порівнюється з птеродактилем: “...*the umbrella blew inside out. For a moment it had a horrible life of its own, squawking and flapping its spines like a pterodactyl.*” Спільною ознакою для художнього порівняння тут виступає хаотичність рухів, характерна як для парасолі на вітру, так і для доісторичної летючої істоти. Спиці парасольки нагадують Річарду кістки крил птиці, створюючи враження, наче парасолька перетворилася на живу істоту, яка потрапила в біду і відчайдушно розмахує кінцівками. Таке художнє порівняння дає змогу читачеві побачити сцену як щось більше, ніж буденну незручність: парасолька стає анімованим об’єктом, що додає образності оповіді.

В цьому романі Донна Тартт часто вдається до порівняння своїх персонажів із певними тваринами, щоб точніше передати особливості їх зовнішності та манер. Наприклад, у художньому порівнянні “*He was sour-faced, about sixty, with a thin mouth and big meaty jowls like a bloodhound’s*” авторка використовує образ гончого пса для створення більш яскравого та візуально зрозумілого опису вигляду судді. Таке порівняння дозволяє читачеві уявити грубі риси обличчя та масивні, обвислі щоки чоловіка, які нагадують характерні риси гончого пса. Для опису зовнішності іншої героїні, Бет, авторка також вдається до образу певної породи собаки, посилаючись на її “*spaniel-like walk*”. Спаніелі, як відомо, мають певну грайливу і невимушену ходу, порівняння з якою дає уявлення про те, як саме пересувалася Бет. Порівняння з собакою також зустрічається в описі зовнішності агента ФБР Шіюлі: “...*Sciola grinned, a gaunt, toothy expanse, like an old dog or an opossum – too many teeth, discolored, stained.*” Зіставлення посмішки Шіюлі із зубами старого собаки або опосума миттєво викликає в читача асоціації зі зовнішньою неохайністю агента, створюючи чіткий візуальний образ. Продовжуючи тему екстенсивних художніх порівнянь із використанням образів тварин, варто згадати приклад: “*Mrs Mac Natt was shaped like a pigeon.*” Це наочний приклад того, як лише одне художнє порівняння може передати поставу і форму тіла людини. Описуючи Місіс Мак-Натт як голуба, Тартт передає образ округлої жінки з випнутими вперед грудьми і злегка сутулими плечима. Таким

чином створюється цілісний візуальний образ людини, живий і незабутній для читача.

Велика кількість художніх порівнянь в романі використовується для опису рухів, жестів, ходи, міміки та поз персонажів. У прикладі “...**he fell back in his chair as if he'd been shot**” реакція Генрі на новину про те, що поліція знайшла труп Банні, порівнюється з пострілом у людину – яскравий образ, який підкреслює шок і фізичний вплив новини. Художнє порівняння дає змогу читачу уявити, як потрясіння захльостує Генрі настільки, що він буквально відкидається на стілець, ніби його поранили. В іншому епізоді Донна Тартт знову вдається до художнього порівняння у сцені, де Генрі сідає на стілець, щоб передати його стан. “**Henry ... sitting down heavily, like some old farmer just home from the field**” спирається на колоритний образ старого фермера, який щойно повернувся з поля, щоб підкреслити фізичне й емоційне виснаження Генрі. Читач легко уявляє його важку поставу і стомлений стан. Оскільки події роману здебільшого відбуваються в коледжі, тут представлено чимало персонажів-викладачів. Одним із таких є доктор Роланд – літній професор психології, асистентом якого працює Річард. В одному з епізодів його ходу описано так: “...**Dr Roland, tottering through the snow like a lurching corpse.**” Порівняння з трупом, що хитається створює образ повільної, ослабленої ходи, підкреслюючи фізичну слабкість і вік доктора Роланда. Це художнє порівняння дає змогу зрозуміти, як важко йому пересуватися, наче він втратив життєві сили й ледве тримається на ногах. Натомість у розділі, де студенти вирушають на похорон Банні Коркорана, вони знайомляться з великою сім'єю Коркоранів, сповненою маленьких дітей, що в силу свого віку випромінюють життєву енергію. Один із малюків, раптово вирвавшись з рук дорослого, мчить через кімнату, і його рух порівнюється із гарматним ядром: “...**with a sudden wrench the kid broke free of him and shot across the room like a cannonball.**” Це порівняння підкреслює його нестримну дитячу енергію і швидкість, наголошуючи на юному віці хлопчика.

Ознакою, на основі якої будується художнє порівняння, можуть також бути звуки – голоси, мелодії, звуки техніки та механізмів, тощо. У романі присутній

персонаж на ім'я Джуді Пуві – сусідка Річарда по поверху в гуртожитку, яка викликає в нього відразу. В описі дівчини використовується художнє порівняння: *“Her voice was loud and rose frequently to a screech, which rang through the house like the cries of some terrifying tropical bird”* – її голос тут порівнюється з криком «моторошного тропічного птаха». Таке порівняння допомагає яскраво й образно передати звучання голосу Джуді; воно миттєво викликає в уяві неприємний, пронизливий звук, який домінує в просторі та справляє сильне враження на кожного, хто його чує. Це дає змогу зрозуміти, наскільки дратівливим і нав'язливим є голос Джуді, посилюючи розуміння дискомфорту, який відчуває Річард у її присутності. На протигагу пронизливому жіночому голосу, звучання голосу маленького племінника Банні описується так: *““Oh, Dad,’ he sang, his voice like spilled syrup. ‘Oh, Daayid.’”* Художнє порівняння з сиропом передає м'який, солодкий і розтягнутий тон дитини, підкреслюючи його повільну манеру мови. Подібно до того, як сироп густо й повільно стікає, його слова тягнуться, додаючи образу хлопчика відтінок дитячої грайливості. Отже, екстенсивні художні порівняння сприяють формуванню яскравих візуальних образів у свідомості читача та дозволяють йому глибше зануритися у світ, створений Донною Тартт.

Наступним типом за класифікацією семантичних художніх порівнянь виділяємо інтенсивні. Особливість інтенсивних порівнянь полягає в тому, що вони описують цільовий об'єкт за його внутрішнім станом. При цьому, під поняттям «внутрішні стани» розглядаються як психічні константи людини, так і ситуативно зумовлені мінливі емоції. Оскільки Донна Тартт часто звертається до опису душевного стану своїх персонажів, серед представлених 320 прикладів було виявлено 81 приклад інтенсивних художніх порівнянь. Оповідь в романі *“The Secret History”* ведеться від особи Річарда Пейпена, тому значна увага приділяється зображенню його думок і почуттів. До переїзду в Гемпден Річард виріс і навчався в маленькому містечку Плано, про яке він згадує без тепла й ностальгії, порівнюючи свої роки там із пластиковим стаканчиком: *“My years there created for me an expendable past, disposable as a plastic cup.”* Це художнє

порівняння відображає його внутрішнє відчуття відчуженості від свого минулого, розглядаючи його як щось одноразове, що можна легко забути й рухатися далі. Таким чином, художнє порівняння демонструє сприйняття Річардом його власної життєвої історії, показуючи, що він не відчуває прив'язаності до міста, в якому виріс. Пізніше в романі з'являється більше деталей про передісторію Річарда, які пояснюють, що відсутність теплих спогадів про Плато пов'язана з його непростими стосунками з батьками. Річард описує свого батька як «некомпетентного в усіх відношеннях», а матір вважає нездатною протистояти йому. Досвід його сімейного життя передається за допомогою художнього порівняння: *“It was like walking into the cockpit of an airplane and finding the pilot and co-pilot passed out drunk in their seats.”* Це порівняння демонструє глибоке відчуття нестабільності, страху і безпорадності Річарда, який ріс у сім'ї, де він не міг покласти на жодного з батьків. Подібно до того, як пасажери літака залежать від пілотів у питаннях безпеки, діти залежать від своїх батьків. Образ п'яних пілота і другого пілота в кабіні літака ілюструє, що Річард сприймає своїх батьків як таких, що не здатні підтримувати його, змушуючи хлопця почуватися так, ніби він перебуває у нестабільній ситуації, де ніхто не несе за нього відповідальності. Саме тому після переїзду у Гемпден, Річард переживає глибоке почуття щастя і захоплення, не схоже на те, що він відчував раніше. Порівняння зі сновидою у фразі *“And I was happy in those first days as really I'd never been before, roaming like a sleepwalker, stunned and drunk with beauty”* вказує на піднесений стан юнака; він рухається крізь своє нове середовище майже в трансі, зачарований і приголомшений його красою. Його внутрішній стан напочатку роману – це ейфорія та відчуття захвату перед новим життям у Гемпдені, яке обіцяє йому втечу у світ прекрасного, якої він так прагнув. Незабаром Річард занурюється у справжнє студентське життя, де безсонні ночі за навчанням чергуються з ночами на вечірках в кампусі. Описуючи одну з таких вечірок, він каже: *“...my sleepless week and the six vodka tonics hitting me as hard as an injection.”* Порівняння з ін'єкцією передає раптовий та інтенсивний вплив алкоголю на його організм. Це підкреслює, наскільки

виснаженим він відчував себе після безсонного тижня, що робить його особливо вразливим до потужного ефекту алкоголю.

Ставши частиною компанії, Річард одразу відчув романтичний інтерес до Камілли, тому кілька художніх порівнянь у романі передають його почуття, використовуючи непрямі образи та асоціації, щоб зобразити відчуття закоханості. Наприклад, порівняння *“her glance was like a light turned suddenly into my face”* відображає сліпучий вплив погляду дівчини, який притягує Річарда і змушує бачити її як щось світле і заворожуюче. Однак закоханість юнака залишається нерозділеною, оскільки Камілла таємно зустрічається з іншим членом компанії – Генрі. Фраза *“Seeing her was like an electric shock”* описує неочікувану першу зустріч після того, як Річард дізнався про її стосунки з Генрі, до якої він виявився абсолютно не готовий. Порівняння з електричним розрядом передає раптовість і болючість цього моменту, підкреслюючи його глибоку емоційну реакцію. Проте Камілла продовжує залишатися його романтичним ідеалом до самого кінця роману. Річард продовжує відчувати трепет і закоханість, щоразу коли бачить Каміллу: *“And then, there she was, like a miracle: sunlight streaming behind her into the hall, barefoot and blinking with surprise.”* Використання художнього порівняння підкреслює її чарівну, неземну красу; дівчина наче диво, раптово з’являється, осяяна сонячними променями. Такий опис передає відчуття наче Камілла – щось прекрасне і недосяжне. У їхню останню зустріч, прощаючись із Каміллою, Річард порівнює її погляд з солодким уколом морфію – *“She raised her head and looked at me: her gaze hit me hard and sweet as a shot of morphine.”* Це художнє порівняння передає суперечливу суміш болю і солодкого полегшення, підкреслюючи його хворобливу прив’язаність до дівчини. Через такі образи Донна Тартт розкриває складні почуття Річарда до Камілли, зберігаючи відчуття його нездійсненого кохання.

Центральна подія роману – вбивство Банні – стало основою для великої кількості інтенсивних художніх порівнянь, якими передаються стани героїв, залучених у цю трагічну подію. Першим, кому спала на думку ідея вбити свого друга, був Генрі, який почав обмірковувати різні сценарії вбивства. Він

промовляє такі слова *“The idea of killing him is so repellent that I haven’t been able to think of it as anything but a chess-problem.”* Хоча Генрі і називає цю ідею відразливою, він здатен емоційно дистанціюватися від вчинку, підходячи до нього не з моральної точки зору, а з відстороненим, аналітичним мисленням. Для нього і шахова проблема, і вбивство близького друга – це те, що вимагає стратегічного мислення, логіки і ретельного планування. Це художнє порівняння свідчить про холодну та раціональну натуру Генрі, який бачить у вбивстві не моральний конфлікт, а інтелектуальний виклик. Пізніше до планування вбивства долучається вся компанія, і, слідуючи за Генрі, вони сприймають злочин так, наче це захопливий виклик – *“...as if we were plotting not the death of a friend but the itinerary of a fabulous trip...”* Мислення і підхід групи порівнюються з організацією розкішної подорожі, що вимагає ретельного планування і викликає приємне хвилювання. Це художнє порівняння вказує на їхнє колективне моральне падіння, демонструючи, як вони здатні раціоналізувати і навіть романтизувати щось настільки жахливе, як позбавлення життя. Проте, після самого вбивства піднесення персонажів починає йти на спад. Оповідач, Річард, одразу ж починає відчувати тривогу й описує свій стан так, ніби великий птах потрапив у пастку в його грудній клітці й несамовито б’ється до смерті: *“There was a horrible, erratic thumping in my chest, as if a large bird were trapped inside my ribcage and beating itself to death.”* Бурхливі помаху крил цього птаха уособлюють його прискорене серцебиття, яке передає відчуття паніки, провини і страху. Порівняння серцебиття Річарда з істотою, що вмирає всередині нього, розкриває неминучі психологічні наслідки, які залишає на ньому скоєне вбивство. Почуття провини ще сильніше нахлинуло на Річарда після знайомства з родичами Банні, особливо коли він зустрівся поглядами з батьком загиблого. Річард описує погляд містера Коркорана як «удар блекджека»: *“His gaze – helpless, wild – hit me like a blackjack.”* Блекджек – це невелика, але болюча зброя, що завдає різкого, несподіваного удару. Порівняння з ним передає шок і біль, які відчуває Річард, побачивши страждання в очах батька, що втратив сина. Таке художнє порівняння передає фізичну інтенсивність провини й каяття Річарда,

немов горе батька Банні завдає йому болючого удару. Розмірковуючи про цю зустріч далі, Річард описує своє усвідомлення їхнього вчинку як біг на повній швидкості в цегляну стіну: *“I was struck by the bitter, irrevocable **truth** of it; the evil of what we had done. It was **like running full speed into a brick wall.**”* Це художнє порівняння підкреслює, як розуміння скоєного звалюється на нього з неймовірною силою, залишаючи його емоційно паралізованим від удару. Воно також символізує незворотність їхніх дій: так само, як неможливо пробити цегляну стіну, неможливо змінити те, що вони вчинили. Обидва приклади художніх порівнянь передають, як страждання сім’ї Банні обтяжують Річарда всією вагою його вчинків, залишаючи його емоційно пораненим і приголомшеним. Однак, попри важкий емоційний тягар, який персонажі змушені нести до кінця своїх життів, Річард доходить такого висновку в розмові з Генрі: *“Bunny’s murder had thrown all **subsequent events into a kind of glaring Technicolor.**”* Порівняння їхнього життя після вбивства з «Техніколом» передає вплив адреналіну і гостроти переживань на сприйняття реальності. Подібно до того, як технологія Техніколом у двадцятому столітті привнесла яскраві фарби в чорно-білі фільми, те, що сталося, розфарбувало буденне життя героїв у насичені, контрастні кольори, посиливши їхнє сприйняття повсякденних подій.

Важливим прикладом інтенсивного художнього порівняння є розкриття характеру Банні через зіставлення його з голограмою: *“...the less one actually knew him, the more one felt one did. Viewed from distance, **his character projected an impression of solidity and wholeness which was in fact insubstantial as a hologram;** up close, he was all motes and light, you could pass your hand right through him.”* Банні був єдиним у групі студентів-класиків, хто підтримував соціальні зв’язки за межами їхньої компанії. Він виглядав як товариська, легка у спілкуванні людина, яка мала широке коло друзів у коледжі. Саме Банні першим з п’ятірки пішов на контакт із Річардом, і на початку роману він постає як найдоброчливіший член групи. Однак, у міру ближчого знайомства, відкривалися його суперечливі сторони: Банні виявляв схильність до

маніпуляцій, шантажу і лицемірства. Порівняння з голограмою вдало підкреслює подвійність образу Банні. На відстані його особистість здається цілісною і зрозумілою, однак при ближчому погляді стає очевидно, що його характер складено з безлічі дрібних, нестійких елементів, які формують оманливий образ. Отже, інтенсивні порівняння допомагають читачеві відчувати емоційну глибину персонажів і краще зрозуміти їхній внутрішній світ.

Третім типом за семантичною класифікацією є панорамні (фонові) художні порівняння. Цей тип художніх порівнянь застосовується для зображення різних природних явищ, подій чи ситуацій на тлі яких розвивається сюжет. Вони допомагають передати атмосферу, настрій та контекст оповіді, розширюючи уявлення про ситуацію, в якій перебувають персонажі. В романі “The Secret History” Донна Тартт використовує 41 панорамне художнє порівняння, щоб передати темну, містичну і навіть готичну атмосферу, характерну для історій в жанрі “dark academia”. Наприклад, для створення тривожного та моторошного настрою авторка порівнює березу з привидам: “*The shock of first seeing a birch tree at night, rising up in the dark as cool and slim as a ghost.*” Це художнє порівняння викликає відчуття присутності чогось загадкового й потойбічного уночі, викликаючи в читача відчуття тривоги й передчуття зловісних подій, посилюючи загальний похмурий настрій роману. В іншому прикладі – “*Bare willows clicked on the windowpanes like skeleton fingers*” – голі гілки верб порівнюються з пальцями скелета, що передає образ смерті, відповідний темі роману. Подібний ефект створює порівняння “*Icicles cracked and plunged like daggers from the sharp peaks of the roofs.*” Бурульки тут порівнюються з кинджалами, підкреслюючи їхню гостроту, створюючи відчуття загрози та посилюючи сприйняття зимового пейзажу, в якому перебувають персонажі. Ці художні порівняння додають напруження та елемент небезпеки, оскільки навіть природа навколо персонажів здається ворожою і зловісною.

Не лише природа, а й приміщення та будівлі, що оточують дійових осіб, описані за допомогою панорамних художніх порівнянь. Такі описи підсилюють моторошний характер простору, перетворюючи будівлі та інтер’єри на символи

прихованої небезпеки. Тиша й темрява гуртожитку порівнюється з могилою: *“In my dorm the hallways were littered with shoe boxes and coat hangers, doors ajar, everything dark and quiet as the grave.”* Це художнє порівняння перетворює звичайний пустий простір на місце, яке здається безжиттєвим і замкненим, посилюючи відчуття ізоляції, яке відчуває Річард. Темрява в кімнаті порівнюється з щільною завісою: *“The darkness hung about our tiny circle of lamplight as heavy and palpable as a curtain”*, посилюючи таємничість і секретність дій персонажів. Художнє порівняння підкреслює, що темрява – це не просто відсутність світла, а огорожа, що створює межу, яка приховує групу студентів від зовнішнього світу. Університетська бібліотека порівнюється з гробницею *“The library was like a tomb...”*, що підкреслює відчуття зловісної тиші, яка пронизує простір. Це художнє порівняння перетворює місце навчання на місце, сповнене таємниць, що відповідає готичній, академічній атмосфері роману. Тіні від фасадів будинків виглядають різкими й неприродньо гострими, створюючи небезпечний образ завдяки порівнянню з чимось відрізаним: *“The housefronts throwing square black shadows sharp as cutouts on the grass.”* Церква, де починалася похоронна церемонія Банні, порівнюється з підземеллям: *“The church had been built in seventeen-something... It was an age-blackened, dungeonlike building...”*, викликаючи образи гнітючої темряви й усамітнення. Іржаві балки, що стирчать з боків зруйнованих багатоквартирних будинків, порівнюються з ребрами, викликаючи образ скелетної структури: *“... and collapsed apartment houses with rusted girders poking out of their sides like ribs.”* Художнє порівняння підкреслює занедбаність ландшафту, створюючи відчуття, ніби будівлі – це трупи. Разом всі ці панорамні художні порівняння створюють багатошарове тло, яке підсилює теми темряви, таємниці та смертності, характерні для роману *“The Secret History”* та літератури жанру «темної академії» загалом. Вони допомагають глибше втягнути читача в простір роману, формуючи моторошний, майже гнітючий світ, де навколишнє середовище стає віддзеркаленням внутрішньої тривоги персонажів.

Останнім та найменш вживаним типом художніх порівнянь в семантичній класифікації є узагальнююче художнє порівняння – 18 прикладів. Цей тип анафорично відсилає читача на попередньо описані події, які вже відображені в тексті. Його основна мета полягає в підсумуванні та узагальненні ситуації, що була висвітлена. Наприклад, розповідаючи про ніч, коли його друзі випадково вбили фермера, Френсіс завершує свою розповідь фразою: *“It was a nightmare.”* Це порівняння з нічним кошмаром узагальнює всі жахливі події тієї ночі, передаючи відчуття страху, хаосу і безвиході, які відчували герої, і слугує емоційним завершенням описаної ситуації. Згодом авторка знову використовує узагальнююче порівняння, звертаючись до образу нічного кошмару: *“It was like waking from a nightmare to a worse nightmare.”* Це художнє порівняння відсилає нас до подій попереднього розділу, де сталося вбивство, з наслідками якого Річард тільки починає вчитися жити. Порівняння з пробудженням у ще страшніший кошмар уособлює усвідомлення того, що реальність відтепер стала нестерпнішою навіть за найстрашніші сновидіння. На початку роману зустрічаються досить цікаві узагальнюючі художні порівняння, які змальовують захопливе ставлення Річарда до членів компанії. Наприклад, коли Банні, Камілла і Чарльз уперше звернули на нього увагу, Річард описує це так: *“...it was as if the characters in a favorite painting, absorbed in their own concerns, had looked up out of the canvas and spoken to me.”* Це художнє порівняння відображає відчуття нереальності моменту, немов Річард став частиною давно обожнюваної картини. Пізніше, коли Річард вперше потискає руку Генрі і знову прощається з ним, він порівнює його з привидами: *“...he was a hallucination again, a figment of the imagination stalking down the hallway as heedless of me as ghosts.”* Це художнє порівняння передає відчуття недоступності Генрі, наче навіть після знайомства він залишається лише видіннями, байдужим до присутності Річарда. Обидва порівняння є узагальнюючими, тому що для їхнього повного розуміння необхідно знати передісторію: довгі тижні, протягом яких Річард із захопленням спостерігав за групою, по шматочках збирав інформацію про них, мріяв стати частиною їхнього кола і відчував себе невидимкою в їхніх очах. Фраза *“Looks*

kind of like a menu” також виступає в ролі узагальнюючого художнього порівняння, оскільки для розуміння її сенсу необхідне знання передісторії. Банні тижнями мучився над курсовою роботою, але зрештою знехтував правилами академічного форматування, створивши документ із потрійним інтервалом і мінімальними згадками про Джона Донна. Поза контекстом це порівняння не мало б такого ефекту, але завдяки попередньому знанню про труднощі Банні з написанням роботи та недбалому ставленню до вимог, художнє порівняння з меню стає виразним і навіть комічним.

Отже, було проаналізовано художні порівняння в романі “The Secret History” Донни Тартт згідно семантичної класифікації. Відзначено, що найпоширенішим типом художніх порівнянь в романі є екстенсивні, які дозволяють описати цільовий об’єкт шляхом порівняння з іншими об’єктами або явищами. Також було виявлено інтенсивні, панорамні фонові та узагальнюючі художні порівняння, кожен з яких має свої особливості та використовується з метою передачі певного ефекту або інформації. Інтенсивні порівняння передають внутрішні стани об’єкта, включаючи психічні константи та емоції персонажів. Панорамні порівняння використовуються для розширення уявлення про ситуацію, в якій розгортається дія. Узагальнюючі порівняння служать підсумком та узагальненням попередньо описаної ситуації. В ході роботи було детально досліджено всі чотири типи семантичної класифікації на найяскравіших прикладах роману.

2.2. Когнітивний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”

Наступним принципом класифікації художнього порівняння для аналізу виділяємо когнітивний. За цим критерієм виокремлюються наступні типи художніх порівнянь: конвенційні, оригінальні, алюзивні, фразеологічні, та порівняння-реалії. Розподіл художніх порівнянь за цим принципом у романі Донни Тартт “The Secret History” представлено на діаграмі (див. рис. 2.2.1.)

Рис. 2.2.1. – Співвідношення художніх порівнянь за когнітивним принципом класифікації в романі Донни Тартт “The Secret History”

Конвенційні художні порівняння посідають провідну роль у романі “The Secret History” – 195 прикладів – оскільки вони опираються на загальноприйняті, універсально зрозумілі асоціації. Ці художні порівняння ґрунтуються на знаннях, які інтуїтивно поділяються представниками різних культур, вони сприймаються однаково і є легко впізнаваними незалежно від культурного контексту. Наприклад, розповідаючи про рекламну брошуру з фотографіями Гемпден-коледжу, Річард порівнює ці зображення з ілюстраціями з улюблених дитячих книжок: *“Even now I remember those pictures, like pictures in a storybook one loved as a child.”* Це художнє порівняння є конвенційним, оскільки образ улюбленої дитячої книжки викликає теплі та зрозумілі асоціації в більшості людей, незалежно від їхньої етнічної приналежності, релігії, віку чи гендеру. Відповідно, читач розуміє тепло та ностальгію, які відчуває Річард, згадуючи про ілюстрації з брошури. Аналогічним чином працює художнє порівняння грецьких літер із пташиними слідами на піску – асоціація, що виникла в Річарда, коли він виконував завдання з грецької під впливом похмілля: *“The Greek was rough going but I had a hangover, too, and I’d been at it so long that the letters didn’t even look like letters but something else, indecipherable, bird footprints on sand.”* Хоча вивчення грецької є унікальним досвідом, образ слідів тваринних лап на піску інтуїтивно зрозумілий і універсальний. Завдяки цьому змашене сприйняття літер Річардом, особливо після ночі, сповненої алкоголю та безсоння, є цілком

доступним. Для висвітлення природи останніх стосунків Річарда використовується конвенціональне художнє порівняння з нескінченним телевізійним фільмом: *“I had managed to extricate myself from a long, claustrophobic **relationship** with a girl in California whom we will call Kathy. ... It lasted forever, like some weepy and endless made-for-TV movie.”* Порівняння допомагає передати відчуття монотонності та нудьги, знайоме кожному, хто хоча б раз бачив затягнуту драму на телебаченні. Використовуючи це порівняння, авторка змальовує відчуття одноманітності та емоційного виснаження, які Річард відчував у цих стосунках. Можна припустити, що як і у випадку з надто сентиментальними фільмами, в яких повторюються одні й ті самі шаблонні сцени, його стосунки з Кеті відчувалися як замкнене коло, з якого було важко вибратися.

Очевидно, що всі анімалістичні образи, які Донна Тартт часто використовує для опису зовнішності та характеру своїх персонажів, можна віднести до категорії конвенційних художніх порівнянь. Наприклад, у напруженій сцені, коли компанія друзів хвилюється, що їхній секрет може бути розкритий, перелякані погляди близнюків Чарльза і Камілли порівнюються з поглядом оленят: *“The twins glanced up, startled as a pair of deer.”* Подібні тваринні образи глибоко вкорінені в нашому сприйнятті: олені часто асоціюються з вразливістю і беззахисністю, що робить порівняння універсальним і легко сприйманим. Крім того, особливості характеру Банні у романі двічі порівнюються зі старим собакою: *“Bunny was himself as fond of walks as an old dog...”, “Like some jolly old dog of an uncle, he leaned across the table even further.”* Любов до прогулянок і надмірна товарицькість Банні дійсно викликають асоціації зі старим собакою, навіть у тих, хто ніколи не мав домашнього улюбленця. Цікаво, що Генрі є абсолютною протилежністю Банні в усіх аспектах, і навіть художні порівняння, які використовує Донна Тартт, підкреслюють цей контраст: у цитатах *“Henry, generally, was clean as a cat”* та *“‘What’s wrong?’ said Henry, his eyes locked on mine. He was attentive, poised as a cat”* його охайність та уважність порівнюється з котом. Ці конвенційні художні порівняння спираються на усталене уявлення

про природну відмінність між собаками і кішками, які символізують протилежні риси, і, навіть асоціюються з ворожістю. Як собака і кіт, Банні та Генрі втілюють два контрастні характери: один – теплий і добродушний, інший – стриманий, охайний і обережний. Відтак, конвенційні художні порівняння, використані Донною Тартт, відіграють ключову роль у розкритті характеру та емоційного стану її персонажів.

Наступним типом художніх порівнянь є оригінальне, представлене 64 прикладами. На відміну від конвенціональних, оригінальні порівняння спираються на специфічні, невикорінені знання. Саме в таких художніх порівняннях проявляється унікальний авторський стиль та оригінальність. Коли Донна Тартт уперше вводить в роман персонажа Генрі, його ходу порівнюють із ходою старої балерини: “... *he walked stiffly through the throngs of hippies and beatniks and preppies and punks with the self-conscious formality of an old ballerina.*” Такий вибір образу пояснюється тим, що Генрі надто старанно намагається зберігати гідність і елегантність, немов балерина, яка незважаючи на вік, продовжує рухатися з натренованою поставою. Порівняння з балериною підкреслює контраст між Генрі та представниками сучасних субкультур, які його оточують, – хіпі, бітниками, преппі та панками – роблячи його вигляд відстороненим від студентського середовища. Проте на перший погляд важко асоціювати молодого студента-інтелектуала зі старою балериною, тому таке порівняння є оригінальним. Інше художнє порівняння, що вирізняється оригінальністю, описує враження Річарда від безлічі можливостей, які відкрилися йому після переїзду в Гемпден: “*I was so swarmed by the great flock of possibilities ... like a farm boy flustered by a bevy of prostitutes.*” Порівняння з сільським хлопчиком, розгубленим і схвильованим у присутності групи жінок, що займаються проституцією, неочікувано влучно передає стан приголомшення Річарда. Він відчуває себе переповненим розмаїттям нових можливостей і виборів, наче сільський хлопець, який раптово потрапив у одночасно приголомшливу й лякаючу ситуацію. В епізоді, де близнюки згадують події минулої ночі, свій стан алкогольного сп’яніння вони описують так: “... *drunk as*

bandicoots.” Оскільки немає загальноприйнятих асоціацій між цими тваринами та станом сп’яніння, це художнє порівняння явно є авторським та оригінальним. Імовірно, Донна Тартт використовує його, щоб підкреслити крайній ступінь сп’яніння близнюків. Оп’яніння було настільки сильним, що молоді люди почувалися або поводитися дико і хаотично, наче маленькі польові звірята. Ще одне оригінальне художнє порівняння засноване на описі батьків Банні як рептилій: “*His parents don’t give him a cent. ... like certain reptiles who hatch their young and abandon them to the elements.*” У романі показано, що Банні, на відміну від решти компанії, виріс у незаможній родині, і всі витрати на розкішне життя покривав його найближчий друг Генрі. В одній з розмов Генрі зізнається Річарду, що допомагає другові фінансово, оскільки батьки Банні «як рептилії». Це художнє порівняння є оригінальним, тому що проводить незвичну паралель між батьківською байдужістю та поведінкою рептилій, які не піклуються про своє потомство після вилуплення. У середині роману, коли відбувається вбивство Банні, раптово серед весни починається сильний снігопад, який вкриває тіло мертвого юнака. Це виявилось несподіванкою для групи друзів, адже вони припускали, що завдяки теплій весняній погоді тіло виявлять набагато раніше. Тому спостереження за прогнозом погоди стає для них особливим ритуалом: “*They were all there when I arrived at the twins’ for dinner that night, gathered around the radio and listening to the weather forecast as if to some wartime bulletin from the front.*” Порівняння прогнозу погоди з військовим зведенням посилює атмосферу тривожного очікування і напруги. Наче на війні, де найменша деталь може вплинути на перебіг подій, зміна погоди може призвести до розкриття їхнього злочину. Це нестандартне художнє порівняння підкреслює авторську оригінальність, створюючи несподіваний образ, що уподібнює прослуховування прогнозу погоди з прослуховуванням військового зведення. Коли ж труп Банні нарешті був знайдений у лісі, Річарду, Камілі та Генрі випала нагода побачити з вікна процес виносу тіла на носилках. Річард описує побачену сцену так: “... *a stretcher between them. The form upon it was covered with a sheet but, just before they shoved it through the double doors (long, easy motion, like bread sliding into the*

oven.” Тут тіло мертвого друга буквально порівнюється з хлібом, який поміщають для випікання у піч. Художнє порівняння викликає відчуття жаху, немов Банні став шматком тіста, позбавленим людської подоби. Представлене художнє порівняння є оригінальним, тому що не кожна людина здатна побачити схожість між рухами санітарів, які проходять у двері, тримаючи на носилках тіло мертвої людини, і процесом, коли хліб ковзає в піч. Така асоціація – плід багатой уяви Донни Тартт. Загалом, оригінальні художні порівняння в романі “The Secret History” слугують інструментом створення свіжих незабутніх образів, що розкривають авторську фантазію.

Роман “The Secret History” відомий своїми алюзіями, які значною мірою спираються на класичні літературні тексти, відображаючи академічні знання Річарда і його друзів. Як студенти, занурені в класичні студії, вони часто посилаються на міфологічних, літературних та історичних постатей. Художні порівняння, засновані на цих образах, називають алюзивними художніми порівняннями, і в романі вони зустрічаються 43 рази. Художнє порівняння “*This would drive **my father** into a fury; eventually he would come busting dramatically into my room and order me out, his forefinger trembling, rolling his eyes **like Othello***” порівнює надмірно драматичну поведінку батька Річарда з персонажем Отелло з однойменної п’єси Шекспіра. Однією з помітних рис Отелло у п’єсі є його надзвичайна емоційна експресія, особливо в моменти гніву або страждання, яка часто супроводжувалась жестами. У цьому контексті порівняння підкреслює театральність і перебільшеність реакції батька, припускаючи, що його лють – це не просто емоційний спалах, а маніпуляційний і драматичний прояв. Двічі в романі Донна Тартт згадує про літературну спадщину Едгара Аллана По – американського письменника, майстра моторошних містичних історій. Уперше це відбувається, коли Річард розмірковує над своєю долею під час суворої зими, говорячи: “*All my moments that were not consumed with efforts to escape the cold were absorbed with morbid **Poe-like** fancies.*” Тут художнє порівняння з «хворобливими фантазіями в стилі По» уподібнює похмурі думки Річарда до тривожних образів, характерних для творів По. Одинокий та хворий, лежачи у

холодній кімнаті Річард, занурюється в уявні похмурі сценарії. Він наче один з героїв По, що часто стикаються зі смертю і відчаєм. Художнє порівняння підкреслює психічний стан Річарда, наповнений тривожними думками, оскільки його дедалі більше поглинає страх, що він може не дожити до кінця зими. Друга алюзія на По виникає у візуальному порівнянні, коли Френсіс і Генрі описують свій зовнішній вигляд після кривавого вбивства фермера: *“And there we were – all white robes and bloody like something from Edgar Allan Poe.”* У цьому художньому порівнянні четверо друзів постають наче сцена, взята з готичного оповідання Едгар Аллан По, – вкриті кров’ю молоді люди, які вчинили вбивство невинного фермера посеред ночі. Це алюзивне художнє порівняння підкреслює похмуру атмосферу моменту. Ще одне звернення до літературного генія зустрічається, коли Генрі починає обмірковувати ідею вбити Банні. Він кличе Річарда до себе додому і ділиться планом підсипати йому отруту в гриби. Однак, щойно озвучивши цей задум, Генрі швидко відмовляється від нього, вимовляючи фразу: *“The whole idea is like something from Sir Walter Scott.”* Це посилення на Вальтера Скотта, шотландського письменника, відомого своїми історичними романами та романтизованим зображенням минулого, підкреслює застарілість і нереалістичність ідеї Генрі. Порівнюючи схему отруєння з чимось із творів Скотта, Генрі критикує власний план як такий, що належить до світу історичних романів. Романи Скотта часто містять елементи драми, але в сучасних реаліях такий спосіб убивства здається Генрі застарілим та ненадійним. Згадка про іншого письменника у вигляді художнього порівняння з’являється напочатку опису операції з пошуку Банні в засніженому лісі, коли до операції долучилося майже все місто. Генрі коментує ситуацію, що розгортається перед ними так: *“Like something out of Tolstoy, isn’t it?”* Романи Льва Толстого відомі своїми грандіозними, масштабними оповідями на тлі історичних подій. У цей момент Генрі порівнює пошуки Банні з епізодом із роману Толстого, підкреслюючи епічність і масштабність моменту, що відбувається в зазвичай тихому місті. Крім того, посилення на Толстого вказує на відстороненість Генрі від реальності ситуації. Навіть у кризових обставинах він сприймає ситуацію так, ніби читає

про сцену в романі, а не безпосередньо бере участь у ній. Алюзивне художнє порівняння виникає, коли компанія друзів знайомиться з двома агентами ФБР, які розслідують зникнення Банні. Один з агентів – італієць, і Річард, як знавець світової літератури, подумки проводить паралель: “...*the Italian was somber and polite, quite charming. (‘Like one of those old Florentines Dante meets in Purgatory.’)*” Художнє порівняння відсилає до творчості італійського поета Данте Аліг’єрі, найбільш відомого своїм епічним твором «Божественна комедія». Зокрема, згадка чистилища відсилає до другої частини цього твору – «Чистилища», у якому Данте зустрічає душі флорентійців, що перебувають у стані очищення. Річард асоціює поведінку італійського агента ФБР з якостями, які зустрічаються в описі флорентійців, що втілюють ввічливу та елегантну поведінку. Порівняння агента з флорентійцем із «Чистилища» надає його образу витонченості та відображає рівень поваги, яку Річард відчуває до цього агента. На останніх сторінках роману, Річард двічі прощався з Каміллою: вперше після самогубства Генрі та вдруге – через кілька років, коли вони знову зустрічаються, відвідуючи Френсіса в лікарні. Під час останньої зустрічі Річард просить Каміллу стати його дружиною та поїхати разом з ним, але отримує відмову, і їхнє прощання стає остаточним. Ця сцена порівнюється із міфом про Орфея та Еврідіку: “*I had said goodbye to her once before, but it took everything I had to say goodbye to her then, again, for the last time, like poor Orpheus turning for a last backward glance at the ghost of his only love and in the same heartbeat losing her forever.*” Порівняння передає всю трагічність моменту, оскільки, подібно до Орфея, який озирнувся на свою кохану і тим самим втратив її назавжди, Річард змушений попрощатися з Каміллою, знаючи, що це кінцеве прощання. Як і в міфі, їхнє кохання приречене на неможливість: Камілла, як і Еврідіка, навечно залишається недосяжною для Річарда. Порівняння з Орфеєм підкреслює емоційну глибину і трагізм розлуки, перетворюючи це прощання на момент усвідомлення недосяжності його кохання.

Цінним матеріалом для аналізу слугують алюзивні художні порівняння Генрі з Шерлоком Холмсом. Вони виразнюють інтелектуальну обдарованість

юнака, перетворюючи його на образ майже геніального детектива. Річард захоплюється спостережливістю Генрі, проводячи пряму паралель із Холмсом, відомим своїм гострим розумом і уважністю: *“I was startled at this **Holmes-like deduction.**”* Це порівняння відображає здатність Генрі аналізувати й помічати деталі, які залишаються непоміченими іншими. Однак у міру розвитку сюжету алюзія на Холмса починає набувати неоднозначного характеру. Хоча Генрі зображений розумним та інтелігентним, його образ далекий від ідеалізованого. Наприклад, його незнання про висадку на Місяць або відмова скласти випускні іспити виглядають нетиповими для такої інтелектуальної людини і сприймаються як прояв звичайного юнацького бунту, що не вписується в архетип Холмса. Більше того, розкриття факту про те, що Генрі вбив людину, руйнує образ морально чистого, справедливого генія. Хоча Шерлок Холмс і був неоднозначним персонажем, він залишається символом справедливості та раціональності. Алюзія на Холмса розкривається інакше при розгляді ролі Річарда, який сприймає себе свого роду доктором Ватсоном, відданим спостерігачем і свідком дій Генрі: *“I couldn’t imagine what Henry was doing, but as disconnected as his actions seemed, I had a childlike faith in him and, as confidently as Dr Watson observing the actions of his more illustrious friend.”* Річард зізнається, що відчуває захоплення інтелектом Генрі і, подібно до Ватсона, вірить у нього, навіть коли його вчинки суперечать логіці або моралі. Як результат, алюзія на Холмса лише на перший погляд розкриває інтелектуальний потенціал Генрі, але при детальному вивченні виражає бажання Річарда знайти в ньому об’єкт для захоплення. Таким чином, ці алюзивні художні порівняння розкривають психологічну складність їхніх стосунків, акцентуючи прагнення Річарда бачити в Генрі постать виняткового розуму та харизми.

Окрім численних посилань на літературні образи, у романі зустрічаються й алюзивні художні порівняння, що ґрунтуються на історичних фактах і постатях. Наприклад, у відповідь на запитання Річарда про дім Генрі *“Have you been to his house?”*, Джуді використовує таке порівняння: *“Are you kidding? He’s so secretive, you’d think it was **the Manhattan Project** or something.”* Тут авторка вдається до

алюзії на Мангеттенський проєкт – історичну подію, пов’язану з високосекретною розробкою атомної бомби в США у роки Другої світової війни. Це художнє порівняння ефективно передає відчуття недоступності й таємничості Генрі. Він немов учасники Мангеттенського проєкту, що працювали над розробкою ядерної зброї, ретельно приховує своє особисте життя і справи від оточуючих. Влучне алюзивне художнє порівняння трапляється в роздумах Річарда про поведінку своїх нових друзів: *“Having been to every **Friday night party** since school began, I knew they avoided them **like the Black Death.**”* Чорна смерть – це пандемія чуми, яка охопила Європу в середині XIV століття, і забрала життя близько 30 мільйонів людей. Порівняння з цією жахливою історичною подією підкреслює крайню відразу й уникнення студентських заходів компанією студентів, що вкотре акцентує їхню перевагу інтелектуальній ізоляції. Отже, алюзивні художні порівняння в романі *“The Secret History”* слугують важливим засобом передавання культурної глибини персонажів і підкреслюють їхню одержимість класичною спадщиною, створюючи багатозарове сприйняття їхнього світу.

У романі налічується 13 прикладів фразеологічних художніх порівнянь. Під поняттям фразеологічні порівняння передбачаються стійкі словосполучення, вибір хоча б одного компонента яких обмежений лінгвістичною конвенцією. Художнє порівняння *“strong as an ox”* підкреслює фізичну силу Генрі, порівнюючи його з биком. Цей стійкий вислів дає змогу авторці стисло та лаконічно передати уявлення про його силу, що вирізняє його з-поміж інших персонажів як людину з потужними фізичними здібностями. Сила Генрі підкреслюється і в епізоді, коли він піднімає поранену Камілли, і говорить до неї іншим фразеологічним художнім порівнянням: *“You’re light as a feather.”* Порівняння з пір’їнкою акцентує на тендітності Камілли, створюючи контраст між її слабкістю та силою Генрі. Такий сталий вираз передає відчуття легкості та вразливості Камілли в момент, коли Генрі з легкістю тримає її, наголошуючи на його фізичній перевазі. Фразеологічний вираз *“... it was **Bunny, cheery as a lark**”* спирається на образ жайворонка – птаха, відомого своїм радісним співом, який

символізує легкість і щастя. Аналогічно, піднесений стан Банні перед подорожжю до Риму порівнюється з молюском, що є загальновідомою англійською ідіомою: *“Happy as a clam.”* Ці культурно закріплені вислови передають ідею оптимізму і радості Банні в лаконічний і виразний спосіб. Контрастне їм художнє порівняння *“Trapped like rats”* ґрунтується на усталеному уявленні про щурів, загнаних у пастку, що символізує перебування в безвихідній і небажаній ситуації. Саме так себе відчують Чарльз, Камілла, Френсіс і Генрі, опинившись фінансово не в змозі покинути країну і сховатися після скоєного злочину. Виразним прикладом фразеологічного порівняння в романі також є фраза *“Regardless of circumstance they lived like clockwork, with surprisingly little of theta chaos which to me had always seemed so inherent a part of college life – irregular diet and work habits, trips to the Laundromat at one a.m.”* Порівняння з точним механізмом годинника зазвичай застосовується для того, щоб передати регулярність і організованість чийогось розпорядку. У даному випадку Річард розповідає про передбачуваність розпорядку своїх нових друзів: у певний час можна завжди знайти Генрі за навчанням у бібліотеці, а в інший – точно знати, що Банні буде на прогулянці. На відміну від звичайного студентського життя, сповненого нерегулярного режиму й спонтанних дій, життя цієї п’ятірки чітко структуроване. Крім того, таке художнє порівняння вкотре посилює контраст між ними та рештою студентського середовища, наголошуючи на їхній відстороненості від звичного для коледжу хаосу. Фразеологічні художні порівняння можуть також використовуватися не тільки для опису характеру чи настрою людини, а й для опису навколишнього середовища, посилюючи атмосферу сцени. Так, гуртожиток порівнюється з могилою: *“In my dorm..., everything dark and quiet as the grave.”* Це художнє порівняння спирається на знайому культурну асоціацію із кладовищем, підкреслюючи глибоку тишу та відсутність життя. Опис гуртожитку як “тихого, наче могила” викликає відчуття замкненості та ізоляції. Отже, фразеологічні художні порівняння в романі спираються на стійкі вирази для відтворення характерів персонажів і створення ефектної атмосфери.

Останнім типом за когнітивним принципом виділяємо порівняння, побудовані на реаліях. Цей тип художніх порівнянь відзначається культурною специфікою. В романі вдалося ідентифікувати лише 5 таких прикладів. У ніч випадкового вбивства фермера чотирма членами компанії – Генрі, Чарльзом, Каміллою і Френсісом – Банні залишився спати вдома і не мав уявлення про те, що його друзі вчинили злочин. Коли члени групи повернулися додому в підозрілому вигляді, вимазані кров'ю і брудом, вони намагалися не розбудити сплячого Банні. Френсіс розповідає про відсутність зайвої обережності, промовляючи: “...*it wasn't like we thought we were doing this in front of J. Edgar Hoover, either.*” Це порівняння з Джоном Едгаром Гувером можна розглядати як приклад реалії, оскільки воно відсилає до конкретної історичної постаті, глибоко вкоріненої в американській культурі. Дж. Едгар Гувер, перший директор ФБР, уособлює абсолютну пильність та уважність, будучи відомим як видатний діяч правоохоронних органів США. Порівнюючи ситуацію з уявним сценарієм зустрічі з Гувером, Френсіс має на увазі, що, хоча ймовірність викриття ситуації Банні небажана, вона не настільки небезпечна, через те, що Банні бракує кмітливості. До порівнянь-реалій відносимо також художні порівняння, що ґрунтуються на образах з американського телебачення, впізнаваних широкій аудиторії у США. Наприклад, голос Банні порівнюється з голосом персонажа Терстона Гауелла з популярного у 60-их роках комедійного телешоу “Gilligan’s Island”: “*I don't see how,*” said **Bunny**. *He sounded like Thurston Howell on ‘Gilligan’s Island.’*” Американській аудиторії відомо, що Терстон відрізнявся зверхньою манерою говорити, що в контексті цього художнього порівняння підкреслює зарозумілий тон Банні. Інше порівняння стосується театральних ударів кулаком по грудях, які нагадують поведінку Олівера Дугласа з серіалу “Green Acres”: “... *breathing deep and slapping his chest, like Oliver Douglas in ‘Green Acres.’*” Крім того, суперечка між близнюками Каміллою і Чарльзом порівнюється з поведінкою персонажів мультсеріалу “Heckle and Jeckle”: “*The twins were arguing monotonously. Whenever they were in moods like this – disturbed, upset – they tended to sound like Heckle and Jeckle.*” Гекл і Джекел – це дві

нерозлучні сороки, які, як і Камілла та Чарльз, схожі зовні, але значно різняться за характером. Усі ці порівняння глибоко вкорінені в американську поп-культуру і представляють собою цікавий матеріал для створення виразних художніх порівнянь. Однак для українського чи будь-якого іншого читача, не знайомого з американською культурою, такі порівняння можуть бути важкими для сприйняття, оскільки вони потребують знання специфічних персонажів американського телебачення.

Окрім американських реалій, у романі також присутня реалія, що спирається на знання культури та історії Східної Азії. Для опису поведінки Генрі використовується художнє порівняння “*Henry had poured the tea, somber as a mandarin...*”, що засноване на образі мандарина – історичної фігури в китайській, корейській і в’єтнамській культурах. Мандарин – це вчений-бюрократ, що асоціюється із серйозною, стриманою поведінкою. Це порівняння розкриває образ Генрі як людини, що завжди зберігає серйозний вигляд та вселяє повагу, навіть якщо п’є чай у колі близьких друзів. Використання терміну мандарин додає культурної специфіки до опису, і ефективність художнього порівняння залежить від знання читачем історії Східної Азії. В результаті, художні порівняння, побудовані на реаліях, роблять сприйняття образів більш багатшаровим і насиченим, проте вимагають від читача специфічних культурних знань.

Отже, аналіз показав, що в романі “The Secret History” Донна Тартт використовує п’ять типів художніх порівнянь за когнітивним аспектом. З’ясовано, що найбільш поширеним типом художніх порівнянь в романі є конвенційне художнє порівняння. Такий результат зумовлено тим, що роман орієнтувався на широку аудиторію, тож доцільно було використовувати художні порівняння, що спираються на загальнодоступні знання. Проте в романі присутня безліч оригінальних порівнянь, які підкреслюють унікальність авторського бачення та креативність Донни Тартт. Захоплення персонажами гуманітарними науками пояснює велику кількість вживання алюзивних художніх порівнянь, що посиляються на образи класичної літератури та історії.

Фразеологічні порівняння дають змогу лаконічно передати художні образи, а невелика кількість порівнянь реалій віддзеркалює культурний контекст США, в якому виросла авторка.

2.3. Функціональний аналіз художніх порівнянь у романі Донни Тартт “The Secret History”

Якщо розглядати художні порівняння в романі за їх функціями, то вони поділяються на такі типи функцій: відображальна, емоційно-оцінна, образотворча, експресивна, описова, естетична. Співвідношення художніх порівнянь за функціями у романі Донни Тартт “The Secret History” можна побачити на діаграмі (див. рис. 2.3.1.).

Рис. 2.2.1. – Співвідношення художніх порівнянь за функціями в романі Донни Тартт “The Secret History”

Найбільша кількість прикладів у досліджуваному матеріалі пов’язана з відображальною функцією художнього порівняння, оскільки вона передбачає провідну для художнього порівняння мету: відтворити реальність через художні образи. Ця функція допомагає передати об’єкти чи явища такими, якими вони сприймаються у реальному світі, але через призму художнього бачення. У найпершому художньому порівнянні в романі: “...*the cameras, the uniforms, the black crowds sprinkled over Mount Cataract like ants in a sugar bowl...*” Донна Тартт використовує образ мурашок, щоб передати хаотичний рух натовпу.

Подібно до того, як мурахи швидко і хаотично розбігаються, натовп людей рухається в різних напрямках, створюючи динамічний образ. Це художнє порівняння допомагає читачеві уявити безперервний рух і відчуття метушні, що панує в цій сцені, додаючи візуальної насиченості опису подій. Відображальна функція проявляється також в наступному описі простору, коли авторка зображає житловий район американського міста: *“The houses began after that – large, handsome, widely spaced, each set on its own six or seven acres of land. **The place was like a maze.**”* Тут використовується художній образ лабіринту, щоб передати відчуття заплутаності простору. Художнє порівняння з лабіринтом допомагає читачеві уявити місце, яке не тільки фізично масштабне, а й складне для орієнтування, з безліччю шляхів і поворотів. Відображальна функція застосовується і в прикладах, які пояснюють рухи та дії персонажів. Наприклад, фраза *“And the rest of us rise too, and clink our glasses across the table, **like an army regiment crossing sabre: Henry and Bunny, Charles and Francis, Camilla and I**”* змальовує момент, коли всі персонажі піднімають келихи. Це художнє порівняння допомагає читачеві візуалізувати сцену як чітко злагоджений і синхронізований рух військового підрозділу, де кожен жест виконується з точністю й узгодженістю. Більше того, художній образ підкреслює єдність між персонажами в щасливий момент. Загальна кількість художніх порівнянь в романі, що виконують відображальну функцію – 65.

Важливу роль також відіграє емоційно-оцінна функція художнього порівняння. З 320 обраних прикладів 62 наділені цією функцією. Емоційно-оцінна функція в художній літературі спрямована на виклик емоційних реакцій у читача. Художні порівняння допомагають висловлювати почуття, емоції та враження, що надає тексту яскравості та емоційної насиченості. Зважаючи на те, що Річард є оповідачем історії, більшість художніх порівнянь, наділених емоційно-оцінною функцією, стосуються саме його переживань і сприйняття того, що відбувається. Наприклад, коли Річард порівнює себе з посилкою: *“They insisted on pushing me to Henry’s car in a wheelchair, although **I** was perfectly able to walk and humiliated at being rolled out **like a parcel**”*, це передає відчуття його

приниження і безсилля. Читач емоційно долучається до переживань Річарда, розуміючи його сором за те, що оповідача сприймають як надто слабкого та недієздатного після хвороби, попри його фізичну здатність ходити. В іншому епізоді легко передається відчуття дискомфорту й ніяковості, які відчув Річард, коли вперше вечеряв наодинці з Генрі: *“I felt as though I were in the dining car of a train and had been seated by the steward with another solitary male traveler, some kindly stranger, someone who didn’t even speak my language, perhaps, but who was still content to eat his dinner with me.”* Порівняння цієї вечери зі спільною вечерєю з незнайомцем, який не розмовляє твоєю мовою, влучно передає внутрішнє напруження Річарда. Читач легко відчуває цю атмосферу незграбного спілкування, коли двоє людей перебувають в одному просторі, але не знають, як заповнити ніякове мовчання словами.

Емоційно-оцінна функція виразно проявляється в художніх порівняннях, за допомогою яких Річард описує людей, які його оточують, підкреслюючи свої симпатії чи антипатії. Наприклад, у художньому порівнянні *“Henry paid the check while Bunny hung behind him like a bad child”* емоційно-оцінна функція викликає негативне ставлення до поведінки Банні. Порівняння з «поганою дитиною» підкреслює інфантильність, незрілість, і нездатність Банні відповідати за свої вчинки, створюючи негативний образ цього персонажа в очах читача. Подібні враження викликає опис динаміки між Генрі та Банні у фразі *“Henry was constantly shelling out money to him: paying his tabs, footing his bills, doling out cash like a husband to a spendthrift wife.”* Паралель між Генрі та чоловіком «марнотратної дружини» з класичного сімейного стереотипу посилює відчуття безвідповідальності Банні. Це художнє порівняння змушує читача сприймати його як людину, що потребує постійної підтримки та уваги, але не докладает зусиль для того, щоб змінити своє фінансове становище. Додаткову відразу до Банні викликає його поведінка, яку Річард описує словами: *“Ruthless as a gun dog, he picked up with rapid and unflagging instinct the traces of everything in the world I was most insecure about, all the things I was in most agony to hide.”* Порівняння з мисливським собакою підсилює сприйняття Банні як людини, що

безжально знаходить найуразливіші місця в людині. У цьому контексті це стосується моменту, коли Банні, перебуваючи в компанії, починає наголошувати на матеріально скромному походженні Річарда, ставлячи йому некомфортні та принизливі запитання. Крім того, художнє порівняння змушує читача співчувати Річарду, оскільки воно ставить його у вразливе становище жертви. Якщо Банні в порівнянні з дитиною наділений негативною характеристикою інфантильності, то Камілла, як об'єкт романтичного інтересу, через схожість із дитиною набуває позитивних рис. Дівчина видається наївною і чистою, що виражається в художньому порівнянні: “*‘Charles would never do that,’ she said, with **childlike** swiftness.*” Це підкреслює її щирість, що робить образ Камілли зворушливим і привабливим для читача. Аналогічно порівняння професора Джуліана Морроу з ангелом у фразі “***Julian** drifted through the party **like a good angel**, making graceful small talk...*” наділяє чоловіка благородними рисами та підкреслює його роль доброзичливого наставника. Річард у такий спосіб висловлює своє захоплення і глибоку повагу до Джуліана, що посилює позитивне сприйняття цього персонажа. Отже, емоційно-оцінна функція художніх порівнянь в романі “The Secret History” Донни Тартт дає змогу глибше розкрити сприйняття оповідачем людей і ситуацій, викликаючи в читача симпатію або антипатію до персонажів та формуючи емоційне ставлення до їхніх вчинків, внутрішніх переживань і взаємодії між ними.

Третьою за кількістю прикладів в романі є образотворча функція. Серед 320 обраних прикладів, вдалося виявити 60 художніх порівнянь, яким притаманна ця функція. Образотворча функція слугує для створення чіткого, яскравого образу персонажа, акцентуючи увагу на його ключових рисах або якостях. Художні порівняння роблять персонажа в тексті більш виразними і таким, що надовго запам'ятовується читачу. Роман “The Secret History” насичений безліччю різноманітних персонажів, і для опису їхньої зовнішності використовуються виразні художні порівняння. Опис Чарльза і Камілли – “***They** looked very much alike, with heavy dark-blond hair and epicene faces as clear, as cheerful and grave, as a couple of Flemish angels*” змальовує естетично

гармонійний і вишуканий образ близнюків. Художнє порівняння з фламандськими янголами викликає асоціації з класичними картинами, де янголи зображуються як ідеалізовані істоти з ясними обличчями, що підкреслює чистоту та невинність їхнього вигляду. Далі в романі неодноразово згадується легка андрогінність зовнішності Камілли, яка сильно контрастує з жіночними образами решти студенток. Художнє порівняння з маленьким хлопчиком підкреслює її дитячу простоту і вразливість: *“Her hair was untidy and her face pale and watchful; she looked like a little boy.”* В описі Френсіса особлива увага приділяється його довгому чорному пальто, яке стає ключовим елементом його образу. У фразі *“Francis Abernathy stalking across the meadow like a black bird, his coat flapping dark and crowlike in the wind”* пальто підсилює загадковість і таємничість персонажа, асоціюючи його з чорним воронам. Далі, в художньому порівнянні *“... a black greatcoat that billowed behind him as he walked and made him look like a cross between a student prince and Jack the Ripper”*, пальто стає символом суперечливості його характеру. Використання образів «студента-принца» і «Джека Різника» показує двосторонню природу його особистості – з одного боку, Френсіс має елегантний і вишуканий вигляд, а з іншого – може асоціюватися з небезпечними, темними постатями. Опис Генрі Вінтера в розмові між Чарльзом і Річардом підкреслює темну сторону особистості цього персонажа: *“He looks like one of those guys with horn-rimmed glasses and armbands in a gangster movie, you know, the one who cooks the books for Al Capone or something.”* Художнє порівняння акцентує на тому, що оточення сприймає Генрі як типового персонажа, що асоціюється з кримінальним світом. Асоціація з людиною, яка працює на Аль Капоне і займається фальсифікацією документів, надає Генрі відтінку аморальності та підозрливості, створюючи образ людини, яка приховує свої справжні наміри та має зв'язки з чимось незаконним. Коротко і чітко описується дівчина Банні – Маріон: *“It would be Marion, her little mouth tight, looking like a small, angry doll.”* Образ ляльки, що має сердитий вигляд, зображує її як маленьку та тендітну дівчину, але з очевидною внутрішньою незадоволеністю. Описи професора Джуліана Морроу створюють багатогранний

портрет його особистості. Спочатку він порівнюється з горобцем: “*He put his head to the side and blinked again, bright-eyed, amiable as a sparrow*”, що підкреслює його привітність і доброзичливість, створюючи образ людини, яка легко викликає симпатію і прихильність до себе. Пізніше, в іншому описі, Джуліан порівнюється зі стародавніми етрусками: “*Julian arched an eyebrow; his long, wise nose gave his profile a forward tilt, like an Etruscan in a bas-relief.*” Такий опис надає професору вигляду античного мудреця, що підсилює образ його інтелектуальної глибини й авторитету для студентів. Проте інший університетський професор змальований без такої поваги та прихильності: “... *a French teacher named Georges Laforgue, with olive skin and a pinched, long-nostriled nose like a turtle’s.*” Образотворча функція дозволяє уявити дещо комічний образ чоловіка, зовнішність якого нагадує черепаху. Художнє порівняння підкреслює його фізичні особливості, надаючи йому певної незграбності та дивацтва. Отже, образотворча функція в художніх порівняннях сприяє створенню впізнаваних персонажів, що допомагає читачу легше візуалізувати сцени твору, в яких вони беруть участь.

Внести елемент креативності та оригінальності в оповідь художнього твору авторці допомагає експресивна функція. Завдяки цій функції художні порівняння посилюють емоційний вплив на читача, роблять висловлювання яскравішим, насиченішим і, навіть, несподіваним. Такий підхід дозволяє не лише передати зміст, а й викликати глибший відгук у свідомості читача, залишаючи сильне враження. Художнє порівняння “*He screamed like a banshee when he saw us...*” перетворює звичайний людський крик на такий, що є неймовірно гучним і кошмарним. Банші – фігура ірландського фольклору, відома своїм пронизливим криком. Тож така асоціація не просто передає фізичну характеристику крику, а посилює відчуття страху й тривоги у читача. В прикладі “*Mrs Corcoran was looking at me as if I’d uttered some Nazi oath*” також яскраво проявляється експресивна функція. Порівняння з нацистською клятвою підкреслює максимальний ступінь шоку і осуду, який викликає у місіс Коркоран репліка Річарда. Порівняння Джуді, яка переробила письмовий стіл на столик для

макіяжу, з дикункою, посилює сприйняття її як ексцентричної особистості: *“It wasn’t actually a dressing table but a desk... but like some savage unable to understand its true purpose – transforming it into a weapon rack, say, or a flower-decked fetish – she had painstakingly turned it into a cosmetics area.”* Це експресивне художнє порівняння залишає враження про Джуді як про людину, що не здатна адекватно сприйняти предмет, і перетворює його на щось безглузде. Якщо вищезгадані описи щасливого стану Банні спиралися на загальноживані фразеологізми й асоціюються з чистою радістю, то фраза *“Bunny, happy as a mental patient”* є експресивною. Вона передає відчуття незрозумілої, безпідставної радості. Порівняння з психічно хворою людиною натякає на те, що його щастя виглядає дивним та неприродним. Інтенсивний опис емоційної муки передається порівнянням виступу Генрі на похороні з дивними японськими тортурами: *“...hearing it then, in Henry’s academic monotone... such a brief and yet so excruciating pain, like one of those weirdly scientific Japanese tortures.”* Це художнє порівняння виразно підкреслює, як монотонність Генрі сприймається як щось винятково болісне й нестерпне, посилюючи відчуття страждання, яке відчуває Річард, слухаючи його промову. Доволі провокативним і незвичним є порівняння Риму з карстовою вирвою в репліці одного з персонажів: *“Rome was all right but actually it was kind of a sinkhole when you get right down to it.”* Це художнє порівняння відходить від традиційного сприйняття Риму як символу величі й експресивно підкреслює цинічне сприйняття юнаком цього міста. Загалом роман містить 45 прикладів художніх порівнянь, які виконують експресивну функцію та підсилюють емоційне сприйняття тексту, надаючи висловлюванням яскравості та глибини.

В романі “The Secret History” вдалося ідентифікувати 44 приклади, що були наділені описовою функцією художнього порівняння. Її роль в художньому тексті полягає в створенні зрозумілих асоціацій з відомими предметами чи явищами, щоб зробити текст доступнішим для сприйняття. Ця функція допомагає читачеві легше уявити, про що йде мова та ментально змалювати описаний об’єкт. Описова функція ефективно сприяє зображенню природи.

Художнє порівняння “*A sliver of moon, like the white crescent of a thumbnail, floated in the dim*” допомагає читачеві легко уявити місяць як білий серп на нігтьовій пластині, а “*...the meadow cropped close like bright green velvet*” дає змогу візуалізувати траву на лузі як м’яку оксамитову поверхню. Художнє порівняння “*A wind rustled through the birches ...and it caught in Camilla’s dress and billowed it out like a white balloon*” ефективно візуалізує рух сукні. Легко уявити, як вітер підхоплює тканину і наповнює її повітрям, змушуючи її розвиватися, немов біла повітряна куля. Цитата “*Charles’s back was stuck full of thorns like a pincushion*” допомагає візуалізувати картину, демонструючи, наскільки рясно спина Чарльза вкрита шипами, що перетворює її на швейну подушку, наповнену голками. Порівняння з кеглею в цитаті “*He fell over like a ninepin and rolled down the hill*” підкреслює різкість і неконтрольованість падіння Банні з пагорба. Асоціація стуку в двері з пострілами “*...someone knocked at the door. The raps were like gun shots*” дає змогу відчути гучність і раптовість звуку. Відтак, незважаючи на відсутність мети художньо урізноманітнити текст або викликати емоції в читача, описова функція відіграє ключову роль у художньому творі: вона допомагає читачеві чітко уявити описувані об’єкти, явища і дії, роблячи текст доступнішим і зрозумілішим.

Останньою за кількістю вживання виявилася естетична функція (42 приклади). Такі художні порівняння використовуються для того, щоб прикрасити художній текст та як наслідок, естетично задовільнити читача. Наприклад, ефект від звичайного розбитого дзеркала передається через образ калейдоскопа: “*...the spotty dark glass shattered like a kaleidoscope and refracting the room into a hundred pieces.*” Цей опис перетворює образ пошкодженого предмета на щось мальовниче та заворожуюче. Немов візерунки калейдоскопа, розбите дзеркало додає кімнаті естетичної привабливості. Схожим чином передається рух крові, що тече з рани Камілли у воді: “*In the water, a dark plume of blood blossomed by her foot; as I blinked, a thin red tendril spiraled up and curled over her pale toes, undulating in the water like a thread of crimson smoke.*” Образ тонкої червоної нитки, що звивається, немов дим, створює естетичний ефект,

незважаючи на тривожність ситуації. Естетична функція художнього порівняння також використовується для вишуканого опису природного середовища, на тлі якого розвивається сюжет. Так, раптове похолодання представлено як смертельний оксюморон: *“A November stillness was settling like a deadly oxymoron on the April landscape.”* А ранок після дощу описано через піднесені образи Олімпу: *“Walking around campus, the wet grass squishing beneath your feet, you felt as if you were in Olympus, Valhalla, some old abandoned land above the clouds.”* Таке художнє порівняння переносить читача в міфічний простір, наповнюючи сцену казковою атмосферою. Естетичну функцію можна знайти навіть в описі похоронної процесії: *“The back doors of the hearse were opened and the coffin slid out. Silently, the party drifted after it as it was borne aloft into the open field, bobbing across the sea of grass like a little boat.”* Художнє порівняння труни з човном, який пливе по морю трави, наповнює сцену надзвичайною візуальною витонченістю. Воно допомагає поглянути на траурну подію з іншої, поетичної сторони. У підсумку, естетична функція художнього порівняння вносить у текст вишуканість, даючи змогу перетворити навіть найпохмуріші або буденні моменти на візуально привабливі образи.

Отже, було досліджено художні порівняння в романі *“The Secret History”* Донни Тартт за їх функціями. Було виявлено, що найбільш поширеним типом функції є відображальна, яка дозволяє зобразити об’єкти в художньому тексті через призму художнього сприйняття. Емоційно-оцінна сприяє виклику емоційних реакцій у читача, і вона також має значиму присутність у романі. Образотворча функція слугує для створення колоритного образу персонажа, акцентуючи увагу на його ключових зовнішніх рисах і якостях. Експресивна функція додає до оповіді креативності та оригінальності. Використання художніх порівнянь, наділених цією функцією викликає глибший відгук у свідомості читача, залишаючи сильне враження. Описова функція, у свою чергу, відіграє ключову роль у створенні зрозумілих асоціацій, що робить текст легшим для сприйняття. Нарешті, естетична функція, хоч і зустрічається рідше, проте

додає необхідної досконалості тексту, забезпечуючи естетичне задоволення читача.

У підсумку, в практичній частині було розглянуто та проаналізовано 320 художніх порівнянь на матеріалі роману “The Secret History” сучасної американської письменниці Донни Тартт. В першу чергу було ознайомлено з біографією та основними темами й мотивами в загальній творчості Тартт, що слугувало фундаментом для подальшого дослідження художніх порівнянь в конкретному романі авторки. У першому підрозділі було проведено семантичний аналіз художніх порівнянь з роману “The Secret History” відповідно класифікації науковиці Н. Кірвалідзе. За семантичною класифікацією всі художні порівняння поділяються на екстенсивні, інтенсивні, панорамні та узагальнюючі. У другому підрозділі було представлено аналіз художніх порівнянь у романі за когнітивним принципом, який висвітлила в своїй роботі Е. Ахмедова. За цим критерієм художні порівняння класифікуються на конвенційні, оригінальні, алюзивні, фразеологічні, та порівняння-реалії. У третьому підрозділі було проаналізовано ключові функції художніх порівнянь, серед яких виділяємо такі функції: відображальна, емоційно-оцінна, образотворча, експресивна, описова, естетична. Основою для цього аналізу слугувала класифікація функцій, створена Т. В. Смушак. Додатково, було проаналізовано художні порівняння за цільовим й порівнюваним об’єктом, а також за структурним та тематичним аспектами. Аналіз показує, що Донна Тартт вміло використовує різноманітні художні порівняння для створення образів, передачі емоцій, естетичного забарвлення та поглиблення змісту своїх творів.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі досліджено особливості художніх порівнянь у романі “The Secret History” сучасної американської письменниці Донни Тартт. Було виконано всі поставлені завдання. У першому розділі проаналізовано теоретичні підходи вітчизняних та зарубіжних науковців вивчення художнього порівняння у лінгвістиці. Перш за все, було встановлено, що це стилістичний прийом, який допомагає створювати нові концептуальні зв’язки між об’єктами, дозволяючи переносити знання з однієї сфери на іншу, менш знайому або абстрактну. Структура художнього порівняння, як правило, включає три компоненти: “tenor” (предмет, який порівнюють), “vehicle” (предмет, з яким порівнюють) та сполучник-зв’язку між ними. Було вирішено питання розмежування між собою двох термінів “comparison” та “simile”, та зазначено причину, за якої в роботі вживається термін «художнє порівняння». На основі проаналізованих визначень в роботах В. А. Кухаренко, Т. В. Череповської, М. Оленяк, М. Ізраїля, Е. Ортоні, та Г. Бредіна доведено, що звичайне порівняння (comparison) спрямоване на констатацію схожості між двома явищами в межах одного класу, в той час як об’єкт дослідження – художнє порівняння (simile) вказує на унікальні та несподівані зв’язки між явищами, що належать до різних класів та знаходяться на концептуальній дистанції один від одного.

Значна частина роботи була спрямована на дослідження співвідношення художнього порівняння з метафорою. З’ясовано, що причина появи цього дискусійного питання полягає в суперечливому визначенні художнього порівняння Арістотелем. Прихильники теорії Арістотеля, такі як Р. Фогелін, Дж. Міллер, А. Косімов стверджують, що метафора є скороченою формою художнього порівняння, посилаючись на те, що обидві стилістичні фігури залучають до обробки однакові когнітивні процеси. Однак, спираючись на праці М. Блека, С. Глюксберга, Н. Кірвалідзе, М. Ізраїля, Д. Девідсона, Л. Ф. Присяжнюк, К. Мізіна, про необхідність розмежування понять метафори та художнього порівняння. Це обґрунтовано відмінностями у ступені

експліцитності, граматичній гнучкості та семантичних особливостях цих фігур. Крім того, аргументом на користь розмежування слугує дослідження 2012 року Хоккайдського університету, яке наочно демонструє, що процес обробки метафори і художнього порівняння залучає різні ділянки мозку.

В роботі були розглянуті основні класифікації художніх порівнянь залежно від принципів, на яких вони базуються. За ступенем усталеності розрізняють сталі та авторські художні порівняння; при цьому сталі порівняння, які колись були оригінальними, з часом перетворилися на кліше. Г. Бредін запропонував шкалу від найбільш стереотипних до найбільш креативних порівнянь, виділяючи ідіоматичні, стандартні, оригінальні та креативні художні порівняння. К. Фроміляж розробила психолінгвістичну класифікацію, розділивши художні порівняння на об'єктивні та суб'єктивні, а також на явні та неявні. К. Тихай поділила художні порівняння на реальні та ірреальні, залежно від типу зв'язку між порівнюваними об'єктами та використовуваних сполучників. Структурні класифікації, запропоновані Г. М. Удовиченко та Л. П. Єфімовим, акцентують увагу на особливостях побудови художніх порівнянь у різних мовах. М. Бердслі класифікував порівняння на відкриті та закриті, а Р. Тартаковський і Є. Шен уточнили цю класифікацію, ввівши поняття основи (ground) у закритих порівняннях. А. Порадовська запропонувала структурну класифікацію, виокремивши п'ять типів порівнянь і розмежувавши поняття ситуативного та предметного порівняння. Я. Н. Просяннікова, з когнітивно-семіотичної перспективи, класифікувала художні порівняння на іконічні, індексальні та символічні. А. М. Лисиченко запропонувала тематичну класифікацію, виокремивши дев'ять тематичних підгруп для класифікації об'єктів порівняння. Г. М. Удовиченко також розглянув семантичну класифікацію, поділивши порівняння на нейтральні та оціночні, і виокремив чотири основні семантичні групи. Н. Кірвалідзе представила розгорнуту класифікацію, що ґрунтується на семантичному та структурному принципах, виокремивши чотири семантичні та сім структурних типів порівнянь. Е. Ахмедова запропонувала класифікацію за

типом знань, до яких відносяться концепти-джерела, розділивши порівняння на конвенціональні, оригінальні, алюзивні, побудовані на реаліях, і фразеологічні.

В роботі було виявлено й з'ясовано функції художнього порівняння, представлені в роботах лінгвістів. На основі праць К. Фроміляж, П. П'єріні, М. Х. Куенки вдалося дослідити різноманітні функції в залежності від текстового жанру та контексту, в якому вони зустрічаються. Оскільки робота зосереджується на дослідженні художніх порівнянь на матеріалі літературного твору, було важливо виокремити функції саме в цьому жанрі. Розгорнута класифікація Т. В. Смушак подає цінну для аналізу інформацію про шість функцій: емоційно-оцінна функція формує в читача емоційну реакцію, посилюючи сприйняття і враження від тексту; образотворча функція виокремлює ключові риси персонажів, допомагаючи читачеві візуалізувати та запам'ятати їх; експресивна функція надає тексту виразності завдяки незвичним художнім порівнянням і яскравому емоційному забарвленню; відображальна функція передає елементи реальності через художні образи; естетична функція прикрашає текст, надаючи йому вишуканості та стилю; описова функція створює асоціації з реальними предметами чи явищами, роблячи текст більш зрозумілим і доступним для сприйняття.

Для вирішення практичного завдання дослідження у другому розділі роботи було відібрано лексичний матеріал з роману "The Secret History" Донни Тартт. Було досліджено 320 прикладів художніх порівнянь за структурним аспектом, цільовим й порівнюваним об'єктом, тематичним аспектом, семантичним аспектом, когнітивним аспектом та функцією. Для тематичного аналізу було утворено 12 тематичних груп: «Люди та соціальні ролі», «Тваринний світ», «Явища природи», «Матеріали і рідини», «Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини», «Фізичні та психологічні стани людини», «Мистецтво і література», «Попкультура і кіно», «Історичні події і постаті», «Міфологічні одиниці», «Релігійні мотиви», та «Підсвідомість і фантазія». Результати аналізу показали, що провідним типом художніх порівнянь за семантичним аспектом є екстенсивне художнє порівняння (180 прикладів), суть

якого полягає в описі цільового об'єкта через його зіставлення з іншими об'єктами або явищами, що мають схожі характеристики. Цей тип художніх порівнянь допомагає читачеві краще зрозуміти та візуалізувати описуваний об'єкт або ситуацію, спираючись на знайомі образи. Також було виявлено інтенсивні (81 приклад), панорамні (41 приклад) та узагальнюючі (18 прикладів) художні порівняння. Згідно з когнітивним принципом класифікації було виявлено, що найчастіше в романі зустрічаються конвенційні художні порівняння (195 прикладів). Ці художні порівняння спираються на універсальні знання, які інтуїтивно поділяються представниками різних культур. Аналіз також показав, що Донна Тартт вдається до оригінальних (64 приклади), алюзивних (43 приклади), фразеологічних (13 прикладів) художніх порівнянь, і найрідше до порівнянь-реалій (5 прикладів). За своїми функціями, більшість художніх порівнянь в романі наділені відображальною функцією (65 прикладів). Такий результат зумовлено тим, що відображальна функція передбачає провідну для художнього порівняння мету – відтворення реальності через художні образи. Інші художні порівняння в романі наділені емоційно-оцінною (62 приклади), образотворчою (60 прикладів), експресивною (45 прикладів), описовою (44 приклади), та естетичною (42 приклади) функціями. Враховуючі отримані результати, можна зробити висновок, що Донна Тартт використовує художнє порівняння як один з провідних літературних засобів у своєму романі “The Secret History” для створення яскравих образів, візуалізації подій та явищ, передачі емоційних станів персонажів, посилення виразності тексту та естетичного задоволення читача.

СПИСОК БІБЛОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Ахмедова Е. Д. Стратегії англо-українських перекладів художніх порівнянь: когнітивний аналіз : дис. ... д-ра філософії в галузі філології : 035. Харків, 2023. 211 с.
2. Голоюх Л. Порівняння в романі Ліни Костенко «Маруся Чурай». *Культура слова*. 2010. Вип. 73. С. 36–39.
3. Єфімов Л., Ясінецька О. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Вінниця : Нова Кн., 2004. 240 с.
4. Кононенко В. І. Прагматика художнього тексту: пошуки новостилію : монографія. Київ; Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2021. 365 с.
5. Кравець Л. Метафора та метонімія – два центри тропеїчної системи. *Культура слова*. 2000. Т. 55. С. 30–36.
6. Кухаренко В. Практикум з стилістики англійської мови. Вінниця : Нова кн., 2000. 159 с.
7. Лисиченко М. А. Метафори та художні порівняння у романі Джоан Роулінг «Гаррі Поттер і в'язень Азкабану» та особливості їх перекладу українською мовою : магістерська робота. Дніпро, 2023. 88 с.
8. Молчко О. Художнє порівняння як категорія перекладознавства (на матеріалі української та англійської мов) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Львів, 2015. 257 с.
9. Оленяк М. Образне порівняння у давньоанглійській мові: дихотомія універсального та індивідуального : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04. Київ, Львів, 2024. 474 с.
10. Порадовська А. Оцінка у виразних порівняльних структурах (на матеріалі англійської мови). *Studia linguistica*. 2013. № 7. С. 371–374.
11. Потебня О. О. Естетика і поетика слова : Збірник. Київ : Мистецтво, 1985. 302 с.

12. Присяжнюк Л. Особливості характеру співвідношення порівняння та метафори. *ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. Т. 14. С. 254–258.

13. Просяннікова Я. М. Художнє порівняння: когнітивно-семіотичний аспект. *Когніція, комунікація, дискурс*. 2017. № 15. С. 73–83.

14. Смушак Т. В. Роль та функції порівнянь у новелах Ірен Немировськи «Глядач», «Через обставини». *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Т. 2, № 11. С. 128–131. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.11-2.23> (дата звернення: 01.11.2024).

15. Тихай К. С. Порівняльні конструкції в англomовній публіцистиці і їх переклад українською мовою : магістерська робота. 2021. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/6326> (дата звернення: 01.11.2024).

16. Череповська Т. В., Падура М. Ф. Художнє порівняння в контрастивному аспекті. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького*. 2011. № 4. С. 390–396.

17. Addison C. From literal to figurative: an introduction to the study of simile. *College English*. 1993. Vol. 55, no. 4. P. 402. URL: <https://doi.org/10.2307/378650> (date of access: 01.11.2024).

18. Bassett S. E. The function of the Homeric simile. *Transactions and Proceedings of the American Philological Association*. 1921. Vol. 52. P. 132–147. URL: <https://doi.org/10.2307/282957> (date of access: 01.11.2024).

19. Beardsley M. C. Aesthetics problems in the philosophy of criticism. Harcourt, 1958.

20. Black M. More about metaphor. *Metaphor and Thought* / ed. by A. Ortony. Cambridge, 1993. P. 19–43.

21. Bredin H. Comparisons and similes. *Lingua*. 1998. Vol. 105, no. 1-2. P. 67–78. URL: [https://doi.org/10.1016/s0024-3841\(97\)00030-2](https://doi.org/10.1016/s0024-3841(97)00030-2) (date of access: 01.11.2024).

22. Chiappe D. L., Kennedy J. M. Are metaphors elliptical similes?. *Journal of Psycholinguistic Research*. 2000. Vol. 29, no. 4. P. 371–398. URL: [https://doi.org/10.1016/s0304-422x\(03\)00003-2](https://doi.org/10.1016/s0304-422x(03)00003-2) (date of access: 01.11.2024).
23. Chik E., Mintsys E. Metaphors and similes in contemporary american prose: D. Tartt's novel "The Goldfinch". *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2016. Vol. 3, no. 4. P. 95–99. URL: <https://doi.org/10.15330/jpnu.3.4.95-99> (date of access: 01.11.2024).
24. Cruse D. A., Croft W. *Cognitive linguistics*. Cambridge University Press, 2004.
25. Cuenca M. J. Beyond compare. *Review of Cognitive Linguistics*. 2015. Vol. 13, no. 1. P. 140–166. URL: <https://doi.org/10.1075/rc1.13.1.06cue> (date of access: 01.11.2024).
26. D'Aniello C. P. «A morbid longing for the picturesque» : the pursuit of beauty in Donna Tartt's *The Secret History* : thesis. 2021. URL: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:sh:diva-45579> (date of access: 01.11.2024).
27. Davidson D. What metaphors mean. *Critical Inquiry*. 1978. Vol. 5, no. 1. P. 31–47. URL: <https://doi.org/10.1086/447971> (date of access: 01.11.2024).
28. Does simile comprehension differ from metaphor comprehension? A functional MRI study / M. Shibata et al. *Brain and Language*. 2012. Vol. 121, no. 3. P. 254–260. URL: <https://doi.org/10.1016/j.bandl.2012.03.006> (date of access: 01.11.2024).
29. Evans V., Green M. *Cognitive linguistics: An Introduction*. Edinburgh University Press, 2006.
30. Edwards A. T. Homer's Ethical Geography: Country and City in the Odyssey. *Transactions of the American Philological Association*. 1993. Vol. 123. P. 27. URL: <https://doi.org/10.2307/284323> (date of access: 01.11.2024).
31. Fogelin R. J. *Figuratively speaking*. New Haven : Yale University Press, 1988.
32. Fromilhague C. *Les figures de style*. Paris : Nathan, 1995. 128 p.
33. Gargani A. *Poetic comparisons : how similes are understood* : thesis. Salford, 2014. 366 p. URL: <http://usir.salford.ac.uk/31952/> (date of access: 01.11.2024).

34. Glucksberg S., Keysar B. How metaphors work. *Metaphor and Thought*. 2nd ed. New York, 1993. P. 401–424. URL: <https://doi.org/10.1017/cbo9781139173865.020> (date of access: 01.11.2024).
35. Glucksberg S. Understanding figurative language: from metaphor to idioms. Oxford University Press, 2001.
36. Hadas R. Similes. *Southwest Review*. 2008. Vol. 93, no. 2. P. 183–193. URL: <http://www.jstor.org/stable/43473507> (date of access: 01.11.2024).
37. Hikmatova A. Linguistic nature and stylistic functions of simile in the English language. *Scientific Approach To The Modern Education System* : international scientific-online conference, Paris, 5 February 2024.
38. Hrdličková Z. Exploring the development of students' knowledge of conventionalised similes in English lexicology and phraseology: a comparative study. *Advanced Education*. 2023. Vol. 10, no. 22. P. 72–88. URL: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.283758> (date of access: 01.11.2024).
39. Israel M., Harding J. R., Tobin V. On simile. *Language, Culture, and Mind*. Stanford, 2004. P. 622.
40. Kirvalidze N. Three-dimensional world of similes in English fictional writing. *Sino-US English Teaching*. 2014. Vol. 11, no. 1. P. 25–39.
41. Kosimov A. Investigating the similarities and differences between metaphor and simile: a cognitive linguistics perspective. *Journal of Ethics and Diversity in International Communication*. 2023. Vol. 3, no. 6. P. 23–27.
42. Kuiper K. Donna Tartt. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Donna-Tartt> (date of access: 01.11.2024).
43. Manning F. A Survey of the functions of similes in Homer's *Odyssey* : master's thesis. 2021. URL: <http://hdl.handle.net/1885/227242> (date of access: 01.11.2024).
44. Manufacturing Intellect. Donna Tartt interview (1992), 2016. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7oo-wNuP9tU> (date of access: 01.11.2024).
45. McCall Jr M. Ancient rhetorical theories of simile and comparison. London : Harvard University Press, 1969. 284 p.

46. Merriam-Webster. *Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary*. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> (date of access: 01.11.2024).
47. Militonyan J. The use of simile in Emily Brontë's *Wuthering Heights*. *Armenian Folia Anglistika*. 2017. Vol. 13, no. 1-2 (17). P. 37–46. URL: <https://doi.org/10.46991/afa/2017.13.1-2.037> (date of access: 01.11.2024).
48. Miller G. A. Images and models, similes and metaphors. *Metaphor and Thought*. 1993. P. 357–400. URL: <https://doi.org/10.1017/cbo9781139173865.019> (date of access: 01.11.2024).
49. Mizin K., Shemuda M. Anthropocentric nature of figurative simile and its correlation with metaphor. *Studia Philologica*. 2023. No. 21. P. 77–90. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2425.2023.216> (date of access: 01.11.2024).
50. Nimis S. Aristotle's analogical metaphor. *Arethusa*. 1988. Vol. 21, no. 2. P. 215–226.
51. Ortony A. The role of similarity in similes and metaphors. *Metaphor and Thought* / ed. by A. Ortony. Cambridge, 1993. P. 342–356.
52. Pierini P. Simile in English: from description to translation. *CÍRCULO de Lingüística Aplicada a la Comunicación (clac)*. 2007. No. 29. P. 21–43.
53. Reimer M. The use of similes in Charlotte Brontë's novel *Jane Eyre* : degree project. Lund, 2018. 65 p.
54. Ricoeur P. The rule of metaphor. Routledge, 2004. 465 p. URL: <https://doi.org/10.4324/9780203426616> (date of access: 06.11.2024).
55. Romano M. Are similes and metaphors interchangeable?. *Review of Cognitive Linguistics*. 2017. Vol. 15, no. 1. P. 1–33. URL: <https://doi.org/10.1075/rcl.15.1.01rom> (date of access: 01.11.2024).
56. Ruiz de Mendoza Ibáñez F. J. How like-simile relates to metaphor: an exploration of analytical parameters. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow*. 2023. Vol. 8, no. 1. P. 110–128. URL: <https://doi.org/10.34135/lartis.23.8.1.08> (date of access: 01.11.2024).

57. Tanner S. L. The function of simile in Raymond Chandler's novels. *Studies in American Humor*. 1984. Vol. 3, no. 4. P. 337–346. URL: <https://www.jstor.org/stable/42573199> (date of access: 01.11.2024).
58. Tartakovsky R., Shen Y. Meek as milk and large as logic: a corpus study of the non-standard poetic simile. *Language and Literature: International Journal of Stylistics*. 2019. Vol. 28, no. 3. P. 203–220. URL: <https://doi.org/10.1177/0963947019865445> (date of access: 01.11.2024).
59. Tartt D. *The secret history*. Penguin Books, Limited, 2008. 648 p.
60. *The Princeton encyclopedia of poetry and poetics: fourth edition* / P. Rouzer et al. Princeton University Press, 2012. 1680 p.
61. *The rhetoric of Aristotle* / ed. by J. R. C. Sir, S. J. E. Sir. Cambridge : Cambridge University Press, 1909.
62. Thorp C. The Secret History: a murder mystery that thrills 30 years on. *BBC Home – Breaking News, World News, US News, Sports, Business, Innovation, Climate, Culture, Travel, Video & Audio*. URL: <https://www.bbc.com/culture/article/20221020-the-secret-history-a-murder-mystery-that-thrills-30-years-o> (date of access: 01.11.2024).
63. Udovichenko H. M., Sievierkyi M. V., Lisevych I. M. Basic approaches to the study of simile in linguistics. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні Науки»*. 2023. No. 3. P. 52–60. URL: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2023.3.8> (date of access: 01.11.2024).
64. Veale T. Humorous similes. *Humor*. 2013. Vol. 26, no. 1. P. 3–22.
65. Wales K. *Dictionary of stylistics*. 3rd ed. New York : Taylor & Francis Group, 2014. 497 p.
66. Wilstach F. J. *A dictionary of similes*. Boston : Little, Brown, and Company, 1917. 488 p.
67. Whaler J. Animal simile in *Paradise Lost*. *PMLA/Publications of the Modern Language Association of America*. 1932. Vol. 47, no. 2. P. 534–553. URL: <https://doi.org/10.2307/457893> (date of access: 01.11.2024).

68. Yaneva V., Niculae V. Computational considerations of comparisons and similes. *51st Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics Proceedings of the Student Research Workshop* : materials of the international scientific conference, Sofia. 2013. P. 89–95. URL: <https://aclanthology.org/P13-3013> (date of access: 01.11.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Аналіз художніх порівнянь в романі Донни Тартт “The Secret History”

Приклад	Структурний аспект	Цільовий об'єкт та порівнюваний об'єкт	Тематичний аспект	Семантичний аспект	Функція	Когнітивний аспект
... the cameras, the uniforms, the black crowds sprinkled over Mount Cataract like ants in a sugar bowl...	Сполучник like	the crowd – ants in a sugar bowl	Тваринний світ	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... piling gratefully into the car and starting down the road like a family on vacation...	Сполучник like	(Richard, Camilla, Charles, Henry and Francis) – a family on vacation	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
...and the rest of us leaning over the seats and talking like children...	Сполучник like	the rest of us (Richard, Camilla, Charles and Francis) – children	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
My years there created for me an expendable past, disposable as a plastic cup.	Сполучник as	past – a plastic cup	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Then I would walk like a zombie to the parking lot...	Сполучник like	I (Richard) – a zombie	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
Even now I remember those pictures, like pictures in a storybook one loved as a child.	Сполучник like	pictures (from a brochure from Hampden College) – pictures in a storybook	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... it was like a country from a dream.	Сполучник like	it (Hampden College) – a country from a dream	Підсвідомість і фантазія	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... the faraway soprano spiraled on and on in the darkness like some angel of death...	Сполучник like	the faraway soprano – an angel of death	Релігійні мотиви	Панорамне	Експресивна	Алюзивне
And I was happy in those first days as really I'd never been before, roaming like a sleepwalker, stunned and drunk with beauty.	Сполучник like	I (Richard) – a sleepwalker	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The shock of first seeing a birch tree at night, rising up	Сполучник as	birch tree – a ghost	Міфологічні одиниці	Панорамне	Естетична	Оригінальне

in the dark as cool and slim as a ghost.						
... a French teacher named Georges Laforgue, with olive skin and a pinched, long-nostriled nose like a turtle's...	Сполучник like	Georges Laforgue's nose – a turtle's nose	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
He put his head to the side and blinked again, bright-eyed, amiable as a sparrow.	Сполучник as	he (Julian) – a sparrow	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
... and he walked stiffly through the throngs of hippies and beatniks and preppies and punks with the self-conscious formality of an old ballerina...	Дієприкличове словосполучення	he (Henry) – an old ballerina	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Оригінальне
... a black greatcoat that billowed behind him as he walked and made him look like a cross between a student prince and Jack the Ripper.	Сполучник like	he (Francis) – a cross between a student prince and Jack the Ripper	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
They looked very much alike, with heavy dark-blond hair and epicene faces as clear, as cheerful and grave, as a couple of Flemish angels.	Сполучник as	they (Camilla and Charles) – Flemish angels	Мистецтво і література	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
... they appeared here and there like figures from an allegory; or long-dead celebrants from some forgotten garden party.	Сполучник like	they (Camilla and Charles) – figures from an allegory, long-dead celebrants from a forgotten garden party	Мистецтво і література	Узагальнююче	Естетична	Оригінальне
'I don't see how,' said Bunny. He sounded like Thurston Howell on 'Gilligan's Island.'	Сполучник like	Bunny's voice – Thurston Howell's voice	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Реалія
... it was as if the characters in a favorite painting, absorbed in their own concerns, had looked up out of the canvas and spoken to me.	Сполучник as if	(Bunny, Camilla and Charles) – characters in a painting	Мистецтво	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Оригінальне
... he was a hallucination again, a figment of the imagination	Сполучник as...as	he (Henry) – a ghost	Міфологічні одиниці	Узагальнююче	Відображальна	Конвенційне

stalking down the hallway as heedless of me as ghosts, in their shadowy rounds, are said to be heedless of the living.						
Camilla smiled, not exactly at me – a sweet, unfocused smile, quite impersonal, as if I were a waiter or a clerk in a store.	Сполучник as if	I (Richard) – a waiter or a clerk	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Runs like a dream.	Сполучник like	the car – a dream	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Відображальна	Фразеологічне
In the end, I was so swarmed by the great flock of possibilities ... like a farm boy flustered by a bevy of prostitutes...	Сполучник like	I (Richard) – a farm boy flustered by a bevy of prostitutes	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
... sometimes in dreams I find myself standing before that white door, waiting for him to appear like the gatekeeper in a fairy story...	Сполучник like	he (Julian) – the gatekeeper in a fairy story	Підсвідомість і фантазія	Узагальнююче	Відображальна	Алюзивне
Everywhere I looked was something beautiful – Oriental rugs, porcelains, tiny paintings like jewels...	Сполучник like	paintings – jewels	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
Francis Abernathy stalking across the meadow like a black bird, his coat flapping dark and crowlike in the wind.	Сполучник like	Francis – a black bird (crow)	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
Once the cups were set out, and Henry had poured the tea, somber as a mandarin...	Сполучник as	Henry – a mandarin	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Реалія
Julian arched an eyebrow; his long, wise nose gave his profile a forward tilt, like an Etruscan in a bas-relief.	Сполучник like	Julian – an Etruscan in a bas-relief	Мистецтво і література	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
... the handwriting was crabbed and childish as a fifth-	Сполучник as	(Bunny's) handwriting – a fifth-grader's handwriting	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне

grader's, in pencil.						
It was sometimes difficult to believe that Dr. Roland was a tenured professor... He was more like some gabby old codger who would sit next to you on a bus and try to show you bits of paper he kept folded in his wallet.	Сполучник like	Dr. Roland – a gabby old codger	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
Together, they were like one of those superhero alliances in the comic books, invincible, an unconquerable confederation of boredom and confusion.	Сполучник like	they (Dr. Roland and Dr. Blind) – superhero alliances	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Експресивна	Алюзивне
Her voice was loud and rose frequently to a screech, which rang through the house like the cries of some terrifying tropical bird.	Сполучник like	her (Judy's) voice – the cries of a terrifying tropical bird	Тваринний світ	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
'Have you been to his house?' 'Are you kidding? He's so secretive, you'd think it was the Manhattan Project or something'	Сполучник like	his (Henry's) house – the Manhattan Project	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Експресивна	Алюзивне
... he's strong as an ox.	Сполучник as	he (Henry) – an ox	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Фразеологічне
I had managed to extricate myself from a long, claustrophobic relationship with a girl in California whom we will call Kathy. ... It lasted forever, like some weepy and endless made-for-TV movie...	Сполучник like	a relationship – a weepy and endless made-for-TV movie	Попкультура і кіно	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Like some jolly old dog of an uncle, he leaned across the table even further...	Сполучник like	he (Bunny) – a jolly old dog of an uncle	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
Lovely girl. I've always said so. Looks just like a statue of Diana...	Сполучник like	a girl (Camilla) – a statue of Diana	Мистецтво і література	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
Bunny... looked around the restaurant with a	Сполучник like	Bunny – a detective	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

studied carelessness, like a detective cruising a hotel lobby...		cruising a hotel lobby				
Henry paid the check while Bunny hung behind him like a bad child.	Сполучник like	Bunny – a bad child	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The Greek was rough going but I had a hangover, too, and I'd been at it so long that the letters didn't even look like letters but something else, indecipherable, bird footprints on sand.	Сполучник like	Greek letters – bird footprints on sand	Тваринний світ	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... the meadow cropped close like bright green velvet.	Сполучник like	the meadow – bright green velvet	Матеріали і рідини	Панорамне	Описова	Конвенційне
... I saw the twins, far below, gliding like a pair of ghosts on the lawn.	Сполучник like	the twins – a pair of ghosts	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... something like a dream.	Сполучник like	(a walk through the old cemetery) – a dream	Підсвідомість і фантазія	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
A sliver of moon, like the white crescent of a thumbnail, floated in the dim.	Сполучник like	a sliver of moon – the white crescent of a thumbnail	Матеріали і рідини	Панорамне	Описова	Оригінальне
... a gust of wind blew the curtains out, long and pale as ghosts.	Сполучник as	the curtains – ghosts	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Естетична	Конвенційне
Having been to every Friday night party since school began, I knew they avoided them like the Black Death.	Сполучник like	parties – the Black Death	Історичні події і постаті	Інтенсивне	Експресивна	Алюзивне
When finally we stepped outside, it was like falling into a pool of cool, still water.	Сполучник like	stepping outside – falling into a pool of cool, still water	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Панорамне	Відображальна	Конвенційне
... my sleepless week and the six vodka tonics hitting me as hard as an injection.	Сполучник as...as	the effect of the vodka tonics – an injection	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Експресивна	Конвенційне
In the back of the room was a marble fireplace, big as a sepulchre...	Сполучник as	a fireplace – a sepulchre	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
I was sitting sideways in my chair, holding	Сполучник like	floors – the decks of a foundering ship	Матеріальні об'єкти/	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне

tight to the arms... and even the floors were listing, like the decks of a foundering ship.			продукти діяльності людини			
... covered in a network of spider web that caught the dew in beads so that it glistened white as frost.	Сполучник as	spider web – frost	Явища природи	Панорамне	Описова	Конвенційне
Henry looked up from his books at me. ‘You’re not very happy where you come from, are you?’ he said. I was startled at this Holmes-like deduction.	Неявне (суфікс "-like")	Henry’s deduction – Holmes’s deduction	Мистецтво і література	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
... they lived like clockwork...	Сполучник like	they (Henry, Richard, Camilla, Charles, Bunny and Francis) – clockwork	Матеріальні об’єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Відображальна	Фразеологічне
It would be Marion, her little mouth tight, looking like a small, angry doll.	Сполучник like	Marion – small, angry doll	Матеріальні об’єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
The firelight magnified our shadows ...; its reflection roared orange in the windowpanes as if a city were burning outside.	Сполучник as if	a reflection of the firelight – a city burning	Явища природи	Екстенсивне	Естетична	Оригінальне
The whoosh of the flames was like a flock of birds...	Сполучник like	flames – a flock of birds	Тваринний світ	Екстенсивне	Естетична	Оригінальне
Bunny was himself as fond of walks as an old dog...	Сполучник as...as	Bunny – an old dog	Тваринний світ	Інтенсивне	Образотворча	Конвенційне
And I wouldn’t have been at all surprised if the long mahogany banquet table ... had simply vanished into thin air, like a magic casket in a fairy story.	Сполучник like	banquet table – a magic casket in a fairy story	Мистецтво і література	Екстенсивне	Відображальна	Алюзивне
There is a recurrent scene from those dinners that surfaces again and again, like an obsessive undercurrent in a dream.	Сполучник like	scene – an obsessive undercurrent in a dream	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
And the rest of us rise too, and clink	Сполучник like	Henry, Bunny, Charles,	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне

our glasses across the table, like an army regiment crossing sabre: Henry and Bunny, Charles and Francis, Camilla and I.		Francis, Camilla, Richard – an army regiment				
... he would punch around as frantically on the radio as a sea captain before a storm, searching for barometric readings, long-range forecasts, data of any sort.	Сполучник as...as	he (Henry) – a sea captain	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
On those chill afternoons when the sky was like lead...	Сполучник like	the sky – lead	Матеріали і рідини	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Bare willows clicked on the windowpanes like skeleton fingers.	Сполучник like	willows – skeleton fingers	Міфологічні одиниці	Панорамне	Естетична	Оригінальне
Once we got to the lake he waded in, up to his knees, and beckoned dramatically like Saint John the Baptist.	Сполучник like	he (Francis) – Saint John the Baptist	Релігійні мотиви	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
A wind rustled through the birches ... and it caught in Camilla's dress and billowed it out like a white balloon.	Сполучник like	Camilla's dress – a white balloon	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... didn't look like a real lake but a mirage in the Sahara.	Неявне (протистав не порівняння)	lake – a mirage in the Sahara	Явища природи	Панорамне	Естетична	Оригінальне
In the water, a dark plume of blood blossomed by her foot; as I blinked, a thin red tendril spiraled up and curled over her pale toes, undulating in the water like a thread of crimson smoke.	Сполучник like	blood – a thread of crimson smoke	Явища природи	Екстенсивне	Естетична	Оригінальне
The bottom of her foot was glazed with red. Fat droplets ticked off the edge, spreading and dispersing like drops of ink in the clear water.	Сполучник like	drops of blood – drops of ink	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... deftly he whisked her up, as	Сполучник as if	she (Camilla) – made of straw	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

lightly as if she were made of straw...						
... 'You're light as a feather,' he said.	Сполучник as	she (Camilla) – a feather	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Фразеологічне
It was like a painting too vivid to be real—every pebble, every blade of grass sharply defined, the sky so blue it hurt me to look at it.	Сполучник like	a way home – a painting	Мистецтво і література	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Camilla was limp in Henry's arms, her head thrown back like a dead girl's...	Сполучник like	Camilla – a dead girl	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
Henry's trousers were spattered with drops the size of quarters, too red to be blood, as if he'd had a paintbrush slung at him.	Сполучник as if	drops of blood – paint drops from a paint brush	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
Charles drew back like he'd been scalded.	Сполучник like	Charles – someone who had been scalded	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... every day brought me closer to the date ... my melancholy began to turn into something like alarm.	Сполучник like	melancholy – alarm	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Експресивна	Конвенційне
Mrs Mac Natt was shaped like a pigeon.	Сполучник like	Mrs. Mac Natt – a pigeon	Тваринний світ	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
This would drive my father into a fury; ... rolling his eyes like Othello.	Сполучник like	father – Othello	Мистецтво і література	Екстенсивне	Експресивна	Алюзивне
... but his attention span, which was as short as a child's.	Сполучник as...as	Bunny's attention span – a child's attention span	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
... he would supplement these dubious fragments by crossexamination of Henry (whom he was in the habit of consulting, like an atlas) ...	Сполучник like	Henry – an atlas	Матеріальні об'єкти	Екстенсивне	Відображальна	Оригінальне
... he had started showing up in my room ... looking as if he had just narrowly escaped some natural disaster...	Сполучник as if	he (Bunny) – someone who had escaped a natural disaster	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне

'Looks kind of like a menu,' he said.	Сполучник like	Bunny's paper – a menu	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Узагальнююче	Експресивна	Конвенційне
... her cheek was like ice...	Сполучник like	her cheek – ice	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
In my dorm ..., everything dark and quiet as the grave.	Сполучник as	the dorm – the grave	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Панорамне	Емоційно-оцінна	Фразеологічне
... my muscles contracting as mechanically as if by electric impulse...	Сполучник as if	muscles contracting – something contracting by electric impulse	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
And, like one of those ghosts who are said to linger around depots late at night ... I wandered from light to light...	Сполучник like	I (Richard) – a ghost	Міфологічні створіння	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... I wrapped myself in my dirty blankets and fell on the floor like a dead man.	Сполучник like	I (Richard) – a dead man	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... morbid Poe-like fancies.	Неявне (суфікс "-like")	Richard's fancies – those from Edgar Allan Poe's works	Мистецтво і література	Інтенсивне	Експресивна	Алюзивне
I was at Dr Roland's office every morning like clockwork.	Сполучник like	I (Richard) – a clockwork	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Відображальна	Фразеологічне
... I made my way towards it as though it were a mirage in the desert.	Сполучник as though	home – a mirage in the desert	Явища природи	Узагальнююче	Естетична	Оригінальне
He glanced up at the hole in the ceiling ... like the Pantheon.	Сполучник like	the hole in the ceiling – the Pantheon	Мистецтво і література	Екстенсивне	Естетична	Алюзивні
They insisted on pushing me to Henry's car in a wheelchair, though I was perfectly able to walk and humiliated at being rolled out like a parcel.	Сполучник like	I (Richard) – a parcel	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
He obliged, pinching his thumb and forefinger together and shaking them in the air for emphasis, like a French chef on a TV commercial.	Сполучник like	he (Bunny) – a French chef on a TV commercial	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

... breathing deep and slapping his chest, like Oliver Douglas in 'Green Acres.'	Сполучник like	he (Bunny) – Oliver Douglas in 'Green Acres'	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Реалія
Henry was constantly shelling out money to him: paying his tabs, footing his bills, doling out cash like a husband to a spendthrift wife.	Сполучник like	Henry – a husband doling out cash to a spendthrift wife	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... to me he was about as erotic as an old football coach	Сполучник as...as	he (Bunny) – an old football coach	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
Henry, generally, was clean as a cat.	Сполучник as	Henry – a cat	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
Nervous, feeling as if I'd stumbled on the scene of a crime, I searched the rooms quickly.	Сполучник as if	I (Richard) – someone stumbling on the scene of a crime	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
His hair had fallen over one eye; like an old sea captain.	Сполучник like	Bunny – an old sea captain	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
I was startled by a flash of remembrance, almost as if a hidden spotlight had been trained without warning on my face.	Сполучник as if	flash of remembrance – a hidden spotlight trained on face	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
Slowly, I climbed the stairs, feet moving, mind oddly blank – the way I'd felt as a kid on Christmas morning when, after a night of almost insane excitement, I would walk down the hall ... suddenly drained of all desire.	Неявне порівняння (конструкція the way)	Richard in the present moment – a kid on Christmas morning	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The twins glanced up, startled as a pair of deer.	Сполучник as	the twins – a pair of deer	Тваринний світ	Інтенсивне	Образотворча	Фразеологічне
Henry was as serene as the Buddha...	Сполучник as...as	Henry – the Buddha	Релігійні мотиви	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
His foot was trembling violently, as if it had a life of its own.	Сполучник as if	his trembling foot – a foot with a life of its own	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
Trapped like rats.	Сполучник like	Henry, Charles, Camilla, Francis – rats	Тваринний світ	Інтенсивне	Експресивна	Фразеологічне
I felt as though this were some complicated film I'd started	Сполучник as though	(Richard's feeling that he doesn't	Попкультура і кіно	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне

watching in the middle and couldn't quite get the drift of.		understand what is happening) – watching a complicated movie from the middle				
I felt as though I were in the dining car of a train and had been seated by the steward with another solitary male traveler, some kindly stranger, someone who didn't even speak my language, perhaps, but who was still content to eat his dinner with me, exuding an air of calm acceptance as if he'd known me all his life.	Сполучник as though	dinner with Henry – dinner in a train dining car with a random stranger	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The darkness hung about our tiny circle of lamplight as heavy and palpable as a curtain.	Сполучник as...as	the darkness – a curtain	Матеріальні об'єкти/продукти діяльності людини	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Drunk and in chitons and singing Greek hymns like something from a fraternity initiation.	Сполучник like	drunken singing – something from a fraternity initiation	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
He fell over like a ninepin and rolled down the hill.	Сполучник like	he (Bunny) – a ninepin	Матеріальні об'єкти/продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
We had to slip around to the back door, sneak up the stairs like cat burglars.	Сполучник like	we (Henry, Camilla, Charles, Francis) – cat burglars	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
It was like a film in fast motion, the moon waxing and waning, clouds rushing across the sky.	Сполучник like	moon and cloud movement – a film in fast motion	Попкультура і кіно	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Vines grew from the ground so fast they twined up the trees like snakes.	Сполучник like	vines – snakes	Тваринний світ	Панорамне	Описова	Конвенційне
...he said agreeably, cool as a priest...	Сполучник as	he (Henry) – a priest	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
...he nodded as casually as if I'd asked him if he'd done his homework.	Сполучник as if	his response – as casual as answering a simple question	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне

...it was as if I'd switched on the lamp after a long bad dream.	Сполучник as if	waking up in the morning after a tough night – switching on a lamp after a nightmare	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
He had got very white, his pallor dry and talcumy as a chalk drawing on rough paper.	Сполучник as	his pallor – a chalk drawing on rough paper	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
...we were all white robes and bloody like something from Edgar Allan Poe.	Сполучник like	we (Henry, Camilla, Charles, Francis in white clothes stained with blood) – something from Edgar Allan Poe	Мистецтво і література	Екстенсивне	Експресивна	Алюзивне
He screamed like a banshee when he saw us...	Сполучник like	he (Bunny) – a banshee	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Експресивна	Алюзивне
... it wasn't like we thought we were doing this in front of J. Edgar Hoover, either.	Сполучник like	it (act suspicious) – doing it in front of J. Edgar Hoover	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Експресивна	Реалія
It was a nightmare.	Неявне порівняння	it (the night) – a nightmare	Внутрішній світ	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Charles's back was stuck full of thorns like a pincushion.	Сполучник like	Charles's back – a pincushion	Матеріальні об'єкти/продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
'I've never slept that long in my life.' 'Nor have I. Like a dead man. No dreams.'	Сполучник like	I (Richard) – a dead man	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Відображальна	Фразеологічне
... it was Bunny, cheery as a lark.	Сполучник as	Bunny – a lark	Тваринний світ	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Фразеологічне
... drunk as bandicoots...	Сполучник as	(Charles and Camilla) – bandicoots	Тваринний світ	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
... all he could do was lie wheezing in the garret like a poor stepchild.	Сполучник like	he (Henry) – a poor stepchild	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... feeling like my forehead was splitting open.	Сполучник like	pain in the forehead – a splitting forehead.	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
...he leapt up as if he'd been scalded...	Сполучник as if	he (Bunny) – someone who had been scalded	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
He thought it was just like a spy picture.	Сполучник like	it (a situation where Bunny and Henry were spied on) – a spy picture	Попкультура і кіно	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
His parents don't give him a cent. ... like certain reptiles who hatch their young and	Сполучник like	his (Bunny's) parents – reptiles	Тваринний світ	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне

abandon them to the elements.						
I felt sleepy, ill, as if this were some lingering and dyspeptic dream.	Сполучник as if	feeling of sleepiness and illness – a lingering and dyspeptic dream	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Оригінальне
... said Henry, as calmly as if I'd asked him his plans for the afternoon.	Сполучник as if	talking about murder – responding to a simple question	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Rome was all right but actually it was kind of a sinkhole when you get right down to it.	Неявне порівняння	Rome – a sinkhole	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
... I thought, staring at a picture of a woman holding up a stick of French bread at the camera and grinning like a maniac.	Сполучник like	a woman – a maniac	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
The floor swayed as gently beneath me as the deck of an airship.	Сполучник as...as	floor movement – deck of an airship	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Оригінальне
...it seemed as if we were heading into strange and unmarked territory, though I had been down this road a hundred times in all weathers.	Сполучник as if	the road – strange and unmarked territory	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Julian, who was greatly admired by the country people who lived around him, much as one likes to imagine that kindly Pliny was held in affection by the poor folk of Comum and Tifernum.	Сполучник much as	Julian – Pliny	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Відображальна	Алюзивне
Bunny, happy as a mental patient.	Сполучник as	Bunny – a mental patient	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Експресивна	Конвенційне
... with his subconscious mind knocked loose from its perch and flapping in the hollow corridors of his skull as erratically as a bat...	Сполучник as...as	subconscious mind – a bat	Тваринний світ	Інтенсивне	Естетична	Оригінальне
Ruthless as a gun dog, he picked up with rapid and unflagging instinct the traces	Сполучник as	he (Bunny) – a gun dog	Тваринний світ	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне

of everything in the world I was most insecure about...						
His own room was filled with an array of flawless family memorabilia, all of them perfect as a series of advertisements.	Сполучник as	family memorabilia – a series of advertisements	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
...shaking the rain from his hair like an old dog...	Сполучник like	(Bunny) – an old dog	Тваринний світ	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
...Marion ... was tolerated as grudgingly as a concubine.	Сполучник as...as	Marion – a concubine	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
With Camilla he was forced to assume a slightly more paternalistic stance, beaming down at her with the condescension of an old papa toward a dimwit child.	Неявне порівняння	Bunny – an old papa	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... I had a childlike faith in him and, as confidently as Dr Watson observing the actions of his more illustrious friend...	Сполучник as...as	Richard – Dr Watson	Мистецтво і література	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
My one year of pre-med had provided scanty knowledge at best, but the others, who knew nothing at all of medicine ... constantly solicited my opinion on their aches and pains as respectfully as savages consulting a witch doctor.	Сполучник as	the others – savages, Richard – a witch doctor	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
... sitting up on my bed and bending over double, as if from a pain in his stomach.	Сполучник as if	he (Henry) – a person bending over from stomach pain	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... icicles cracked and plunged like daggers from the sharp peaks of the roofs.	Сполучник like	icicles – daggers	Матеріальні об'єкти	Панорамне	Естетична	Конвенційне
He can grow flowers, repair clocks like a jeweler	Сполучник like	he (Henry) – a jeweler	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

... lawns were green as Heaven.	Сполучник as	lawns – Heaven	Релігійні мотиви	Панорамне	Естетична	Алюзивне
He dragged his palms down over his face, as if he were wiping water from it.	Сполучник as if	his action – wiping water	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... my own room, with its conspicuously lighted window, must have loomed in his path like a beacon.	Сполучник like	my room – a beacon	Матеріальні об'єкти	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
Poisoned mushrooms. The whole idea is like something from Sir Walter Scott.	Сполучник like	(to poison Bunny) – something from Sir Walter Scott	Мистецтво і література	Узагальнююче	Естетична	Алюзивне
The idea of killing him is ... a chess-problem. A game.	Неявне порівняння	idea of killing – chess-problem, game	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Відображальна	Оригінальне
'You think Bunny is likely to drink a glass of whiskey with a lot of white powder at the bottom?' 'I think he's just as apt to do that as eat a dish of toadstools.'	Сполучник as...as	drinking a glass of whiskey with poison – eating a dish of toadstools	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... sitting down heavily, like some old farmer just home from the field.	Сполучник like	he – old farmer just home from the field	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
I feel like such a spy.	Сполучник like	I (Camilla) – a spy	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
She gazed at me with vacant, drunken composure, standing coltlike...	Неявне порівняння	she (Camilla) – a cot	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
The library was like a tomb...	Сполучник like	library – a tomb	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Панорамне	Відображальна	Конвенційне
... and she had her back to them, as oblivious as that ill-omened wireless operator on the Californian the night the Titanic went down.	Сполучник as	she – wireless operator on the Californian	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
... Henry materialized as if by magic.	Сполучник as if	Henry – magician	Підсвідомість і фантазія	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... shook his head quickly, like a dog shaking off water.	Сполучник like	he (Henry) – a dog	Тваринний світ	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
The twins were arguing	Сполучник like	twins' voices –	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Реалія

monotonously. Whenever they were in moods like this – disturbed, upset – they tended to sound like Heckle and Jeckle.		Heckle and Jeckle				
... he stepped out of the clearing between two trees, like someone ducking into a doorway on a city street.	Сполучник like	he (Bunny) – someone ducking into a doorway	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... as if we were plotting not the death of a friend but the itinerary of a fabulous trip...	Сполучник as if	plotting death – planning a trip	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
He had a pragmatic, farmer-like knowledge of how weather conditions affected growth, germination, blooming times...	Неявне порівняння (Суфікс "-like")	he (Henry) – farmer	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
A November stillness was settling like a deadly oxymoron on the April landscape.	Сполучник like	a November stillness – a deadly oxymoron	Підсвідомість і фантазія	Панорамне	Естетична	Оригінальне
My path took me beneath a row of apple trees, full-blown and luminous, shivering in the twilight like an avenue of pale umbrellas.	Сполучник like	apple trees – an avenue of pale umbrellas	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Панорамне	Естетична	Оригінальне
It was not actually a dressing table but a desk ... but like some savage unable to understand its true purpose – transforming it into a weapon rack, say, or a flower-decked fetish – she had painstakingly turned it into a cosmetics area...	Сполучник like	she (Judy) – a savage	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
And now here she was again, like an apparition, drinking red wine from a plastic cup and calling me by name.	Сполучник like	she – an apparition	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне

It was like waking from a nightmare to a worse nightmare.	Сполучник like	waking up – waking from a nightmare	Підсвідомість і фантазія	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The bed was rocking a little, like a raft...	Сполучник like	the bed – a raft	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
The Demerol had set off some kind of weird Doppler effect in my head, like the whine of car tires speeding past and receding in the distance.	Сполучник like	effect of Demerol – the Doppler effect	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Відображальна	Оригінальне
His face was flushed and radiant as an angel's.	Сполучник as	his face – an angel's face	Міфологічні істоти	Екстенсивне	Образотворчу	Конвенційне
The letter psi, in Greek, is shaped like a tulip. All of a sudden, in the dense alphabet forest of the page, little black tulips began to pop up in a quick, random pattern like falling raindrops.	Сполучник like	tulips in text – falling raindrops	Явища природи	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
Camilla sat between them ... tranquil as an orchid.	Сполучник as	Camilla – an orchid	Явища природи	Екстенсивне	Естетична	Оригінальне
... Dr Roland, tottering through the snow like a lurching corpse.	Сполучник like	Dr. Roland – a lurching corpse	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Образотворча	Оригінальне
... a large, old-fashioned bathroom, like something from a Zsa Zsa Gabor movie.	Сполучник like	a bathroom – something from a Zsa Zsa Gabor movie	Попкультура і кіно	Панорамне	Відображальна	Алюзивне
There was a horrible, erratic thumping in my chest, as if a large bird were trapped inside my ribcage and beating itself to death.	Сполучник as if	feeling in the chest – a large bird trapped in ribcage	Тваринний світ	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
They were all there when I arrived at the twins' for dinner that night, gathered around the radio and listening to the weather forecast as if to some wartime bulletin from the front.	Сполучник as if	listening to the weather forecast – listening to a wartime bulletin	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Відображальна	Оригінальне
It was a strange, bright, dreamlike day.	Неявне порівняння	the day – a dream	Підсвідомість і фантазія	Панорамне	Естетична	Конвенційне

	(суфікс "-like")					
...the toylike figures of distant people...	Неявне порівняння (суфікс "-like")	figures of people – toys	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
... snowy lawn was as smooth as sugar frosting on a birthday cake.	Сполучник as...as	snowy lawn – sugar frosting on a birthday cake	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Панорамне	Описова	Конвенційне
There are people all over the place. Reporters. Police. It's like a madhouse.	Сполучник like	(Hampden College) – a madhouse	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
...his head was round and his face as bland and untroubled as a baby's...	Сполучник as...as	his face – a baby's face	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
Then he said: 'I thought you said you couldn't get in touch with them.' 'Well, it's possible, it's just like a big headache.'	Сполучник like	getting in touch (with dealers) – a big headache	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The day passed like a dream.	Сполучник like	the day – a dream	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The wind was strong and the roar of it in the trees was like an ocean.	Сполучник like	the roar of wind in the trees – an ocean	Природні явища	Панорамне	Естетична	Оригінальне
He had a baby with him. Riding it on his shoulders as if they were on their way to a picnic.	Сполучник as if	being on a search operation – being on a picnic	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
'Like something from Tolstoy, isn't it?'	Сполучник like	search operation – something from Tolstoy	Мистецтво і література	Узагальнююче	Естетична	Алюзивне
The picture cut to an aerial shot of snowy hills, dotted like a war map with pinpoint figures...	Сполучник like	picture of snowy hills – a war map	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Оригінальне
You look at them and think, oh, what a tasteful, attractive family but they're just a bunch of zeros, like something from an ad.	Сполучник like	a family – something from an ad	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... confused details of the previous night floated back to me like a dream.	Сполучник like	confused details of the previous night – a dream	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
I got up, and as I did my reflection rose to meet me, head-on in the	Сполучник like	(Richard's) reflection – a comic book character	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне

opposite mirror; it stopped and stared – hair on end, mouth agog in idiotic astonishment – like a comic book character konked on the head with an anvil, stars about brow.						
Life has got awfully dramatic all of a sudden, hasn't it? Just like a fiction...	Сполучник like	life – a fiction	Мистецтво і література	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
...the snow ... was trampled and littered like a fairgrounds.	Сполучник like	the snow – a fairgrounds	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Панорамне	Описова	Оригінальне
...the Italian was somber and polite, quite charming. ('Like one of those old Florentines Dante meets in Purgatory.')	Сполучник like	the Italian agent – one of the old Florentines from Dante's "Purgatory"	Мистецтво і література	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
Cloke thought this whole thing was some kind of a setup. A frame. Like in "Mission: Impossible," he meant, or one of those paranoia books by Philip K. Dick.	Сполучник like	search operation – something from "Mission: Impossible" or Philip K. Dick's books	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Відображальна	Алюзивне
She had been party to the killing of two men; had stood calm as a Madonna and watched Bunny die.	Сполучник as	Camilla – a Madonna	Релігійні мотиви	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Алюзивне
Trees on fire, pines bursting into flames like enormous torches.	Сполучник like	pinos – torches	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Панорамне	Описова	Конвенційне
'What the hey,' she said, in a voice like a macaw.	Сполучник like	her voice – a macaw's voice	Тваринний світ	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
...he could also be as mute and sulky as a child.	Сполучник as...as	Charles – a child	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
He had on a suit – not the blue leisure suit but an old one the likes of which a rural preacher might wear.	Неявне порівняння	his suit – something a rural preacher might wear	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
The light from the jukebox caught and glinted in his eyes, making	Неявне порівняння	his eyes – killer eyes	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

them strange, crazed, the luminous killer eyes that sometimes glow unexpectedly from a friend's face in a snapshot.						
All that night it rained and all the next morning: warm, gray, coming down soft and steady as a dream.	Сполучник as	the rain – a dream	Підсвідомість і фантазія	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Walking around campus, the wet grass squishing beneath your feet, you felt as if you were in Olympus, Valhalla, some old abandoned land above the clouds.	Сполучник as if	being on campus – being in Olympus, Valhalla	Міфологічні одиниці	Панорамне	Естетична	Алюзивне
...the landmarks that you knew – clocktower, houses – floating up like memories from a former life.	Сполучник like	landmarks – memories from a former life	Підсвідомість і фантазія	Узагальнююче	Емоційно-оцінна	Конвенційне
...the fingertips of his big square hands poised on the table's edge as if it were a Ouija board.	Сполучник as if	table's edge – a Ouija board	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Відображальна	Алюзивне
Two attendants ... hurried past with their heads bent against the rain and a stretcher between them. The form upon it was covered with a sheet but, just before they shoved it through the double doors (long, easy motion, like bread sliding into the oven) ...	Сполучник like	motion of the stretcher – bread sliding into the oven	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Оригінальне
... he fell back in his chair as if he'd been shot.	Сполучник as if	he (Henry) – someone who had been shot	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
Henry passed a hand over his face; I'll never forget the way he looked, white as talc...	Сполучник as	Henry's face – talc	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
He blinked at us placidly, his eyes balled and heavy-lidded like a tortoise's...	Сполучник like	his eyes – a tortoise's eyes	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

...Sciola grinned, a gaunt, toothy expanse, like an old dog or an opossum – too many teeth, discolored, stained.	Сполучник like	Sciola – an old dog or an opossum	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
... Sciola was talking to her, as soothingly as to a child...	Сполучник as	Sciola's tone – talking to a child	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... an incomplete dreamscape that was like a sketch for the world you knew...	Сполучник like	dreamscape – a sketch for the known world	Підсвідомість і фантазія	Узагальнююче	Естетична	Конвенційне
... people went about their grief as seriously as small children will sometimes play quite grimly and without pleasure in make-believe offices and stores.	Сполучник as	people grieving – children playing in make-believe offices	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... looking the hippies up and down as if they were animals in a zoo.	Сполучник as if	the hippies – animals in a zoo	Тваринний світ	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
...people never seemed to notice at first glance how big Henry was. Maybe it was because of his clothes, which were like one of those lame but curiously impenetrable disguises from a comic book...	Сполучник like	Henry's clothes – disguises from a comic book	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
...it was a strange feature of his personality that the less one actually knew him, the more one felt one did. Viewed from distance, his character projected an impression of solidity and wholeness which was in fact insubstantial as a hologram; up close, he was all motes and light, you could pass your hand right through him.	Сполучник as	his character's impression – a hologram	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Образотворча	Оригінальне

Commons lawn stretched out wide and desolate like some Napoleonic battlefield: churned, sordid, roiled with footprints.	Сполучник like	Commons lawn – Napoleonic battlefield	Історичні події і постаті	Панорамне	Експресивна	Алюзивне
... I loathed her lolloping, spaniel-like walk...	Неявне (суфікс "-like")	Beth's walk – a spaniel's walk	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
... the rumors – wheeling vulture-like in the skies above his corpse.	Неявне (суфікс "-like")	the rumors – vultures	Тваринний світ	Узагальнююче	Естетична	Конвенційне
Henry's letter, from Connecticut, was as stilted as a crypto gram from the western front.	Сполучник as...as	Henry's letter – a crypto gram from the western front	Історичні події і постаті	Екстенсивне	Відображальна	Алюзивне
The houses began after that – large, handsome, widely spaced, each set on its own six or seven acres of land. The place was like a maze.	Сполучник like	the place – a maze	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Панорамне	Відображальна	Конвенційне
I had never seen the man who answered the door but with a sick, dreamlike feeling I recognized him instantly.	Неявне (суфікс "-like")	feeling of recognizing the man – a dreamlike state	Підсвідомість і фантазія.	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Sophie's eyes, over his heaving shoulder, were round and aghast as if he'd run her through with a knife.	Сполучник as if	Sophie's eyes – eyes of someone being stabbed with a knife	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
His gaze – helpless, wild – hit me like a blackjack.	Сполучник like	his gaze – a blackjack	Матеріальні об'єкти	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
I was struck by the bitter, irrevocable truth of it; the evil of what we had done. It was like running full speed into a brick wall.	Сполучник like	realizing the truth – running into a brick wall	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
It was Francis. His face was as white as chalk.	Сполучник as...as	Francis' face – chalk	Матеріальні об'єкти	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
... the rhythmic noise of his sobs fell over and over again, like a bludgeon.	Сполучник like	noise of sobs – a bludgeon	Матеріальні об'єкти	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Оригінальне
Happy as a clam.	Сполучник as	he – a clam	Тваринний світ	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Фразеологічне
Rain slanted in the lights, ... The effect was fashionable, post-nuclear but	Сполучник like	Corcoran's courtyard – a courtyard from Pompeii	Історичні події і постаті	Панорамне	Естетична	Алюзивне

ancient, too, like some pumice-strewn courtyard from Pompeii.						
‘Oh, Dad,’ he sang, his voice like spilled syrup. ‘Oh, Daayid.’	Сполучник like	his voice – spilled syrup	Матеріальні об’єкти	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
He rambled on with this fraudulent recollection while Henry, pale and ill, endured his prods and backslaps as a well-trained dog will tolerate the pummeling of a rough child.	Сполучник as	Henry – a well-trained dog	Тваринний світ	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... with a sudden wrench the kid broke free of him and shot across the room like a cannonball.	Сполучник like	the kid – a cannonball	Матеріальні об’єкти	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
For a moment I was sure he would fall, but somehow he drew himself upright, with the dignified, massive effort of a wounded elephant...	Дієприслівникове словосполучення	he (Henry) – a wounded elephant	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
The rain drummed on the high windows, and the floodlights, shining through the glass, cast a pattern on the walls as if dark rivulets of water were streaming down them from ceiling to floor.	Сполучник as if	the floodlight patterns – dark rivulets of water	Природні явища	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Henry sat, motionless, ... his face, pale and watchful as a ghost’s...	Сполучник as	Henry’s face – a ghost’s face	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
They were freshly showered and shaven, cocky in their Sunday suits but uneasy, too, as if they were about to go to court.	Сполучник as if	they – people about to go to court	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Оригінальне
This stuff is planned out like synchronized swimming or some damn thing.	Сполучник like	the funeral – synchronized swimming	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Описова	Оригінальне
... said Hugh’s wife weakly to her little son, who had run into the kitchen and was	Сполучник like	a child – an ape	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

attempting to swing from his mother's arms like an ape.						
Mrs Corcoran was looking at me as if I'd uttered some Nazi oath.	Сполучник as if	Mrs Corcoran's look – response to a Nazi oath	Історичні події і постаті	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
... looked around with a sweeping, raptor-like gaze.	Неявне (суфікс "-like")	her gaze – a raptor's gaze	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
The church... was an age-blacked, dungeonlike building...	Неявне (суфікс "-like")	the church – a dungeon	Явища природи	Панорамне	Описова	Конвенційне
... cars lined the road on both sides, as if for a rural dance or bingo night...	Сполучник as if	the parking lot at the funeral – parking lot before the rural dance or bingo night	Люди та соціальні ролі	Панорамне	Відображальна	Оригінальне
... hearing it then, in Henry's academic monotone ... such a brief and yet so excruciating pain, like one of those weirdly scientific Japanese tortures...	Сполучник like	the excruciating pain Richard experiences upon hearing Henry's reading – scientific Japanese torture	Історичні події і постаті	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
Someone was ringing the church bell and not doing a very good job of it; it clanged unevenly to and fro like a bell at a seance.	Сполучник like	bell sound – bell at a seance	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Відображальна	Оригінальне
... but before I got there the umbrella blew inside out. For a moment it had a horrible life of its own, squawking and flapping its spines like a pterodactyl.	Сполучник like	umbrella – pterodactyl	Тваринний світ	Екстенсивне	Відображальна	Оригінальне
'Mr Vanderfeller,' he said urgently, pressing his father's arm. The syllables of this illustrious name – one which the Corcorans invoked with very nearly as much respect as that of God Almighty...	Сполучник as	Vanderfeller's name – God Almighty	Релігійні мотиви	Екстенсивне	Експресивна	Алюзивна
Open cars of flowers – like convertibles in some nightmare Rose Parade – crept behind the curtained hearse.	Сполучник like	cars of flowers – convertibles in a nightmare parade	Підсвідомість і фантазія	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
The wind was blowing hard, and	Сполучник like	petals – bits of confetti	Матеріальні об'єкти /	Екстенсивне	Естетична	Конвенційне

garish petals shook loose and tumbled back among the cars, sticking to the damp windshields like bits of confetti.			продукти діяльності людини			
It was a big cemetery, windy and flat and anonymous. The stones were laid out in rows like tract homes.	Сполучник like	Stones – tract homes	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Панорамне	Описова	Оригінальне
Mrs Corcoran... calm as a bride.	Сполучник as	Mrs Corcoran – bride	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
The back doors of the hearse were opened and the coffin slid out. Silently, the party drifted after it as it was borne aloft into the open field, bobbing across the sea of grass like a little boat.	Сполучник like	coffin – a little boat	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Панорамне	Естетична	Оригінальне
Why bother with the coffin, the awning or any of it if they were just going to dump him, shovel the dirt in, go home? Was this all there was to it? To get rid of him like a piece of garbage?	Сполучник like	body – garbage	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Узагальнююче	Експресивна	Оригінальне
The pallbearers stood in a dark row behind the coffin, like a chorus of elders in a tragedy...	Сполучник like	Pallbearers – a chorus of elders	Мистецтво і література	Екстенсивне	Естетична	Алюзивна
Teetering back as if on the edge of the swimming pool...	Сполучник as if	falling Bunny – someone on the edge of a swimming pool	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
Julian drifted through the party like a good angel, making graceful small talk...	Сполучник like	Julian – a good angel	Релігійні мотиви	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Оригінальне
... it was enough just to flirt, in the tender, uncertain way tragic characters do in films...	Неявне (in a way)	flirtation – tragic characters in films	Попкультура і кіно	Інтенсивне	Естетична	Оригінальне
Her glance was like a light turned suddenly into my face.	Сполучник like	her glance – a light beam	Явища природи	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Hampden, suddenly, was green as Heaven again.	Сполучник as	Hampden – Heaven	Релігійні мотиви	Панорамне	Відображальна	Алюзивне

Julian and he were talking – in jocular, mocking, pedantic Latin – like a couple of priests tidying the vestry before a mass.	Сполучник like	Julian and Henry – priests	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
Outside, the treetops tumbled and tossed, with a foamy whoosh like club soda bubbling up in the glass.	Сполучник like	treetops – bubbling club soda	Матеріали і рідини	Екстенсивне	Описова	Оригінальне
The mirror over the fireplace was the center of attention ... was cracked – a dramatic splatter that radiated from the center like a spider’s web.	Сполучник like	cracks on a mirror – a spider’s web	Тваринний світ	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
Which it did, there was no denying it, the spotty dark glass shattered like a kaleidoscope and refracting the room into a hundred pieces.	Сполучник like	glass – a kaleidoscope	Матеріальні об’єкти / продукти діяльності людини	Екстенсивне	Естетична	Конвенційне
He was large and relaxed, about forty, with gray hair and a froglike mouth.	Неявне (суфікс "-like")	policeman’s mouth – frog’s mouth	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
He was like a propagandist, routinely withholding information, leaking it only when it served his purposes.	Сполучник like	Charles – a propagandist	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
He padded through the doors like a sleepwalker, in his stocking feet, a court officer following close behind him.	Сполучник like	he – a sleepwalker	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
The judge peered down at him. He was sour-faced, about sixty, with a thin mouth and big meaty jowls like a bloodhound’s.	Сполучник like	judge – bloodhound	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
Charles turned to stare, lips parted, his expression as blank and trancelike as a twelve-year-old’s.	Сполучник as...as	Charles’s expression – a twelve-year-old’s expression	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне

He was still drunk...; his face was fresh and flushed as a child's.	Сполучник as	his face – a child's face	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
My head ached and my feet were like lead.	Сполучник like	feet – lead	Матеріали і рідини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Henry spent a fortune, throwing money around like crazy...	Сполучник like	Henry – a crazy person	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
Henry just looks suspicious ... He looks like one of those guys with horn-rimmed glasses and armbands in a gangster movie, you know, the one who cooks the books for Al Capone or something.	Сполучник like	Henry – a gangster accountant	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
He was like something from another planet.	Сполучник like	he (Henry) – something from another planet	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Образотворча	Конвенційне
... I found a half-full jar of Horlick's malted milk. The label stared at me like a reproach.	Сполучник like	milk label – a reproach	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Оригінальне
Her hair was untidy and her face pale and watchful; she looked like a little boy.	Сполучник like	she (Camilla) – a little boy	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
He watches her like a hawk.	Сполучник like	he (Charles) – a hawk	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
My heart was thumping so wildly I thought it would burst in my chest like a red balloon.	Сполучник like	heartbeat – bursting red balloon	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
Her face was like a half-remembered fragment of dream...	Сполучник like	her face – a dream fragment	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Естетична	Конвенційне
... someone knocked at the door. The raps were like gun shots.	Сполучник like	door knocks – gun shots	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
He asked me to call Henry and see if I could get anything out of him, I couldn't, of course, he was like a brick wall.	Сполучник like	Henry – brick wall	Матеріальні об'єкти/ продукти діяльності людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
He began to flounder wildly, as if he had waked	Сполучник as if	he (Charles) – a man in deep water	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне

to find himself in ten feet of water.						
I thought of the nursery-school kids, huddled round Charles the next morning like Lilliputians round the sleeping Gulliver.	Сполучник like	nursery-school kids – Lilliputians; Charles – Gulliver	Мистецтво і література	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
Francis had been pacing in the hall outside, prowling restlessly back and forth like a cat.	Сполучник like	Francis – a cat	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
There were rapid footsteps on the linoleum and henlike clucks and cries of greeting.	Неявне (суфікс "-like")	women's footsteps – henlike clucks	Тваринний світ	Екстенсивне	Експресивна	Конвенційне
Seeing her was like an electric shock.	Сполучник like	seeing her – electric shock	Фізичні та психологічні стани людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The sun came suddenly from behind a rain cloud, flooding the room with glorious light that wavered on the walls like water.	Сполучник like	light – water	Матеріали і рідини	Панорамне	Естетична	Конвенційне
Everything, for a moment – mirror, ceiling, floor – was unstable and radiant as a dream.	Сполучник as	everything (mirror, ceiling, floor) – a dream	Підсвідомість і фантазія	Панорамне	Естетична	Конвенційне
'Charles would never do that,' she said, with childlike swiftness.	Неявне (суфікс "-like")	her reaction – child's reaction	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
... the thought crawled over me like a cold sweat...	Сполучник like	thought – cold sweat	Матеріали і рідини	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
The hallucination was over in a moment, but in a strange way it had persisted, manifesting itself in different lights like one of those pictures on the cover of horror paperbacks in the supermarket: turned one way, a smiling blond-haired child; turned the other, a skull in flames.	Сполучник like	hallucination – a horror paperback cover	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Експресивна	Оригінальне
He was bent over it, polishing the leaves with meticulous care, like some crazed	Сполучник like	he (Henry) – crazed gardener from Alice in Wonderland	Мистецтво і література	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне

gardener from Alice in Wonderland.						
I looked at his back, prim as a parson's...	Сполучник as	his back – a parson's back	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
Bunny's murder had thrown all subsequent events into a kind of glaring Technicolor.	Неявне (a kind of)	perception of the events – Technicolor	Попкультура і кіно	Інтенсивне	Експресивна	Оригінальне
In the corridor I passed a gaunt, sixtyish woman ... sharp nasty face like a poodle...	Сполучник like	woman – a poodle	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
And then, there she was, like a miracle...	Сполучник like	she (Camilla) – a miracle	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
The letter was spread out on the table. ... he was turning through it slowly, like a book, pretending to examine the pages one by one.	Сполучник like	letter – a book	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Екстенсивне	Описова	Конвенційне
He was attentive, poised as a cat.	Сполучник as	he (Henry) – a cat	Тваринний світ	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
It was as if the charming theatrical curtain had dropped away and I saw him for the first time as he really was.	Сполучник as if	the revelation of Julian's true nature – the fall of the theatrical curtain	Мистецтво і література	Інтенсивне	Естетична	Фразеологічне
Henry and I didn't speak in the hallway. Slowly, we drifted out, eyes averted, like strangers.	Сполучник like	Henry and I – strangers	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
... in fact he is brittle and shallow as a mirror.	Сполучник as	he (Julian) – a mirror	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Конвенційне
'Julian is like one of those people that'll pick all his favorite chocolates out of the box and leave the rest.'	Сполучник like	Julian – a picky chocolate eater	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Емоційно-оцінна	Оригінальне
Suddenly, Henry cleared his throat. His voice was strange and rusty, as if fallen into disuse.	Сполучник as if	his voice – something rusty and unused	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
It was a beautiful night, full moon, the meadow like silver...	Сполучник like	meadow – silver	Матеріальні об'єкти / продукти діяльності людини	Панорамне	Естетична	Конвенційне
... and the housefronts	Сполучник as if	shadows – cutouts	Матеріали і рідини	Панорамне	Описова	Конвенційне

throwing square black shadows sharp as cutouts on the grass.						
I went up the outside stairs – iron stairs, like a fire escape, like the steps in my nightmare...	Сполучник like	stairs – fire escape/nightmare steps	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
I knew that my mother was incapable of standing up to him. It was like walking into the cockpit of an airplane and finding the pilot and co-pilot passed out drunk in their seats.	Сполучник like	Richard's parents – drunken pilots in a cockpit	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Емоційно-оцінна	Оригінальне
This judge is not going to be particularly amenable to them even if they walk in there like a pair of lambs.	Сполучник like	them (Charles and Henry) – a pair of lambs	Тваринний світ	Екстенсивне	Відображальна	Фразеологічне
He'd be safe as a baby.	Сполучник as	he – a baby	Люди та соціальні ролі	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
Francis opened his mouth, then shut it. He looked as if he'd been slapped.	Сполучник as if	Francis – someone slapped	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Відображальна	Конвенційне
... all he wanted was to be reassured like a child.	Сполучник like	he (Henry) – a child	Люди та соціальні ролі	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне
He stayed in his room eating peanuts, and drinking, and looking out the window like the old pirate in Treasure Island.	Сполучник like	he (Charles) – the old pirate	Мистецтво і література	Екстенсивне	Образотворча	Алюзивне
He was white as a ghost.	Сполучник as	he (Francis) – a ghost	Міфологічні одиниці	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
Charles raised his arm; and quick as a flash, Francis, who was standing closest to him, threw a glass of wine in his face.	Сполучник as	Francis – a flash	Явища природи	Екстенсивне	Відображальна	Фразеологічне
And I went to Brooklyn, with my guts taped up like a gangster...	Сполучник like	he (Richard) – a gangster	Попкультура і кіно	Екстенсивне	Образотворча	Оригінальне
He was pale as a corpse.	Сполучник as	he (Francis) – a corpse	Фізичні та психологічні стани людини	Екстенсивне	Образотворча	Конвенційне
She pulled up a chair to Francis's bed. Pleasant, still smiling, she sat down. And, as if	Сполучник as if	end of conversation – something stopped by magic	Підсвідомість і фантазія	Інтенсивне	Відображальна	Конвенційне

by magic, the conversation stopped.						
I have a hard time believing he's really dead. ... It's kind of like Sherlock Holmes. Going over the Reichenbach Falls.	Сполучник like	Henry – Sherlock Holmes at Reichenbach Falls	Мистецтво і література	Екстенсивне	Відображальна	Алюзивне
She raised her head and looked at me: her gaze hit me hard and sweet as a shot of morphine.	Сполучник as	her gaze – a shot of morphine	Матеріали і рідини	Інтенсивне	Естетична	Конвенційне
I had said goodbye to her once before, but it took everything I had to say goodbye to her then, again, for the last time, like poor Orpheus turning for a last backwards glance at the ghost of his only love and in the same heartbeat losing her forever	Сполучник like	he (Richard) – Orpheus	Мистецтво і література	Інтенсивне	Естетична	Алюзивне
I wandered aimlessly – past ruined parks, blasted statuary, vacant lots overgrown with weeds and collapsed apartment houses with rusted girders poking out of their sides like ribs.	Сполучник like	rusted girders – ribs	Матеріали і рідини	Панорамне	Описова	Конвенційне